

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו לעז'מי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מנקדת ומפסקת

פרשת נצבים - וילך תשפ"ג

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

1 **לְקוֹבְעוּ** חובת אפילו היושע - פירש בקונטרס ואפילו לרבי יהושע דאמר לגבי
 2 שדה אחרת ושות - הבא מורה דהו רשות. הבא מורה דחובה. ולא טימע בנייה. לקובלמי של יביל -
 3 והבא אל שייך לאקשווי מאי "בבלי", דהא לא נכתב בחזיה עמינא. אין הקשה דרב רבי
 4 שמואל מקמייהו. ודמוק לה רבי יהושע. על כרחיך לא חזי לקובעו חובה אלא בעבד עברי
 5 בלבד. ואם כן אין ריבוייה רובל ארץ אחתהם -
 6 שוה; שהי קובעו חוב עיר חמה - אין מרבה
 7 קביעת חובה, ולענין עבד עברי הוא מרבה חובה.
 8 ואם כן היה ליה למישר. חוב החצרים נעבד עברי
 9 העבד לנכרים. ולקובעו חובה בשתוקן וכרבי
 10 אלישר. והו רבי ריבוי שוה

11 **ההוא** לקרוב קרוב קרם - תשלש "גאלנר"
 12 אתי; חד - לעופיה. וחד בבתי חצירים
 13 ובשדה אחוזה, חזקת בחו קרא. וחד - למרש
 14 "גאלנר" - לזה ולא לאחר.
 15 **בכניא** שניה ביה עבד שפוח לא פליגי דאסור -
 16 ואף על גב דגב עבד עבד לא מפליגי בין
 17 ביאה ראשונה לשניה. דאף ביה שניה שריא
 18 דהא איתבה שמואל לעיל - התיב הינו טעמא
 19 דהוי חידוש. שהתיר איסור "לא יהיה קרש" גבי
 20 ישראל - והתיר נמי גבי כותן. אבל הבא. רבי
 21 שריא גבי ישראל אין כאן חידוש, ולגבי כותן
 22 אסורה משמע וזהו. ואף על פי שהגמיה בעל
 23 כותח - עשה איתיה כותח גיורת גמורה, ואבתי
 24 איכא איסורא ליהובי חוב לא מצניט שתייה.
 25 **אשת** אפילו אשת איש - ואף על פי דאין
 26 אישה בנכרית. כדתיא פרק ארבע
 27 מיתות" (פטרורין נבג). מכל מקום איכא עיב
 28 דתיב (בראשית ב) "ודבק באשתך" - ולא באשת
 29 תבית.

30 **בעל מום?** - לא אין נרצע אלא בגובה של און. **במאי קמפליגי?** דרבי דרש גללי ופרגין
 31 "ולקחת" - בלל, "מרצע" - פרט, "באונ ובדלי" - חור וקל. **כלל ופרט וכלל אי אתה דן**
 32 **אלא קצין הפרט;** מה הפרט מפורש - של מהכת, אף כל - של מהכת. **רבי יוסי דרש ריבוי**
 33 **ומיעוטי;** "ולקחת" - ריבה, "מרצע" - מיעט, **"באונ ובדלי"** - חור וריבה, ריבה ומיעט וריבה
 34 ריבה הכל. **מאי רבי - רבי כל מילי, מאי מיעט - מיעט סם. אמר רבי:** "המרצע" - להביא
 35 **מרצע הגדול. מאי משמע? פדאמר רבא תהוד" - המיומנת שפיריה. הבא נמי - "המרצע"**
 36 **מיוחד שפמרצעין. אמר רבי אלעזר, וידן ברבי היה דורש:** פשהו רוצעין אין רוצעין אלא
 37 **במילתא. והקמים אומרים:** אין עבד עברי כהן נרצע. מפני שנעשה בעל מום. - ויעשה בעל
 38 **מום! - אמר רבה בר רב שילא:** אמר קרא "ועבד אל משפחתו" - למחוק שבמשפחתו.
 39 **איבעיא להו:** עבד עברי כהן מהו שימסור לו רבו שפחה פגענית? חידוש הוא, לא שנא
 40 **הנינים ולא שנא ישראל, או דילמא שאני פהנים, הואיל וריבה כהן הכתוב מצות ויתרו?**
 41 **רב אמר:** מותר, ושמואל אמר: אסור. - אמר רבי רב נחמן לרב עקי: כי ויתרו כי מר שמואל
 42 **באיסקומרי ואשילתינו?!** - מאי טעמא לא תימיהו ליה מתא: והקמים אומרים: אין עבד עברי
 43 **כהן נרצע, מפני שנעשה בעל מום. אמר:** האמרי: אין רבו מוסר לו שפחה פגענית - תיפוק לי
 44 **דבעיא: "איכתיה את ארני את אשתי ואת בני" וליכא, הו לא מדי. איבעיא להו:** כהן מהו
 45 **ביפת תואר? חידוש הוא, לא שנא כהן ולא שנא ישראל, או דילמא: שאני פהנים הואיל**
 46 **וריבה כהן מצות ויתרו? - רב אמר:** מותר, ושמואל אמר: אסור. **בביאה ראשונה דכילי**
 47 **עלמא - לא פליגי דרשי, ולא דברה תורה אלא פגנד יצר ררע, כי פליגי - בביאה שניה; רב**
 48 **אמר:** מותר, ושמואל אמר: אסור. **רב אמר:** מותר, הואיל ואישתריא - אישתרי. ושמואל אמר:
 49 **אסור, דהא הויא לה גיורת, וגורת לבחן לא הויא. איבא דאמרי:** בביאה שניה פולג עלמא לא
 50 **פליגי דאסורא, דהויא לה גיורת. כי פליגי - בביאה ראשונה; רב אמר:** מותר, דהא לא דברה
 51 **תורה אלא פגנד יצר הרע. ושמואל אמר:** אסור, **כל חיבא דקרינא ביה "ותבאתה אל תוך**
 52 **ביתך" - קרינא ביה "וראתי בשבחה", כל חיבא דלא קרינא ביה "ותבאתה אל תוך ביתך" -**
 53 **אין קרינא ביה "וראתי בשבחה". תנו רבנן:** "וראתי בשבחה" - בשעת שבחה, "אשת" - ואפילו
 54 **אשת איש, "יפת תואר" - לא דברה תורה אלא נגנד יצר הרע, מוטב שאכלה ישראל שער**
 55 **תמותה**

1 החו - "בכל גאלה תתנו" תלה ביה קרא לקובע חובה. ואפילו לרבי יהושע - דאמר
 2 גבי שדה אחוזה רשות. הבא מורה דחובה. ולא טימע בנייה. לקובלמי של יביל -
 3 כדילפינן ברש פירקין (טו.א) מדרבנן איש אל אחותו. מול = "ברוקא בלעז". מירא
 4 = קרן. מקום = "מירידי". מכתב = "גירפא". וקשוקף כמפתקין. מרצע - תהול -
 5 לקמיה מפרש טאי גמרא. וידן ברבי - יודן
 6 שמו. וגדול ברוח היה. וכל הבא דקרי ליה
 7 ברבי - לשון הבמה ותיפיה הוא. אלא
 8 במילתא - אליה של און, בשרש ולא בתורן.
 9 והכניא - אומרים כו - ולקוחן עליו וזו ראה
 10 שלהם. קים לן דאין עבד עברי כהן נרצע מפני
 11 שנעשה בעל מום. ולא יוכל עוד לשוב לחזוק
 12 דראשון. ולקמיה ילפינן, "ועב אל משפחתו" -
 13 למחוק שבמשפחתו. והאך הוא נעשה בעל
 14 מום? והתנן (מכרות ג.א) גבי מומין נפגמה אונ
 15 מן היתום, אבל לא מן היטהר **הא אין רוצעין כל**
 16 **ההוא, שיהי שן לן ללמוד מוכאן ארין רוצעין אלא**
 17 **בגובה של און. במאי קא מיפליגי - גבי סול**
 18 **וסירא. דרשי בללי ופשי - בכל התורה, מקום**
 19 **שכולל ופרט - חרש שפרט פירוש של כלל,**
 20 **ואין בכלל אלא מה שפרט. ובי חור הכלל -**
 21 **לא הוסיף לך בכלל הארוחן אלא הדומה לפרט.**
 22 **ריבוי ויעוטי - אין הפרט פירושו של כלל,**
 23 **שתאמר, אין בכלל אה מה שפרט. אלא**
 24 **למעט שיהי הוא. לפי שבכלל היה מרבה את**
 25 **הכל, ובא המיעט חאריני לומר, ביה ויבאנו ב**
 26 **כללתי לך הליכך, אפילו לא תהו וכלל - הייתי**
 27 **נמיא ענין הפרט. ובי חור ריבה - ריבה הכלל,**
 28 **ולא מיעט לך אלא דבר אחד, ומסור הכתוב**
 29 **לחכמים איה דבר הראוי למעט מן הכלל,**
 30 **פירוש משמע - מנעט קעת ממשמעו. מיפס סם**
 31 **שלא יתן סם על אונו וקננה. דהא לא ידן**
 32 **למרצע. שאינו נוקב מכת אום אלא מאלה.**
 33 **חזק מיזמן שדי - בפרק "דגשה" תלין**
 34 **הוי, ובי יהודה אסור. אין נהול אלא באחת,**
 35 **והדעת מברעת של ימין. וליף לה מודא**
 36 **ד"הודי" ודרש: הדין - והוא שבכרית.**
 37 **ועשה בעל מום - ומה כהן? ודבר צריעה**
 38 **מנזה הניא חרש הוא - שהתיר שפחה פגענית**
 39 **לישראל. באיסקומרי אישיליתו - לא היתום**
 40 **כל לקדק בשמעתיהם. אלא כמחוקן**
 41 **בפספס = "מיריליש". אמר אבאין אין רבו מוסר**
 42 **לו שפחה פגענית - למח לו טעמא מפני**
 43 **שנעשה בעל מום. בלאו הכי בני אל שייך**
 44 **רציעה, דבעינן יאבוחת אשתיה. הו לא מדי**
 45 **אל - לחשיב על אנת. באת - אסור בגיורת,**
 46 **שהיתה וזהו קדם. מהו ביפת תואר -**
 47 **מגולה. מותר - כדפרש ר' יצחק. רביה תורה**
 48 **לא להתירה אלא בשמעתיה. דרע, שאם לא**
 49 **יתירה יעבור על האחרונה, כדילף לקמיה**
 50 **מדרכיב "יפת תואר" - שיער הרע מתורה. ה**
 51 **הלכך בבחן נמי איכא למיחש לציר הרע,**
 52 **והויא. במאי שני - שבכך נתקמרה רוח.**
 53 **והבאתה אל תוך ביתך - לקמיה. קרינא ביה**
 54 **וראת בשבחה - הותרה לו במה שתנו עיניו בה.**
 55 **שבעת שבחי - און נתן מתחלה עיניו בה. ולא**
 56 **שלקחה למנובח או לשפחה ואחר כך נתן עינו**
 57 **בה. יפת תואר - משמע: תוך שמתרבה בה**
 58 **יציר תמותה ויפה היתירה. הו, וכיבשי, אמר**
 59 **דמוטב שיאכלו ישראל כל תמותות שחוטת -**
 60 **בשר מסוכנת שחוטת, ואף על פי שהיא מאוסה,**
 61 **כדתיב ביהובאל (ו) "ולא בא בשר פגול".**
 62 **ולא יאכלו בשר תמותות - לארש שימותו ודו**
 63 **תמותה**

1 **הבי** גרסין: שלא יקנה לאביו ולא לבנו – ולא גרסין: שנים, אחת לו ואחת לאביו, או
2 אחת לו ואחת לבנו. דמאי אריא שתפס אפילו אחת לאביו נמי דחי אסור. דהא ילך
3 דרשין;

4 **שלא** ילחצנה במלחמה – פירש בקונטרס: לזבא עליה. משמע מתוך פירושו דבמלחמה

אסור לזבא עליה כל עיקר, ואפילו כל הארשנה
5 אינו נותר על לארז כל המעשים. ותימא אם כן
6 מאי קאמר. לא דברה תורה אלא כגד ירע הרע?
7 כיון דבמלחמה אסור עד שיבא כמותו, לאוחר כל
8 המעשים – היאך נחפסי יצר בני אבא איבא
9 יצר הרע במלחמה ובביתו עד ירח מימי. ועוד
10 קשה אמאי קרי לה בשך המותה כיון שנתגיירה
11 ועוד קשה דמא דאמר בפרק שני דסנהדרין
12 תמר בת רבי יפת תואר היתה ולפיכך היתה
13 מותרת לאמנו, כדכתיב 'דבר עלי אל המלך כי
14 לא יזענעו ממך'. והא לא בא דוד על מעבה אם
15 תמר עד לאחר כל המעשים – היאך היתה
16 מותרת לאמנו? דברי תנאים אמאי הוה, שהי
17 וליקוחו יש בו דהו' דבמלואם אם נפרש שם
18 הואר מותרת מיד – שפיר (דמי) נאי דקאמרי
19 תמר 'כי לא יזענעו ממך' – לפי שהיתה מותרת
20 לה. דאיכא למימר שתבערה אמה במלחמה,
21 שעדיין היתה אמה נכריה. וזו היתה חשובה כבתו
22 של דוד, דאין בן דבא מן הנכריה קרוי בן אלא
23 בנה, ודלד נכריה כמותה. אבל לפירוש הקונטרס
24 שלא בא עליה עד לאחר כל המעשים – קשה,
25 דפירשוהו, רגורא לרביה תם. דבמלוא האשונה
26 מותרת במלחמה, אבל ביאה שניה אסורה עד
27 שתאהב בביתו גיורת. ונאד דקאמר: שלא ילחצנה
28 כו' – היינו להתחיל למנות ירח מימי. ואין יכול
29 לדחוקה לעשות סדר הפרשה עד שתתייב בביתו.
30 רש מיישבים פירוש הקונטרס, ולא קשה מידי מה
31 שדוקא אין נחפסי יצר – דאיכא למימר דבשל
32 הימנו יצר הרע כיון של פת בסלח, שסופה
33 להיות מותרת לו לאחרי כל המעשים. ומה
34 שדוקא אמאי קרי לה בשך המותה כיון
35 שנתגיירה – הא נמי לא קשה, דאיכא למימר לפי
36 שבגייירה בעל ברוח וינעה נדיב, נמוחה, קרי לה
37 בשך המותה. ומה שדוקא תומר – לא קשה,
38 דאיכא למימר דהמלך לא היתה בת דוד אלא
39 מקודם לכן היתה אמה מעשרת. והא דכתיב
40 (שמואל ב' יג) 'כן הלכשנה בנות המלך מעליכם'
41 לא משום שהיתה בת. אלא לפי שגרלה בביתו
42 של דוד עם בתו ומלך. אך אר הייא שפיר
43 לפירוש הקונטרס מה שזקוק בין אר האשונה
44 לשניה דהמלך גמרא לעיל. ומיהו אומר רבינו
45 יתחקי: דברשמיא מציעו מלחוקה אומיאס דבר
46 זה. והכי יתא תחם. רב אמר: לא דתייר אלא
47 ביאה ראשונה. ואני אמר: רב אמר: לא
48 ראשונה חזרה אלא לאחר כל המעשים,
49 כדכתיב 'ואחר כן תבא אליה ובעלה'.
50 כמין

51 **אומר** "אם בעל אישה הוא וינאה אישתו עמו". אמר רבי שמעון: אם הוא נמכר אישתו מי
52 נמכרה? מכאן שרבו חייב במזונות אישתו. וצריך; דאי אשמעינן בניו – משום דלא בני
53 מעבד ומיכל ניהו, אבל אישתו דבת מיכל ומעבד היא – אימא תעבד ותיכול. ואי אשמעינן
54 אישתו – דלאו דירבה לתרוי, אבל בניו דירפיהו לתרוי – אימא לא. צריך. תנו רבנן:
55 אלו

המותה – "אמורטיש" – ותיקון – בחשקו תלה הכתוב, ואפילו אינה נאה. ולא בה
1 ובתריה – שלא יקח שנים. וקדושין תופסין, ואף על פי שהיתה
2 נכריה, שדרי אינה מתגיירת מרתה. לך ולא לאחרים – שלא יקנה לו צורך אחרים,
3 כדאביו. שלא ילחצנה במלחמה – לזבא עליה. הרבי גרסין להאי ברייתא בספר, בפרשת
4 "ראה אנבי": "אם אמר אימא" – עד שיאמר
5 וישנה. אמר בתחילת שש ולא אמר בסוף ש – עד
6 – אינו נרצע, שנאמר "לא אצא הפשי" – עד
7 שיאמר בשעת יציאה. אמר בסוף שש ולא אמר
8 בתחילת שש – אינו נרצע, שנאמר "לא אמר
9 אימא תעבד" – עד שיאמר כשהוא עבד – והכי
10 פירשוהו: אמר ושנה שתי האמירות בתחילה
11 שש, ולא אמר בסוף שש – אינו נרצע, שנאמר
12 "לא אצא" משמע סמוך ליציאת. אמר שתי
13 פעמים בסוף שש כ' עד שיאמר כשהוא עבד.
14 הכי גרסין: אמר מי: אמר בתחילת שש כ' מא'
15 אריא מי"לא אמר הפשי" תיפוק ליה דבענין כ' ולא
16 ותו אמר בסוף ולא אמר בתחילת שש אינו נרצע
17 שנאמר "תעבד" אבו סוף שש לא עבד הוא –
18 והכי פירשוהו: אמר בתחילת שש כ' – קא
19 סלקא דעתך תחילת שש ממש. תיפוק ליה
20 דבענין 'אדבתי את אשתי ואת בני', ועדיין
21 בתחילת שש אין לו אשה ובנים, שלא מטרל לו
22 עדיין שפחה כנענית. אמו סוף שש לא עבד הוא
23 – דם אחרון נקרא סוף שש, וכל היום הוא עבד.
24 הכי גרסין: אמר רבא בתחילת פרומה אחינה
25 בסוף פרומה אחינה – ולא גרסין "לא קשיא"
26 ולא גרסין "כאך". והכי פירשוהו: כל תחילת שש
27 דקני – כשבגיעו להתחיל לסוף פרומה
28 אחינה לפי חשבון גרעונה, שערין עליו שיה
29 פרומה דהוי דמי עבד – ולא סוף שש (פרומה
30 אחינה) מתאר שתתחיל בה – ונקרא סוף. דלאו
31 עבד הוא. דאין עליו שיה פרומה. והכי קאמר:
32 אמר בתחילת שש – קודם פרומה אחינה.
33 דכבר יש לו אשה ובנים, ולא בסוף שש – לאו
34 שתחילת פרומה אחינה – אינו נרצע, ואפילו
35 ליציאה. ודכוכי "לא אצא הפשי" – סמוך
36 לארץ ומאן שש עליו פרומה לשמה –
37 ליציאה, וכל זמן שש עליו פרומה לשמה –
38 לארץ ומאן שש עליו פרומה לשמה – סמוך
39 פרומה אחינה ולא אמר בתחילת פרומה
40 אחינה – אינו נרצע, שנאמר "אם אימר
41 תעבד" – עד שיאמר כשהוא עבד. ובלשן
42 אחרת גרסא זו שפי כל ואני יוכל להעמידה
43 שהרבה חשובות בה. והה הלשון: "אימר אימר"
44 – עד שיאמר וישנה. "תעבד" – עד שיאמר
45 כשהוא עבד. אמר בתחילת שש ולא אמר בסוף
46 שש – אינו נרצע, שנאמר "אם אמר אימר".
47 אמר בסוף שש ולא אמר בתחילת שש – אינו
48 נרצע, שנאמר "לא אצא הפשי". והכי פירשוהו:
49 אמר בתחילת שש כ' פנים אתו. ולא חור האמר
50 בסוף שש – אינו נרצע, דבענין "אימר אימר"
51 שתי אמירות. אמר בסוף שש ולא אמר בתחילת
52 שש – אינו נרצע, שנאמר "לא אצא הפשי" והי
53 כבר יצא. השתא קשיא לי טובא: הא נמי תיפוק
54 לי מי"אמר אימר", והא לא אמר ושנה ואם באת
55 לפי "אמר בסוף שש" – שתי פעמים – אם
56 כן לא מדיא ליהש. דאי אומר בתחילת שש
57 שתי פעמים – מנא ליה דאניו נרצע? ועוד: מה
58 על שבדקה לדרשה קמיתא דרדש "תעבד" –
59 עד שיאמר כשהוא עבד, ונדקס ליה קרא
60 ארינא מ"לא אצא" חדרי בני יצא. תיפוק ליה
61 מ"הרענדי" לו אשה ובנים – שפחה כנענית שנומרה לו ולדה לו. כי טוב לו – פרט ללולה. הוא ובני עמו – על כרויך בבני ישראלית. דאי בבני כנענית – "ואשה ולדויה כתבו
62 (שמות כא). דלאו בני מעבד ומיכל ניהו – שקטנים הם. לאחורוי – לחור על הפתחים, לפי שהיא בושה.

קידושין. האשה נקנית - פרק ראשון דף כב עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספת

1 **במין** חומר - פירש הקדושת. צורח מרגליות או בשמים שחלבו בצואר נשים לחכשית.
 2 ורבינו הם פירש - חומר - מעשה. וכן פירש הערוך. בלשון ערב, כשואמר לחכשית:
 3 "מה מעשית?" אמרו לו: מה חמור.
 4 **מה** נשתנה און - שי במדרש דרמ"ע בנימטריא ארבע מאות (שנה). לפי שהיו ישראל
 5 עבדים ארבע מאות שנה ונאלם הקדוש
 6 ברוך הוא. והלך זה וקנה און לעצמו - לפיכך
 7 ירצע במרצע העולה כך.
 8 **ותלמוד** - לומר לשלם בו - ואין לומר:
 9 לשלמו על זיבל. דאם - כן
 10 לשתוק קרא מניה, ונלף משרה אחוזה. תוספת
 11 שנים.
 12 **איבא** דאמרי גזול היה - העבר, ונודח בו
 13 שלא יזכה אדם בעצמו מן ההפקה,
 14 לפיכך קדם לפני המיתה חכה בו. זה פירש למיתה
 15 - תודוהו הברואה, זה פירש לחיים - מן זוטרא
 16 וזהו המדרש במקום, שלא יזכה העבר רגע אחד בלא
 17 און.
 18 ואיבא

1 **אילו נאמר** "אונן בדת" - הייתי אומר: וידקר בנגד
 2 אונן בדת, דלת - און - אונן - לא. ואון לא? והכתוב
 3 "ורצע אדניו את אונן בפרצו!" אלא, הייתי אומר:
 4 וירצענה לאון מאברא, ויניחנה על הדלת, וידקור
 5 בנגד אונן בדת, תלמוד לומר "באונן ובדת". הא
 6 כיצד - דוקר והולך עד שפגעו אצל דלת. "ידלת"
 7 שומע אני בין עקודה בין שאינה עקודה, תלמוד
 8 לומר "מוזחה", מה מוזחה מעופוד - אף דלת נמי
 9 מעופוד. רבן יוחנן בן זבאי היה דורש את המקרא
 10 הנה קמון חומר: מה נשתנה און משל אברים
 11 שבנפשו? אמר הקדוש ברוך הוא: און ששמימה קולי

1 אילו נאמר ונתת אונן בדת הייתי אומר ידקור בנגד בילת - אבל און לא ירצענה.
 2 לאון מאברא - כלומר רחוק מן הדלת. כדכתיב "את אונן". והדר יתן און בדת, ויחך
 3 את המרצע וידקור בילת מעבר השני בנגד און לקיים: "ולקחת המרצע באונן בילת"
 4 בדת. דוקר יווד - אונן בשנתנה על הדלת, עד שמגיע לדלת. עקודה - מן המזוזה,
 5 ומשתלם לארץ. מה מוזחה מעופוד - ודבלא הכי
 6 לא מקרי ממוחה חושי - צורח ודמרגליות ונודח
 7 הבושם, תלוי בצואר לחכשית. **משנה** וקנה
 8 את עצמו - מיד רבו. בכסף על ידי אחרים -
 9 שיתנוהו לרבו על מנת שיהא זה כן חרוץ. אבל
 10 הוא עצמו לא יקבל מהם, ואפילו על מנת שאין
 11 לרבו רשות בו, דקסבר אין קון לעבד בלא רבו.
 12 ובשטר על ידי עצמו - שיקבלנו הוא. ובמרא
 13 מפרש לכולה דרבי רבא שאיר רובנן. ובכדי שיהא
 14 הכסף משל אחרים - דעבד אין לו כלום, דאם
 15 נמצא מעמא או קבל מנהג - הכל לרבו. ואם
 16 בא לפדות על ידי עצמו - צריך לדווח משל
 17 אחרים, ויתנוהו לו על מנת שאין לרבו רשות בו.
 18 **נמרא** שדה נקנית בכל הגי - ולקמן יליף
 19 בפירוקן (מ"א), וכל נכרים ככענינו שמשמכר
 20 לעבד, אלא שכל עבדים נקראו על שם בענן,
 21 משום דכתיב טיה (מכאיש) ש"ע עבד בדרים".
 22 מילא - דאיתיה עבד ולחא בשאר ממטלטלין
 23 קתני. אבל חליפין, דאיתוהו נמי בשאר
 24 ממטלטלין, שנתמטלטלין גם כן נקנין לחליפין -
 25 לא איצטריך ליה למיתני. תקפו - בחוקה. לא
 26 קנאו - דמיתעיהו איהו, ואין זו משיבה בשלמא
 27 לתנא דרין - לא תיקשי. לשמואל, אמאי לא
 28 ותי משיבה במתניתין, דאיבא לתרוצי
 29 כדאקמנן - דמילתא דאיתא במטלטלין לא
 30 קתני. אלא תנא ברא. דתנא חליפין דהיתו -
 31 תיקשי לשמואל? איתיה אנגבה במשיבה -
 32 ליתניה נמי במתניתין? מילא דאיתא בין
 33 במקרקעי בין ככספא - כגון חליפין, עירף
 34 ושנה עם השאר דאיתוהו במקרקעי. אבל
 35 משיבה דליתא במקרקעי - לא תנא בהדיה.
 36 כיצד ככספיה - גבי בהמה קאי, דקתני מתניתין
 37 (קדושין מהב): בהמה נסה נקית כספיה.
 38 בשערה - כגון שיער שבראש הסוס. שליש =
 39 משארו. איתעיתא דמיה אולא - על דעת הקורא
 40 אותה. לפי שאין לה דעת. אדעתיה דנפשיה -
 41 מדעת עצמו. קסן - דלית ליה דעת, כבמהה
 42 דמי. ואם קורא לשם קניה, ובא אצלו - קנאו.
 43 התייר לו מנעלו - העבר לזוקת. נידו =
 44 "גראסר" בלעז. התיירו - העבר את הלוקה.
 45 מאי קאמר - מה ענין הגבהה דעלמא להגבהה
 46 דהבאי? הגבהה דעלמא לוקה מנביה הוינן,
 47 והבא אמרינן שהעבר מנביה משום מנודה,
 48 שהלוקה משעבד בו לקטוהו בחוקה. אלא מעתה
 49 איתיה דתא לרבו קנאו. שפחה בעניית
 50 תקנה כביאה - דהא אנגבה ליה. התיירא -
 51 מארץ כושית. "כוש" מן מרחמינן. התיירא. תיקשי
 52 ליה עלמא - גוסס ונטוה למוות. אמר ליה - מי
 53 וזטרא ליעבדיה דמי. יליף ליה בספסי - לקטוהו
 54 בתוקה היה מתחוק, שיהא בעבודתו כשימות
 55 אדונו. איבא דאמרי גזול היה - העבר, ונודח
 56 בו שלא יזכה אדם בעצמו מן ההפקה, לפיכך קדם
 57 לפני המיתה חכה בו. והגר פירש למיתה ונר
 58 וזוטרא פירש לחיים תחתיה. שלא יזכה העבר
 59 בלא און רגע אחד.

12 על הר סיני בשעה שאמרתי "כי לי בני ישראל אברים" - ולא עבדים לעבדים, והלך זה
 13 וקנה און לעצמו - וירצע ורבי שמעון בר רבי היה דורש את המקרא הנה קמון חומר:
 14 מה נשתנה דלת ומוזחה מפל בלים שבפנית? אמר הקדוש ברוך הוא: דלת ומוזחה שהיו
 15 עדים במצרים בשעה שפסחתי על הפושקוף ועל שמי המזוזות, ואמרתי "כי לי בני ישראל
 16 עבדים" ולא עבדים לעבדים, והוצאתים מעבדות לחירות, והלך זה וקנה און לעצמו -
 17 וירצע בפניהם. **משנה** עבד פגעני נקנה בכסף ובשטר ובחוקה, וקנה את עצמו בכסף
 18 על ידי אחרים, ובשטר על ידי עצמו, דברי רבי מאיר. ותכמים אמורים: בכסף על ידי
 19 עצמו ובשטר על ידי אחרים, ובכסף שהיה משל אחרים. **נמרא** מנולן? דכתיב
 20 "והתנתקתם אתם לבניכם אחרים לרשת אהוה" - הקישין הפרוב לשרה אהוה; מה
 21 שרה אהוה נקנה בכסף בשטר ובחוקה - אף עבד פגעני נקנה בכסף בשטר ובחוקה.
 22 - אי מה שרה אהוה חזרת למעלה פיובל - אף עבד פגעני חזור למעלה פיובל? -
 23 תלמוד לומר "עלמם ברת עבדו". תנא: אף בחליפין. ותנא דידן? - מילתא דליתא
 24 במטלטלין - קתני, מהותא דאיתא במטלטלין - אף קתני. אמר שמאיר: עבד פגעני נקנה
 25 במשיכה. כיצד? תקפו ובא אצלו - קנאו. קראו ובא אצלו - לא קנאו. - בשלמא לתנא
 26 דידן - מילתא דאיתא במטלטלי' לא קתני, דליתא במטלטלי' - קתני. אלא לתנא קרא,
 27 יתינו משיכה? - פי קתני - מילתא דאיתא בין במקרקעי בין במטלטלי', משיכה דכמטלטלי'
 28 איתא במקרקעי ליתא - לא קתני. "כיצד? תקפו ובא אצלו - קנאו, קראו ובא אצלו -
 29 לא קנאו." וקראו לא? והתניא: כיצד במסירה? אהוה בטלפה, בשערה, באיפק שעליה,
 30 בשליף שעליה, בפרומביא שבפיה, ובזוג שבצוארה - קנאה. כיצד במשיכה? קורא לה והיא
 31 באה, או שהפשיה כממל לפינו, פיון ששקרה יד ורגל - קנאה. רבי אסי ואמרי
 32 לה רבי אחא אומר: עד שתהלך לפניו מלא קומתה. - אמרי: בהמה - אדעתא דמרה
 33 אולה, עבד - אדעתיה דנפשיה קאזיל. אמר רב אשי: עבד קסן פכהמה דמי. תנו רבנן:
 34 כיצד בחוקה? התייר לו מנעלו, או הוליק פלוי אחריו לבית המדרש, הפשיטו, התיירו, סבן
 35 ברהו, הלבישו, הנעילו, הגביהו - קנאו. אמר רבי שמעון: לא תהא חזקה גדולה מהנבחה,
 36 שהנבחה קונה בכל מקום. מאי קאמר? אמר רב אשי: הגביהו הוא לרבו - קנאו, הגביהו
 37 רבו לו - לא קנאו. אמר רבי שמעון: לא תהא חזקה גדולה מהנבחה, שהנבחה קונה בכל
 38 מקום. השמא דאמרית הגביהו הוא לרבו קנאו, אלא מעתה שפחה בעניית תקנה כביאה!
 39 - פי קאמרין - זה נהנה וזה מצטער, הבא - זה נהנה וזה נהנה הוא. - שלא פרדיפה מאי
 40 איבא למימר? - אמר רב אחי (בר אדא) דמן אהא: מאן ליבא לן דלאו תהא אית להו
 41 לתרויהו? ועוד: "משפכי אשה" כתיב, הקישה הכתוב בפרכה לשלא בדרפסה? רבי יוחנן
 42 הירוצה בר שאין לו יורשין הנה, חלש. על מר וזוטרא לשינוי ביה, הייתה רחוקה ליה עלמא
 43 טובא. אמר ליה לעבדיה: שלוף לי מקנאי, ואמטינהו לביתא. איבא דאמרי: גדול הנה,

שטר על ידי אחרים, דקטר, זכות הוא. ולא על ידי עצמו - דבגי כסף אין קנין לעבד. וגי שטר לית ליה גויה וידו באין כאחד, בדרקנת: אף שטר בו, וכל שכן כסף. אלא מה בחרידה אית ליה על ידי עצמו לא. ורוב דמתינות אית ליה בחספ בין על ידי עצמו בין על ידי אחרים. על ידי עצמו - דיש קנין לעבד, על ידי אחרים - דהובת הוא לו. וכן שטר, בין על ידי עצמו בין על ידי אחרים. ודקמתא לן דגויה וידו באין כאחד - כרבת עבדא ליה. האי דלא שריבנה ותנינה - משום דיספא רבי שמעון בן אלעזר היא, אבל רישא דבי קאמרי ליה רבנן לרבי מאיר. אף בחספ על ידי עצמו, דיש קנין לעבד, וכל שכן על ידי אחרים - דהובת הוא לו, וכל שכן שטר. ואם באנו דרשק של מתיקות ולומר: לרבת אית ליה בחספ בין על ידי אחרים בין על ידי עצמו, ובשטר על ידי אחרים ולא על ידי עצמו, ורבי שמעון סבר לא כרבי מאיר דבכסף על ידי עצמו - לא. דאין קנין. ומכרנן בשטר - דאין גויה וידו באין כאחד. אם כן, את דקמתא לן דגויה וידו באים כאחד - יודידא דהא, וכרבי מאיר עברינן. הלכין ליבא לפורשי אלא כדפרישתי, ודישא דמילתא ורנא דמסא, ודישא אתאן לא שכיב שטר בין אלעזר. דע כגון לשנוה. ואם תאמר: מנא מיהא דך שלש מתיקות דילמא כולה מילתא דרבנן דמתניתי רב שמעון בן אלעזר, ובכסף על ידי עצמו - דהיינו אף על ידי עצמו, ובשטר על ידי אחרים דוקא. האי דקמתא לן דגויה וידו באים כאחד - משום דסבירא לן כרבי מאיר, ולא כרבי שמעון בן אלעזר. ויש בשטר על ידי אחרים ולא על ידי עצמו - על כרחיך יש שלש מתיקות ברב. ברב. וידו ברך לאו היינו רבנן דמתניתי, דהא אמרי בהדיא בכסף על ידי עצמו. ולתפריש, ודיא גרסינן איף עריך לומר כין דאשכחן דרבנן פליגי עליה דרבי שמעון בן אלעזר, כדאיתא בסוף פרק קמא דגיטין (בבב). דאמר: אי בעי וריק ליה גיטא ודיסק ליה. אלאמא אית ליה דגויה וידו באים כאחד. ובין דרבי הוא - לא קרי ליה "חבמים" במתינות, כיון דרבנן פליגי עליה. ולכך נקרא לומר שלש מתיקות ברב. מהו? שיעשה שליח לקבל גויה מיד רבו - יש מפרשים דרבי קמביעאי ליה. היכא דאמר העבד לאחור לקבל ליה גויה מיד רבו, ובתי קבלתו או לא? דכי לא אמר לו לקבל גויה וידו באין ומקבל - שיעטא לן דמתי, דאמרין במתינותן (קדושין בבבב). ובשטר

לרבי שמעון בן אלעזר, עבד כנעני מהו שיעשה שליח לקבל גויה מיד רבו? בין דגמור לה, לה" מאשה כפאשה. או דילמא: אשה, דאיהו מצוי מקבלת גיטא שליח נמי מצוי משוי, עבד דאיהו לא מקבל גיטא שליח נמי לא מצוי משוי? בתר דבעיא הדר פשטא: לה" לה" מאשה - כפאשה. ואילא האי דאמר רב הונא בריה דרב יהושע: הני קהני שליחי דר'קמא וניחוי. דאי סלקא דעתך שליחי דידן ניהו - מי אפיקא מיד דאין לא מצוינן עברינן ואינהו מצוי עברי? ולא? והא עברא, דאיהו לא מצוי מקבל גיטא, שליח מצוי משוי? ולא היא, שר'אל ליה שכיב בתורת קרבנות פלל, עבד שייך גמיינן. דתניא: גראין הדברים שהעבד מקבל גויה של חבירו מיד רבו של חבירו אבל לא מיד רבו שלו. ובלבד שיהא חספא משל אחרים. גימא בהא קמפליגי: דרבי מאיר סבר: אין קנין לעבד בלא רבו, ואין קנין לאשה בלא ענה, בלא ענה. אמר רבה אמר רב ששתי: דכולי עלמא אין קנין לעבד בלא רבו ואין קנין לאשה בלא ענה. והקא במאי עסקינן - דאקני ליה אחר מנה, ואמר ליה "על מנת שאין לך רשות בו". רבי מאיר סבר: כי אמר ליה "קני" - קני עבד, וקני רביה. וכי אמר ליה "על מנת" - לא כלום עסקי ליה. ורבנן סבר: עבד דאמר ליה "על מנת" - לא הני ליה. תניא. ורבי אלעזר אמר: כל פי האי גוויא - דכולי עלמא לא פליגי דקני עבד וקני רביה. והקא במאי עסקינן - בגון דאקני ליה אחר מנה, ואמר ליה "על מנת שמיצא בו לחירות". רבי מאיר סבר: כי אמר ליה "קני" - קני עבד וקני רביה, וכי אמר ליה "על מנת" - לא כלום עסקי ליה. ורבנן סבר: לדידיה נמי האי לא קא מקני ליה, דהא לא אמר ליה אלא "על מנת שמיצא בו לחירות". ורבי דרבי אדרבי מאיר, ורבי דרבי אדרבנן. דתניא:

לרבי שמעון בן אלעזר - דאמר: עבד אינו מקבל גויה, עבד מהו שיעשה שליח לקבל גיטא? כפאשה רבי - ועשה שליח לקבלה כפאשה, דנפקא לן (קדושין מאא) מירושלח מביתר - מלמד שהאשה עושה שליח. והניו דקאמר על ידי אחרים. או ירילא בו - ותי דיל אחרים דקאמר - שיהיה לו רבו גויה על ידי אחרים, או הם עושים שלא מדעת. גמיינן לה כפאשה - ועושה שליח. ותי גויה - עבד לעבד קרבנות. וירושלח דר'אבא בריה - ולא שלחו דידן, ונפקא מינה למודר הנהא מכוך, שהבדן מותר להקריב קרבנותיו. והא מילתא איבעיא לן בגררים, בפרק אין בין הגמור" (להב). והא עבד בו" - והכי וליף רב הונא מהא טעמא דהור בהקריבה למודר הנהא? בתורת קרבנות - שיהיו ון עובדים את העבדה. שייך גמיינן - אם אינו מקבל גויה - משום דלא יצא הגט מרשות רבו - מקבל הוא גט לחברו, שאינו עבדו של רבו, אלא של איש אחר. דהא יצא הגט לרשות שאינו שלו. אבל לא שייך דבי שלו - אם הוא שוה שבקבלה של איש אחר. דרבי מאיר - דאמר בכסף על ידי אחרים, סבר אין קנין לעבד בלא רבו, אם נתנו לו במתנה - זכה בו רבו. וליכרך, אף על פי דהוי חספ משל אחרים - אי אפשר שקבלה הוא וידו ברב. ורבנן סבר ישי קנין - אם נתנו לו למנה היאל דעת אחרת מקדוה, ותוון זה לא נמי בלבד שיהיה בו דרב - דהיא רעבד, ומפריש גיטא על ידי עצמו. קנין דאשה ובעלה בעלמא אינא שריבנה. ואשה כי עבד, הואיל ובעלה זכא בעמשה ידה ובמציא וכו'. והכי דפליגי רבנן מנתה בעבד - איבעיא דהויא דהוי חספ באשה. דיכולי עלמא אין קנין - אי היכי ליה טמא. אחי ליה טמא - דמעיקרא אדעתא דנתנא אקניה. לא כלום אמר ליה - דכיון דקנה עבד קנה רבו. שמיצא בו לחיות - שתתנוה לר'בן פפייורן.

על ידי אחרים. אבל אמרנו, שאמר לו "לך וקבל גיט" - שמו מירג' רג', לפי שבא מטעם שליחות. או לא? ויש מפרשים דרבי קמביעאי ליה: מהו שיעשה שליח - על ידי דאמר רבי שמעון בן אלעזר "בשטר על ידי אחרים" בתורת שליחות קאמר, כלומר: שיהיה עושה שליח לקבל גויה מיד רבו - לא? וכל לקבל גויה על ידי עצמו, לא? וכן אמר מודה. ולמאן דאמר תוב הוא לו - עריך לעשות מתינה, שיתרשה. ואם כן, אם הוא עומד ורוח - לא מהו מתינה. ואם לאו בתורת שליחות קאמר, לא? ודמי לאשה. דוקא אשה, דאיהו מקבלת גיטה - שליח נמי מצוי משוי, אבל עבד לרבי שמעון בן אלעזר, כיון דאיהו לא מצוי מקבל - שליח נמי לא מצוי לשווי. ואם כן, בשטר על ידי אחרים דקאמר - היינו אפילו עמד ורוח, כיון דאיתו מטעם שליחות. דאמר רב דונא הני כהני שליחי דר'הונא גמיינן - פירש בקונטרס: דמיידי לענין הקרבת קרבנות. ונפקא מינה לענין מודר הנהא בן הבדן, שהבדן מותר להקריב קרבנותיו. ותימה. דמשמע הכא דפשיטא ליה. ובמסכת נדרים בפרק "אין בין גמור" (להב). בעה הני כהני שליחי דר'הונא ותי א שליחי דידן ולא איפשטא. ואמאי לא מיידי הוה דך מילתא דרב הונא בריה דרבי דרבי לוישע דפשיטא? ויש לומר: דאורזיה דגמרא הוא בבמה דוכרי, ולא מפישטא אלא ממשנה או ממבטיא. אף על גב דמצי למפשטא ממוציא. אי גמי, יש לומר: דהוה רבי קמביעאי ליה. הני כהני שליחי דר'הונא וקא גיטו ולא שליחי דידן כלל, או דילמא ותי גמי שליחי דידן? ונפקא מינה טעם הדין דהוה כקריב שליח לדעת הבעלים; אי שליחי דר'הונא (גמי ניהו - הוי קרבן כשר, ואי הוא ודוקאן שליחי דידן - איתו כשר, שיהיה שרתיבי שלא מדעת הבעלים.

ורבי אלעזר אמר כל האי גוונא בו - אמר רבינו ר'ה: הולכה כרבי מאיר, דאין קנין לעבד בלא רבו, ואין קנין לאשה בלא בעלה. וליבא רבי שמעון דפליגא - כי מקני ליה אחר ואמר ליה "על מנת שאין לך רשות בו", דמשמע: אבל אי אמר ליה "על מנת שמיצא בו לחירות" - אפילו רבי מאיר מודה דאיהו ליה הנאה וכן משמע פרק גדרים (פסא). דתנן דהוה: ומידי חתנו הנהא ממנו והוא רצה לתת מעות לבתו - אמר ליה: הרי מעות האלו נתונים לך במתנה, ובלבד שיהא ילבעלך רשות בה, אלא מהו שאין נשאת ותנתן לפיך. וקאמר עלה בגמרא: אמר רב: לא שני אלא דאמר ליה "מה שאת נשאת ותנתן לתוך פיך" אבל אי אמר ליה "מה שתרצי תעשי" - קני יתרון בעל. ושמואל אמר: אפילו אמר ליה "מה שתרצי עשי" - לא קני יתרון בעל. ומסקי: כמאן אולא האי שמיטתא דרב - כרבי מאיר. וקמתא לן (בבבב) מטב: הילכתא כותיה דרב באיטור. ואף על גב דפליגי גמי לענין ממן - מכל מקום לענין איטורא, איתשל, משמע הולכה כרבי מאיר, דהא רב קאי כותיה. והייט על כרחיך אלאבא

קידושין. האשה נקנית – פרק ראשון דף דף עד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

1 אין אשה פודה מעשר שני. קא סלקא דתקין במעשר שני שהוא משדה בעלה. שהיא
2 כבעלה. וקריתין לה "מעשרת". ומפרש לה ואולי. אשה פודה בלא חופש – דלאו
3 ידדה הוא. ואי מוסיפין חומש על פרוין מעשרות וחדקשות אלא בעלים. שליחותי עבדא
4 דמיא טעמא דגמאן דארבא פרוין בלא חומשא אלא בוויי ירה – דבכסי מלוג. ומעשר
5 דידה – משדותיו. ויש אפי' הרמנא לא אשה

6 "איש מעשרת" אמר רחמנא. ולא אשה
7 ממשער בעלה. דאשה כארז דמיא. על גנת
8 שתפיי בו כו' – שהיה באיש אחר לפודה
9 בלא חומש. נבנן סתריה בי אמר לה "קני" – קודת
10 ליה בעלה, ואי רבי לה "על גנת" – לאו כלום
11 הוא. הילכך. חזי חזו נמי דבעל. ושליחותיה
12 עבדא. "איש מעשרת" קרינת ביה. ורבי מאיר
13 סבר: לדילך גופא לא אקי לה אלא להבי'
14 שתהא באיש אחר לפדות בלא חומש. דאייתיל
15 מבי נשא – שמת אביה. והיה לו מעשר שני
16 וירשתה עמו. וירשה בכסיה. וירשה ביהוה
17 לאורז מכאן – בכסי מלוג הו'. וילקח בתן קרקע
18 והוא אוכל פירות. ורבי מאיר לפשתיה – דארמז
19 לקמן פרק שני. מעשר ממון גבזה הוא'
20 ואכילתו משולחן בבית הדין. הילכך, אתי שטרא
21 נכסיה למקניה בעל בתקנתא דתקון רבנן פירות
22 לבעל. הילכך לא יבי רבי. וכי פרקא ליה בוויי
23 דבעל – לא "מעשרת" תואר. דחזי חזו דרבי ומעשר
24 דחזו. ורבנן לפעמיהו דרמיי' טמון היחוס הוא
25 – והיילא עליה תקנתא דרבנן. ופירות לבעל
26 כשאר נכסי מלוג. ובין דבוחיי דבעל פרקה –
27 בעל חומש. אמר ינאש ועין – אמתחתן
28 קאי. ראשי אברים – עשרים וארבעה הם,
29 ושבטיות אצל נבעים (פרק א' משה ו' ומיית' לוד
30 לקמן בשמעתיה במצו'. שני חזוין – אם נטל,
31 כשני ועין. וגמא מביה מינא). אין מילטינן – דמילא
32 – דלא גמיר דן מחבירה. הילכך לא באין כארז ניהו.

1 אליבא דרב ששה. דאילו לרבי אלעזר אליבא דרבי מאיר אפילו "מה שאת נותנת פרוין" –
2 קנה יתרון בעל. כמו שאין מועיל "על גנת" שתנא דחירות. אלא על בדרך ברב שותף ולא
3 כרבי אלעזר סבירא לוד לרב ושמואל. שמע מינה דלרב ששת "על גנת שתנא בו דחירות"
4 מועיל למילי' עלמא כימה שאת נותנת לפרין'. ודמעיל אפילו לרבי מאיר. ואומר רבי מה:
5 דנמענת דהתם הדיקה הרבה כרבי שותף ולא כרבי
6 אלעזר. דער מיייתי ודלדיקה הדיקה ברב ששה,
7 מפרק יב' סורר ומורה' (סנהדרין עגא). דאמרינן
8 בתם: בן סורר ומורה אינו חיוב עד שיאכל משל
9 אביו ומשל אמו. ופרין בגמרא: אמו מנא עליה מה
10 שקנהה אשה קנה בעלה ומשנה: כשתנו לה
11 אחרים על מנת שאין לבעלה רשות בתן. והשתא,
12 בשלמא לרב ששת – מובל מקום אתי לכל הפחות
13 מיהא דרבנן. אלא לרבי אלעזר – לא אתיא
14 הדימה עם לרבי מאיר. אמר רבא דרבנן עדי מיייתי ראה
15 מהדיא דפסחים פ' דאשתי" (שבת גב). האומר
16 לעבדו "חוסות עלי פסח" ושתא אמר לו רב
17 כו'. ופרין בגמרא: מה שקנה קנה עבד רבוו ומשנה:
18 נבנן דאקני ליה על גנת שאין לרבו רשות בו.
19 והיינו ברב ששה. אלא לרבי אלעזר הוא צריך
20 לאוקמי שאמר לו "על גנת שתנא ידי פסח. אך
21 רבינו יצחק אומר: דאין ראה לומר הדיקה ברב
22 ששת מהדיא דנדרים ומפרק יב' סורר'. דהתם
23 מתקוממא שפיר אפילו לרבי אלעזר. לא שילקח
24 בין אשה לעבד, ומעטו למימר אפילו לרבי אלעזר
25 דארמז לרבי מאיר אפילו אמר לו "על גנת שתנא
26 בו דחירות" קנה רבו – יכול לחיות בדיקה
27 קנה הבעל, שהרי אינש שותף. שאין דר האשת כד
28 הבעל כמו שיד העבד כיד רבו. ותרע. דאילו אם
29 נתן הבעל מתנה לאשתו – קנתה לגמרי. ואין
30 הבעל אוכל פירות. כדבאית פ' חזקת הבתים

אין אשה פודה מעשר שני בלא חופש. רבי שמעון
בן אלעזר אומר משום רבי מאיר: אשה פודה מעשר
שני בלא חופש. ה"כ? דמי? איקינא בוויי דבעל
ומעשר דבעל – שליחותיה דבעל קא עבדה! ואלא,
בוויי דידה ומעשר דידה – "איש" אמר רחמנא, ולא
אשה! אלא לאו כי האי גוונא, דאקני לה אחר מנה
ואמר לה: על גנת שתפיי בו את הפעשר! ואיפכא
שמענא לחזו – אמר אביו: אפודי. רבא אמר: לעולם
לא תפודי. וקמייהו, בפעשר דתתא מבי לישא שמקינו
ורבי מאיר למעמיהו, דאמר: מעשר ממון דתתא הוא,
ולא קני ליה בעל. ורבנן לשמעיהו, דאמרו: ממון
דחיוט הוא וקני ליה בעל, הילכך שליחותא דבעל
קעבדה. תנא: יוצא בשן ועין וראשי אברים שאין
חזוין. בשלמא שן ועין – פתיכי, אלא ראשי אברים
מקלני' – דהיקמא דשן ועין: מה שן ועין – ממון
שקבולוי ואינו חזוין, אף כל – ממון שקבולוי ואינו
חזוין. ואימא ניהו שן ועין פשני כתובים הפאים
פאהד, וכל שני כתובים הפאים פאהד אין מלמדין!
צריקי, דאי כתב רחמנא שן – הוה אמונא אפילו
אין חזוין – אם נטל,
1 (בבא בתרא גאב). ואילו אם נתן מתנה לעבד – לא קנה העבד כלל. ועוד תירע שיש:
2 שהרי אם נתנו אחרים מתנה לעבד – סתמא וכו' הרי. בין בנפק בין בפיחות. דאין קני לעבד
3 בלא רבו – היינו שאין קני לעבד כלל. ויש גורף נפדות. ואם נתנו אחרים מתנה לאשה
4 – אין לבעלה כי אם פירות. אבל הגוף שלה. דהא דאין קני לאשה בלא בעלה – היינו
5 שהבעל אוכל פירות. אבל הגוף – לאשה. וילקח בתן קרקע והוא אוכל פירות. דאף על גב דמציעת האשה לבעלה לגמרי – אין לרמות מציעה למתנה. וכן משמע בירושלמי דרבנותה פרק
6 "מציעת אשה" דקאמר התם: מפני מה מציעת האשה לבעלה – שגמא תגובי' ודובי'ן. והאמר "מציעתא מציאתי". ופרין: הגע עצמך מתנה? כלומר. במתנה עצמה נחוש להא', שגמא תגוב
7 והאמר "נתנו לי מתנה! ומשנה מתה שי' קול. ואי במתנה הוי הגוף נמי לבעל – מה יהיה מרותות לומר' יתענו לי במתנה? אלא ששע מינה דרבמתה שנתנו לה אחרים אין לבעל אלא
8 פירות. אבל הגוף לאשה. ואיכא בעבד. אם נתן לו אחד מתנה – קנה הארין הפירות והגוף. ואם האמר: לפירותי ודוק. ואם האמר: ששע מינא וכו' לרבות – קנה "חירות" אפילו לרבי מאיר,
9 אם כן אמאי קאמר רבי מאיר במתניתין: בכסף על ידי יעצמו לא. והא על ידי עצמנו שני משכרת לה. כאומר "על גנת שתנא בו דחירות! וש' לומר: דבדאי גוונא על ידי אחרים מקרי, ולא על
10 ידי עצמו. בין דלא קנה אותה העבד לגמרי ולא נתנו לו אלא על גנת שיצא בו דחירות. ואף על גב דלרבי אלעזר דמוקי פלוגתיהו בי'על גנת שתנא בו דחירות" מקרי על ידי עצמו –
11 היינו משום דלרבי אלעזר אינו יתן דקנה רביה. אבל שרביא לרבי רביה – מקרי על ידי אחרים. דנמענת שאן העבד קודתה אלא לצאת בו. לא קניה ליה רביה,
12 ועל ידי אחרים מקרי. ומיהו, קשה: אליבא דרבי אלעזר דמוקי פלוגתיהו דארמז "על גנת שתנא בו דחירות" – אם כן היאך מצינו לרבנן דרבי מאיר בכסף על ידי עצמו? והואיל ולא הקני
13 על אלא על גנת שיצא בהם דחירות – על ידי אחרים הוא. כדבעינן למימר לרבי מאיר אליבא דרב ששה ויש לומר: הרבנן על ידי עצמו דרבי מאיר קיימ'. דאמר: בכסף על ידי אחרים –
14 אין. על ידי עצמו – ולא לרבי אלעזר אליבא דרבי מאיר אפילו הקנו לו על גנת שיצא בהם דחירות – קנה עבד קנה רבו. ואין יצא בו דחירות. ומקרי שפיר על ידי עצמו. ואתא דרמאי
15 רבנן, והאיך קאמר: והבנים אמורים בכסף כמה שהיה קרא' "על ידי עצמו". דקאמרת דאניו יתא אפילו אם נתנו לו על גנת שיצא בו דחירות – אינו אמורים שיצא בו דחירות. דאמי
16 גוונא אשכחן ב"הוקיי' (גיטין גאב.) ושבועתו (מבא.) ובכסף שני דכותבת (חא.). דארמז רבי אלעזר בו עיקב. פעמים שאדם נשבע על גנת עצמו – דהיינו מה שאדם קורין טענת עצמו.
17 **ה"כ** שרבי טרי' אלא ויהי ודמעשה דידה – פירושה: חזוין דידה – דבכסי מלוג. ומעשר דידה – שדותיה: "איש" אמר רחמנא מעשרו. ולא אשה מעשר בעלה. דאשה כי ארז
18 דמיא. וקשה לרבינו מה דלא היה לו להכריע אלא מעשר שני ודמעשה דידה. אלא היה לו למימר "מעשרת" אמר רחמנא. ולא מעשרת אלא כיהא מראם ונחלא לרבינו מה וכו'. ונחלא אפילו "איש" לרבי ומעשר
19 דידה. והבי פירושה: "איש" אמר רחמנא – דמוסף חומש על מעשרו. ולא אשה – אפילו בוויי דידה ומעשר דידה. ואפילו היא אלמנה וגרושה אינה מוספת חומש. היא דתני בתורת כתבים
20 בפרשת 'מרה': "אם נאל ינאל איש מעשרת" לרבות את האשה – לענין פריה דקא מרבינא את האשה. ולא לענין חומש. וסלסקא דתקין והואיל וכתביה ביה מעשרש' למען תלמד לירא'
21 דרשניה מניה בספרי גדולא מעשר שמביא לדי' תלמוד כששאה בירושלים אבילתא מעשה. והוא אמרנא: איש חזן ולא בת לימור היא – ליתיה בדיני מעשר. לרבי איצטורף לרביא. והוא
22 דמעטע בתורת כתבים קטן מ"איש' רבי מהו מעטע מעשה משה ומחיים. בדאמר רבא. אלא משום דרבי בחזקה קרא גופה איש מ"אם נתנא לינאל", ונחלא לרבינו מעטע "איש" לרבי אקס,
23 למעטע לגמרי. ומיהו. בתום חזקוי רבינו הם "למען תלמד", הוה מצי למימר דאיצטורף לרבות אשה לענין פריה: דלא חוסק ארעיתה למעטע מ"איש' לגמרי. רבי הכי דנמעטעין קטן. ומה
24 שפירש בקונטרס בוויי דידה היינו נכסי מלוג – לא נהרא. דכיון שוק ברושות. ומה שקנתה אשה קנה בעלה – בוויי דידה חשיבי. דבארמו גבי מעשרה אית גבי נשא. וקני לה בעל למאן
25 דארמז מעשר ממון היחוס הוא. ושליחותא דבעל הוא. ושלחתי רבא על ידי חזוין דרבי מאיר מעשרת אשה קנה בעלה. והוא פרישתי לעיל שאן הבעל אוכל פירות.
26 **תנא** ינאש ועין וכו' נתן ודאי דלא נתא לוד – שמוסר דרבב' יתן שחרור.

שן

הואיל

ומדרש חכמים הוא - פירושו: משום דכי אמר דבשרא דברים עריך שן וחסור. ואם אמרה: ומה בך? הוואיל ומדרש חכמים הוא? הלא מבה גופי תורה חלוקין, שאינם באין אלא מכה דרשה לכן נראה לרבינו: ורגז זה אינו אלא מדרבנן. דהיישקן משא כמיאמרי בעוק יואמר לו "עבד אתה", לפי שאין המדרש ידוע לעולם, לכך תקנו גט שחור. ורבינו נבחר בן אבדורם שחור: ודאי שן

1 שן דחלב - שן שנין ביה דעתיך להחליפה: כגון בעבד קטן. לחפשי ישלחן וריבה לו 2 שלוחים, מרלא כתיב "חפשי הוא", אי "צא חפשי". ככל פמלאבתי - הנין נסמת מראה, 3 והשן מלעלות. ויריללו פי עצם - השמיטו ממוקמו, ומחברו בבשר. ויצא בו לחירות - 4 אם עצם שאינו חור הוא, וסופו ליבש חורו הוא, וסופו ליבש חורו הוא, וסופו ליבש חורו הוא 5 ועצם דיקור לאו מדיד חור עבדי, חור דבגללו הוא 6 ואינו חור - הרי הוא כשערים וברבעה ראשי אברים. וריבויא הוא - אינו לשון ככל לחיות 7 ניוון ככל פטרט, אלא ברובה מיעוט וריבה - 8 רבה בכל וצמחה - ויבשה. אם כן - דלא ממעט מדיד, מעוט דשן ועין לזמאי מיעוט? כבולין 9 - אראשי אברים קאי. ואיך נש שחורו - 10 להתייר בבת חורין. שהתורה וכתה לו - דכתיב בהדיא. אי בתב חפשי ישלחן בריאמרת - 11 דלאו דחפשו אלא שילוח. השתא דכתיב לחפשי ישלחנו הוה ליה חפשי מעיקרא - 12 אתא "ישלחנו" - לשהר ראשי אברים אתא. כנגד עינו - שהכה בביתו ודחביעו בקיול, ואינו 13 רואה. ואי נתרשו. ויבשר - בקיול. ששלם נוק שלם - כסמוכום מוקמינן קל בבבא קמא, 14 בריאה בריאה שהוקה בציבורת - כסמוכום שלם. ושבויר את הכלים - בקולום. חצי נוק - 15 כיון צירות רובנן, דלפניו עליה דסמוכום בבבא קמא. ואמריה יצא מעלת אלא חצי נוק 16 צירות. שאני אדם דבר אתה - הלא נוק. וכי מביעת - מדעתה קא מביעת. שנתון לבו 17 אי פחד קול הבא פתאום. ויכתה - ולא נסתיב לגמרי. שרואה במוקמי. אם יבול לחתופש - 18 במראה זה. ויבוי - הני תרתי יצא לחירות, 19 אלא שמועתיך דהיבא דאין יבול לחתופש, אף על גב דלא סמאה לגמרי - היא שבתה. והיבא 20 דסמאה לגמרי, אף על גב דדחתיה היא בעיקרא. הוואיל יהיה יבול לחתופש למראיתא 21 ברחץ - היא השחתה. והשתא נהוי כחישא כחישא - שאין יבול לחתופש. ויבוי מתיירא 22 ואלה על גב דיבול לחתופש בו, אימא 23 ואל עין הוא. לחתורו לו שני - לקהיה ולגרד סביב מושבה. לבריתא דהיישקן ויזי לו שני שפחה 24 לחיובא עברה - פתור, דלא תנעין קען כלל. אבל יבול לי עיני, הנחבוק לעין, אף על 25 גב שלא תנחבוק שחתה - חייב. שפוחת - נפקא לן דא דרכי אליתור, פירט ליה שלא תנחבוק 26 לשחת כלל. "ושחתה" - משמע בעסקו בה הכותב מדבר, ואפילו הכי תנחבוק השחתה 27 בעיני. ותפסה - הוציאה לחור. ותנחב - תנחב כלומר, מציעו תנחב שלנו הישמיענו בואת. ואין 28 תמות וזכרות בעופות - האי קרא דרשי, האמר שכלא (כלל) הקרבנות וקריא מבי: "איש איש שבת 29 ישראל אשר קריב קרבנו לכל נדריהם וני לרעונכם תמים וזר בכרך בשבטים ובימים." 30 מרלא כתיב "לרעונכם וזר ממים" ולשתוק - לייחד שאין מקפיד על תמות וזכרות אלא על 31 אלו. ובתפס עיני - אלמא אף על גב דסמיה מעיקרא, כי חטטה - משה ליה מומא. 32 ירתת

1 שן דחלב - שן שנין ביה דעתיך להחליפה: כגון בעבד קטן. לחפשי ישלחן וריבה לו 2 שלוחים, מרלא כתיב "חפשי הוא", אי "צא חפשי". ככל פמלאבתי - הנין נסמת מראה, 3 והשן מלעלות. ויריללו פי עצם - השמיטו ממוקמו, ומחברו בבשר. ויצא בו לחירות - 4 אם עצם שאינו חור הוא, וסופו ליבש חורו הוא, וסופו ליבש חורו הוא, וסופו ליבש חורו הוא 5 ועצם דיקור לאו מדיד חור עבדי, חור דבגללו הוא 6 ואינו חור - הרי הוא כשערים וברבעה ראשי אברים. וריבויא הוא - אינו לשון ככל לחיות 7 ניוון ככל פטרט, אלא ברובה מיעוט וריבה - 8 רבה בכל וצמחה - ויבשה. אם כן - דלא ממעט מדיד, מעוט דשן ועין לזמאי מיעוט? כבולין 9 - אראשי אברים קאי. ואיך נש שחורו - 10 להתייר בבת חורין. שהתורה וכתה לו - דכתיב בהדיא. אי בתב חפשי ישלחן בריאמרת - 11 דלאו דחפשו אלא שילוח. השתא דכתיב לחפשי ישלחנו הוה ליה חפשי מעיקרא - 12 אתא "ישלחנו" - לשהר ראשי אברים אתא. כנגד עינו - שהכה בביתו ודחביעו בקיול, ואינו 13 רואה. ואי נתרשו. ויבשר - בקיול. ששלם נוק שלם - כסמוכום מוקמינן קל בבבא קמא, 14 בריאה בריאה שהוקה בציבורת - כסמוכום שלם. ושבויר את הכלים - בקולום. חצי נוק - 15 כיון צירות רובנן, דלפניו עליה דסמוכום בבבא קמא. ואמריה יצא מעלת אלא חצי נוק 16 צירות. שאני אדם דבר אתה - הלא נוק. וכי מביעת - מדעתה קא מביעת. שנתון לבו 17 אי פחד קול הבא פתאום. ויכתה - ולא נסתיב לגמרי. שרואה במוקמי. אם יבול לחתופש - 18 במראה זה. ויבוי - הני תרתי יצא לחירות, 19 אלא שמועתיך דהיבא דאין יבול לחתופש, אף על גב דלא סמאה לגמרי - היא שבתה. והיבא 20 דסמאה לגמרי, אף על גב דדחתיה היא בעיקרא. הוואיל יהיה יבול לחתופש למראיתא 21 ברחץ - היא השחתה. והשתא נהוי כחישא כחישא - שאין יבול לחתופש. ויבוי מתיירא 22 ואלה על גב דיבול לחתופש בו, אימא 23 ואל עין הוא. לחתורו לו שני - לקהיה ולגרד סביב מושבה. לבריתא דהיישקן ויזי לו שני שפחה 24 לחיובא עברה - פתור, דלא תנעין קען כלל. אבל יבול לי עיני, הנחבוק לעין, אף על 25 גב שלא תנחבוק שחתה - חייב. שפוחת - נפקא לן דא דרכי אליתור, פירט ליה שלא תנחבוק 26 לשחת כלל. "ושחתה" - משמע בעסקו בה הכותב מדבר, ואפילו הכי תנחבוק השחתה 27 בעיני. ותפסה - הוציאה לחור. ותנחב - תנחב כלומר, מציעו תנחב שלנו הישמיענו בואת. ואין 28 תמות וזכרות בעופות - האי קרא דרשי, האמר שכלא (כלל) הקרבנות וקריא מבי: "איש איש שבת 29 ישראל אשר קריב קרבנו לכל נדריהם וני לרעונכם תמים וזר בכרך בשבטים ובימים." 30 מרלא כתיב "לרעונכם וזר ממים" ולשתוק - לייחד שאין מקפיד על תמות וזכרות אלא על 31 אלו. ובתפס עיני - אלמא אף על גב דסמיה מעיקרא, כי חטטה - משה ליה מומא. 32 ירתת

33 **סמיה** חטטה יוצא בן לחירות - ואף על גב דלעיל אמר: כותיה מחוסר אבר. 34 יכול להשתמש בה כבר - אין יוצא בן חרות. והבא. כיון דסמיה - משמע שלא היה יכול להשתמש בה כבר. מכל מקום הבא שאני, 35 דחטטה בו. עשאו מחוסר אבר. 36 **ותנא** תנא בן - תפסה: דלא ידמי לעין. ומתחילה לא היה בו דבר שראוי 37 לפסול בו, ואפילו עני סמיה בו לא היה פסול. אבל עבר - הרי היה בו מתחילה דבר הראוי 38 לצאת בו חטטה עיניו: **תלמוד** לומר מן הועף ולא על תפסה - תימה למה לי קרא: בן 39 המחוטר אבר פסול לבני בן בדרשין פקמי קמא דעבדה וזה (הג) ובפרק תריא דובחם (קט"א) 40 "ככל דאין כולל מכל" - האי בריה שריא רבי אבהו שילוח שני לומר: דאי לא תנחבוק אבר 41 ישראל - היה מוקמינן קרא דבני נח בישראל, 42 דלא לבני נח. דכאמר פנא "איבע מימות" (סנהדרין נ"א.) כל משה שנאמר לה בני נח ואל 43 נכשתו בנינו - לישאלא בריה, ולא לבני נח. 44 מני היה אמנא: כיון דאשתריי בעל מום בעופות טפי מבהמה - אשתריי אבריה מחוסר אבר, וקרא 45 דכתיב - אביירי בעופות. המנוגא

36 מביעת נפשיה. פרתניא: המביעת את חברו - פטור מדיני אדם וחיובי דריני שמים. כיצד? 37 תקע באונן וחרשו - פטור, אחרתו ותקע באונן וחרשו - חייב. תנו רבנן: הקהו על עינו וקתהה, 38 על שינו ונדרה, אם יבול להשתמש בהן עקשיו - אין עבד יוצא בהן לחירות, ואם לאו - עבד 39 יוצא בהן לחירות. תניא אידך: הרי שחתה עינו כהיה ופסקה, שינו נדחה והפילה, אם יבול 40 להשתמש בהן כבר - עבד יוצא בהן לחירות, ואם לאו - אין עבד יוצא בהן לחירות. וצריכא: דאי אשמעינן הך קפיתא - משום 41 דמעיקרא נהוירא בריא והשתא נהוירא כחישא, אבל הקא דמעיקרא נמי נהוירא כחישא - אימא לא. ואי אשמעינן הא - משום דפקמי 42 למרי, אבל התם דלא סמיה לגמרי - אימא לא, צריכא. תנו רבנן: הרי שהיה רבו רופא ואמר לו עינו ופסקה, לחתור לו שינו 43 והפילה - שיקח פארוז, ויצא לחירות. רבן שמעון בן גמליאל אמר: "לשתחה" - עד שיתפנין לשתחה. ורבנן, האי "לשתחה" מאי עבדי 44 ליה? - מביעי ליה לכתניא: רבי אילעור אמר: הרי שהיטיש דו למעו שפתהו וסופאו עורב שבתמיה - פטור. מאי טעמא? קרא 45 "לשתחה" - עד שיתפנין לשתחה. ואידך: "לשתח" - נקמא. ואידך: "לשתח" - לא דרשי. אבר רב ששתי: הרי שחתה 46 עינו סמיה ותפסה - עבד יוצא בהן לחירות. מאי טעמא? מחוסר אבר הוא, ותנא תניא: ממות וזכרות בקהיה, ואין תמות וזכרות 47 בעופות. ויבול ויבשה גפה, נקמעה דגלה, נחטטה עינה - תלמוד לומר "מן העוף" - ולא כל העוף. אבר רב חייא בר אשי אמר רב: היתה לו 48 ירתת

קידושין. האשה נקנית – פרק ראשון דף קה עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
 קפ"ט
 תוספות

המנונא קרנא – פירש בקומטו: יושב קרנת אתה, ולא בעל תורה. ורבינו תנאל
 פירש: אתה אמור המנונא היינו הם נוטא. דג. חס. וכן. אלא קר נוטא. דג
 שהוא קר. **ר"ב**. מרמה ליה לטומאה – ואם תאמר: מאי פירש ליה מרמה על לשונה
 דילמא הוא שאני, דאינקש לטומאה. אבל לענין ראשי אברים – מרמזין לטבילתו ויש
 לומר: דעל בדרך ליבא לדמוי לטבילה. שהרי שן
 ועק דהוו גלויי לעבר, שדא רביא בן חזקיהו, שדא רביא בן חזקיהו, שדא רביא בן חזקיהו,
 ולגבי טבילה דוו כמנונא – ורביא בן חזקיהו, שדא רביא בן חזקיהו, שדא רביא בן חזקיהו,
 בענין ביאת מימי.
בל הראוי לביאה בו – עיקר מילתא דרבי
 לומר: דהוא בפרק 'המנונות והנסכים' (מנונות
 קגא) דתנן: אם אמר 'הרי עלי מנחה של ששים
 ואחד שערין' – מביא ששים בבלי אחד, והאחד
 בפני עצמו. ומפרש בגמרא: משום דשישים גבללין,
 וששים ואחד אין גבללין. ופרקי: רביא בן חזקיהו
 מאי הווי' והתנן: אם לא בלל כשרו אמר רבי
 ורואי: כל בלל הראוי לביאה – אין בילה מעכבת,
 ואפילו לא בלל בכל כשרו. ובל שאין ראוי לביאה
 – בילה מעכבת בו, דראוי לביאה בעינו. ואם
 תאמר: מאי פריך: ואם לא בלל כשרו נד
 דבלילה לא מעכבא – היינו דקא ברדיעה, אבל
 בכתובלה

יריהו ורביא אוננים, ורואש החוקים, ורואש הנוגיה, ורואשי דידים שבאשה. רבי יהודה
 אומר: אף שבאיש. והני עלה: בכלום עבד ויצא בהם לחירות. רבי אומר: אף הסירוס, בן
 עזאי אומר: אף הלשון. אמר רבי: רבי אומר אף הסירוס. – סירוס דמאי? אילימא סירוס
 הגיד – היינו נוגיה. אלא לאו – סירוס דבעינים. "רבי אומר אף הסירוס". ורבי לשון לא? –
 ורבינו: הרי מי שהיה מזה ונתנה הנוגיה על פיו, רבי אומר: היה, ותקיים אומרים: לא
 היה. מאי לאו על לשוננו? – לא, על שפתיו. – על שפתיו פשיטא – מזה דהכימא: וימנא
 דחלים שפתיה, קא משמע לן. והתניא: על לשוננו ועוד תניא: ושיטל רוב הלשון, רבי
 אומר: רוב המדבר שבלשוננו. אלא, רבי אומר: סירוס, ולא מיבעיא לשון, בן עזאי אומר:
 לשון, אבל סירוס – לא. ומאי "אף" – אפמייתא. – אי הכי נקדמה דבן עזאי ברשא! –
 תנא משמע לרדיי וקבעה, ושמעיה דבן עזאי ותני, ומשנה לא וזה מקומיה. אמר עולאי:
 תכלה בודים לשון לענין מומאה, דגלו הוא אצל השרץ. מאי מבעיא, אמר רבי: ובעיניו
 המנא – והאי נמי בר נגיעה הוא. לענין בליה. קממו ביה. מאי מבעיא, אמר רבי: ורמיז
 במים? אמר רחמימא, מה בשרו מאבירא – אף כל מאבירא. לא תחלוף אלא לענין הנוגיה;
 רבי מדמי לה לטומאה, ורבנן מדמו לה לטבילה. ותרווייהו ביהאי קרא קמפילגי, "ותהיה
 הטהרה על הטמא" וגו'. רבי סבר: "ותהיה הטהרה על הטמא פיום השלישי ופיום השביעי
 והטמא". רבנן סברי "והטמא פיום השביעי וכבם בגדיי ורמיז במים". – ורבנן נמי, דמיהי
 לטומאה! – הטהרה מטהרה הוה ליה למילף. – ורבי, דמיהי לטבילה! "וכבם בגדיי" הפסיק
 הענין. – וסבר רבי לענין טבילה פקמון דמיה? והאמר רבין אמר רב אדא אמר רבי יצחק:
 מעשה שפקחה של בית רבי שמבילה ועלתה, ונמצא עצם בין שניה, והצריכה רבי טבילה
 אחרת! – נהי דביאת מיים לא בעינו, מקום הראוי לבוא בו מים בעינו, פירדיי ורואי. דאמר
 רבי ורואי: כל הראוי לביאה – אין בילה מעכבת בו, ושאני רואי לביאה – בילה מעכבת בו.
 תנא:

שאמר בו עזאי. והיה לו לתנא לקבוע בן חזקיהו אמר רבי, הדר למיתני תוספת סירוס עלה. אלא שמאמר שנקבעה של רבי אצל תנא קמא, ודיתה שגורה בין התלמידים כך –
 לא זוח של רבי ממוקמו, וסידרו של בן עזאי אחריה. לפי שהגורא השגורה בפה קשה לשנותה ולחזור ולגורסה בלשון אחר. לענין כוונתא. דקימא לן, מנע בית הסתרים אינו
 מוטמא, ונפקא לן ממוכח נדה (בגמא) מובל אשר יגע בו חוב וגו' – טהור? בתמיה, דא טבילה בעינא אלא: "כל אשר יגע בו חוב" – דברב שהוא גלוי כידוי, והובל כל ששק
 עדיין כל גופו במים, שלא טבל מזוב – יזכבם בגדיה. אשר יגע בו אבר רחמנא – האי קרא דירידוי לא ששק במים? הוא. בר נגיעה – כידוי הוא, בגלוי, שהרי מוציא לשונו ונוגעין
 בו בגלוי, וליכף, אב שחורץ בלשון – מטהרה. כמנונא דפי – ואין עריך ביאת מיים בתוך הפה. אף כל מאבירא – ולא שיכנסו מיים לתוך הפה. ואף להוציא כל הלשון אין יכול
 וטבילה למקטע על גבוי, אבל נגיעה בל שדוא – היא נגיעה. רבי – ריש "על הטמא והטהר" – חטוי על מקום טומאה דחי חטוי. ורבנן סברי ורמיז ורמיז – חטוי – חטוי
 בעינו חטוי שפועל על מקום חטוי לחיותה. דהיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה.
ורואי דאמר – בגמנות (קגא) אין מביא מנחה של ששים ואחד שערין בבלי אחד, דהוה ליה לרבנן שאין גבללין ופריך. ורבי אף גבללין מאי הווי' הוא אף תנן
 אם לא בלל – כשרו ואמר רבי ורואי על כל הראוי לביאה – אין בילה מעכבת בו, ואפילו לא בלל – כשרו. ובל שאין ראוי לביאה, כגון ששים ואחד – בילה מעכבת בו, דראוי
 לביאה בעינו.

ייתר – אצבע וידה, שנספיקה על גב היד – שהיתה בשורת שאר אצבעות. מבי דנוגיה
 שם מקום. וירי עניניה – אמור אליהם להך דרג ולשבע בבית. והלשון נדוי לתלמוד
 חכב, כדאמר במועד נדה (ז"א) לאמר לו דבר כבוד: הוא ושם בביתך. כמפישן שבגלוי
 דמי – שהרי תלפין בבית ויזכרים מבוחין. או לא, והואל וטמוני בתוך הכיס. קרנא –
 יושב קרנת תורה, ולא בעל תורה. מרמינא בעי
 מינך – רסוקי. דמברייא דתני עלה דמרינא
 רבי אומר אף סירוס, ליה לא אין מפיאין
 משום מוח – שם אחר מן הנגעים. כדכתיב
 (ויקרא יג) ומזחת בשר דו בשאת' וכתיב בה
 (שם) וכלל מראה עיני הבדן – שתהא כולה
 נראית כאחה, פרת למזיה שהיא במקום
 המשוער וחדר לכל צד, שאין יכול לראות אתה.
 ראש יתיה – ורואש דידים שבאשה – אבל
 שבאש אין בולטין כל כך, ואין זה שפירט.
 לחיות – ורואש, אם עקצו לו רבו – סוס
 שגבוליה הוא, ובתו ויהי חטוי. רבי אומר אף הסירוס
 – מוסף על אלו לענין עבד. ויש ועין לא
 אינערו ליה לרבי למנות בתוספתא. דבהדיא
 כתיב, ויהי קר בו רב הוא. ותנא קמא לא פליג
 בתא. אף הלשון – שרובו לראות כשהוא
 מדרב, ומום שבגלוי הוא. אמר רבי בו – רב
 חסרא מטיק ואדוי למיתליה, למפישן ביאי
 דסבי, ויהי יתיה – דהיינו לענין נגיעה,
 ובבולדו אמר תנא קמא: עבד יוצא לחירות
 ואילא דביעבי – שבע מעבד מינא דסבי פלוגתא
 דרבנן ורבי היא. הכי רסוקי: ולרבי לשון לא –
 ולרבי לשון לא דחי מום גלוי? בתמיה. לא פיי –
 של טמא. רבי אומר היה – דאף על גב דהואה
 על הגלוי בעיניו, דלמיה. דחלים – סוגי פין
 בחוקה עד שפתינו נרדקת מאד. ולא תשיעוד
 כגלוי, והואל ופעמים הם טמונים על ידי הלשון
 קא משמע לן. חלים – דבר שהוא מדביק יפה.
 "שולדרי בלעו, דהמנונא גבי פתירות עד
 ביהודי הרומים" (חלקי קבגא). אמר רבי עיר
 דחלים. שישל דוב הלשון – לענין מומי כבוד
 שנה בכבודו. ויה המירב – ממוקם פרישה
 דירקו ולמעלה קר מדרב. אף על גב דהוה
 בביתוהו לא שריבא – קר ליה מדרב, ודבר
 הוא המדרב בלשון האדם. אלא יבי אופי
 סירוס – אף על פי שתן טמוני בבית לעולם. ואף
 מיבעיא לשון. שדוא נגלה לפרסיס. ומאי לא
 – דקאמר בו עזאי. אפמייתא – קאי, אעשרים
 וארבעה ממניין אצל נגיעה, דקאמר תנא קמא:
 עבד יוצא בתן לחירות – מוסף בו עזאי לענין
 עבד, אף הלשון. "אלא לא רסוקי: דהיינו רסוקי
 תנא שמעיה דרבי וקבעה בו" – קבעה אצל
 הראשונה, וחדר שמעה לרבן עזאי שהיה
 מוסף לשון לבדו על הראשונה, ומנצח חלק
 על רבי מסירוס, וקבעה בלשון "אף" מבי
 שאמר בו עזאי. והיה לו לתנא לקבוע בן חזקיהו אמר רבי, הדר למיתני תוספת סירוס עלה. אלא שמאמר שנקבעה של רבי אצל תנא קמא, ודיתה שגורה בין התלמידים כך –
 לא זוח של רבי ממוקמו, וסידרו של בן עזאי אחריה. לפי שהגורא השגורה בפה קשה לשנותה ולחזור ולגורסה בלשון אחר. לענין כוונתא. דקימא לן, מנע בית הסתרים אינו
 מוטמא, ונפקא לן ממוכח נדה (בגמא) מובל אשר יגע בו חוב וגו' – טהור? בתמיה, דא טבילה בעינא אלא: "כל אשר יגע בו חוב" – דברב שהוא גלוי כידוי, והובל כל ששק
 עדיין כל גופו במים, שלא טבל מזוב – יזכבם בגדיה. אשר יגע בו אבר רחמנא – האי קרא דירידוי לא ששק במים? הוא. בר נגיעה – כידוי הוא, בגלוי, שהרי מוציא לשונו ונוגעין
 בו בגלוי, וליכף, אב שחורץ בלשון – מטהרה. כמנונא דפי – ואין עריך ביאת מיים בתוך הפה. אף כל מאבירא – ולא שיכנסו מיים לתוך הפה. ואף להוציא כל הלשון אין יכול
 וטבילה למקטע על גבוי, אבל נגיעה בל שדוא – היא נגיעה. רבי – ריש "על הטמא והטהר" – חטוי על מקום טומאה דחי חטוי. ורבנן סברי ורמיז ורמיז – חטוי – חטוי
 בעינו חטוי שפועל על מקום חטוי לחיותה. דהיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה. והיינו טבילה.
ורואי דאמר – בגמנות (קגא) אין מביא מנחה של ששים ואחד שערין בבלי אחד, דהוה ליה לרבנן שאין גבללין ופריך. ורבי אף גבללין מאי הווי' הוא אף תנן
 אם לא בלל – כשרו ואמר רבי ורואי על כל הראוי לביאה – אין בילה מעכבת בו, ואפילו לא בלל – כשרו. ובל שאין ראוי לביאה, כגון ששים ואחד – בילה מעכבת בו, דראוי
 לביאה בעינו.

לבתחילה מנחה לבלולו של לומר: רבין דהאי גברא למנחה גדולה מקטין, אם איתא
דבעלמא שיש ברביעיה, בזאי גברא שהתנדב קרבן גדול - שרי אף לתכחילה, עד שי לומר:
דאיכא בנפקא אליבא, זמאן דאמר ההם: אפילו המתנדב מנחה גדולה אינו מביא אלא לוג
אחר. אם כן כשהתנדב ששים אחד שהורגו - יצטרך להביא כשי כגון, לפי שאין גבללים
יפה, ויצטרך להביא את לוינש שמן, ארוחא אל

פתיאי: "מעוקד ונתוח ונתוח וכתרה" - פולין פבביצים,

דביו רבי יהודה - פבביצים ולא בנידו?! **איא:** פולין

אף פבביצים, דביו רבי יהודה, רבי אליעזר מן יעקב

אומר: פולם בניד, רבי יוסף אומר: "מעוקד וכתרה" -

אף פבביצים. "נתוח וכתרה", פגיד אי, פבביצים - לא.

משנה: בהמה גסה נקנית במסירה, והדקה בהתנבחה,

דביו רבי מאיר ורבי אליעזר. והכמיס אומר: **בהמה**

דקה נקנית במשיכה. גמרא דרש רב קהמחזיני:

בהמה גסה נקנית במשיכה. אשקחנינו שמואל

לתלמודי דרב, אמר להו: מי אפר רב בהמה

גסה נקנית במשיכה? והאן במסירה תגני? ורב גמי

במסירה אמר, הדר ביה מהרייא? - הוא דאמר כי

האי תנא, דתניא, והכמיס אומר: זו זו נקנית

במשיכה, רבי שמעון אומר: זו זו בהתנבחה. מתקור

לה רב יוסף: איא מעתה, פיל לבי שמעון במה יקנה? - אמר

יה נמי: בשוכר את מקומו. רבי זורא אומר: מביא ארבעה פלים ומניח תחת רגליו. -

שמעת מינה פליו של זוקח ברשות מוכר - קנה זוקח? - הקא פמאי עסקינו.

בתנאי - סירוס פבביצם, או היו מום גלוי. פבביצם לא בניד - בתמידו. גיד וראי גליו הוא
אף פבביצם - ולא תימא מום טמון הוא, ודאי זמכר, בניד ולא פבביצם - ודאי מום
טמון הוא, ולא מום גלוי הוא. **עוקד וכתרה אף פבביצים** - דמיתבר טפי, כותח - כרות?
החוקש שהביצים תלויין בהן בביתן, ומעוורין במקצה, ואינן נותקין לגמרי, נתוק - כיד
למכרו, ונרתיך תלויין בסיס, אפוא זהו שפירות, ומכרו?
כדאמרין במנחות (נו"ב), להביא נוחק אתה כורת
שחיבה אלמא: נתוק זהו טפי מכרות, **ששה**
נקנית בפסירה - בעלה מוסרין אותה לזקנה
באפשר או בשעה, כדחייב לעיל (ב"ב ט"ז) ביצר
במסירה בו, אבל משיכה - לא מקניא, ואך
דרכה בכך לחוליקה לפני, בהתנבחה - ולא
במשיכה. **גמרא** וזת אמן נתן במסירה ורב
גמי במסירה אמר - היה רגיל לומר. הדר הכי
כז - בתמידה. זה הא שמאל קאמר לה, זו זו
זו הדיק דהנסה, וכי האי תנא סבידא ליה לרב.
זו זו הדיק בהנחה - ולא במסירה ולא במשיכה.
כמים קתג - שיה אפשר להגבידה. מבאי איבעה
בליס - דקי עלי כילו בו, שפע מינה בו -
ופלוגתא דיה אבבא בתריא (פ"א, כ"ט ס"א)
זוהי שהיא אצל רשות הרבים, ואינה לא רשות
הרבים ולא רשות היחיד.

בדאמרין במנחות (נו"ב), להביא נוחק אתה כורת
שחיבה אלמא: נתוק זהו טפי מכרות, **ששה**
נקנית בפסירה - בעלה מוסרין אותה לזקנה
באפשר או בשעה, כדחייב לעיל (ב"ב ט"ז) ביצר
במסירה בו, אבל משיכה - לא מקניא, ואך
דרכה בכך לחוליקה לפני, בהתנבחה - ולא
במשיכה. **גמרא** וזת אמן נתן במסירה ורב
גמי במסירה אמר - היה רגיל לומר. הדר הכי
כז - בתמידה. זה הא שמאל קאמר לה, זו זו
זו הדיק דהנסה, וכי האי תנא סבידא ליה לרב.
זו זו הדיק בהנחה - ולא במסירה ולא במשיכה.
כמים קתג - שיה אפשר להגבידה. מבאי איבעה
בליס - דקי עלי כילו בו, שפע מינה בו -
ופלוגתא דיה אבבא בתריא (פ"א, כ"ט ס"א)
זוהי שהיא אצל רשות הרבים, ואינה לא רשות
הרבים ולא רשות היחיד.

בדאמרין במנחות (נו"ב), להביא נוחק אתה כורת
שחיבה אלמא: נתוק זהו טפי מכרות, **ששה**
נקנית בפסירה - בעלה מוסרין אותה לזקנה
באפשר או בשעה, כדחייב לעיל (ב"ב ט"ז) ביצר
במסירה בו, אבל משיכה - לא מקניא, ואך
דרכה בכך לחוליקה לפני, בהתנבחה - ולא
במשיכה. **גמרא** וזת אמן נתן במסירה ורב
גמי במסירה אמר - היה רגיל לומר. הדר הכי
כז - בתמידה. זה הא שמאל קאמר לה, זו זו
זו הדיק דהנסה, וכי האי תנא סבידא ליה לרב.
זו זו הדיק בהנחה - ולא במסירה ולא במשיכה.
כמים קתג - שיה אפשר להגבידה. מבאי איבעה
בליס - דקי עלי כילו בו, שפע מינה בו -
ופלוגתא דיה אבבא בתריא (פ"א, כ"ט ס"א)
זוהי שהיא אצל רשות הרבים, ואינה לא רשות
הרבים ולא רשות היחיד.

בדאמרין במנחות (נו"ב), להביא נוחק אתה כורת
שחיבה אלמא: נתוק זהו טפי מכרות, **ששה**
נקנית בפסירה - בעלה מוסרין אותה לזקנה
באפשר או בשעה, כדחייב לעיל (ב"ב ט"ז) ביצר
במסירה בו, אבל משיכה - לא מקניא, ואך
דרכה בכך לחוליקה לפני, בהתנבחה - ולא
במשיכה. **גמרא** וזת אמן נתן במסירה ורב
גמי במסירה אמר - היה רגיל לומר. הדר הכי
כז - בתמידה. זה הא שמאל קאמר לה, זו זו
זו הדיק דהנסה, וכי האי תנא סבידא ליה לרב.
זו זו הדיק בהנחה - ולא במסירה ולא במשיכה.
כמים קתג - שיה אפשר להגבידה. מבאי איבעה
בליס - דקי עלי כילו בו, שפע מינה בו -
ופלוגתא דיה אבבא בתריא (פ"א, כ"ט ס"א)
זוהי שהיא אצל רשות הרבים, ואינה לא רשות
הרבים ולא רשות היחיד.

זה הא שמאל קאמר לה, זו זו זו הדיק דהנסה, וכי האי תנא סבידא ליה לרב.
זו זו הדיק בהנחה - ולא במסירה ולא במשיכה.
כמים קתג - שיה אפשר להגבידה. מבאי איבעה
בליס - דקי עלי כילו בו, שפע מינה בו -
ופלוגתא דיה אבבא בתריא (פ"א, כ"ט ס"א)
זוהי שהיא אצל רשות הרבים, ואינה לא רשות
הרבים ולא רשות היחיד.

זה הא שמאל קאמר לה, זו זו זו הדיק דהנסה, וכי האי תנא סבידא ליה לרב.
זו זו הדיק בהנחה - ולא במסירה ולא במשיכה.
כמים קתג - שיה אפשר להגבידה. מבאי איבעה
בליס - דקי עלי כילו בו, שפע מינה בו -
ופלוגתא דיה אבבא בתריא (פ"א, כ"ט ס"א)
זוהי שהיא אצל רשות הרבים, ואינה לא רשות
הרבים ולא רשות היחיד.

זה הא שמאל קאמר לה, זו זו זו הדיק דהנסה, וכי האי תנא סבידא ליה לרב.
זו זו הדיק בהנחה - ולא במסירה ולא במשיכה.
כמים קתג - שיה אפשר להגבידה. מבאי איבעה
בליס - דקי עלי כילו בו, שפע מינה בו -
ופלוגתא דיה אבבא בתריא (פ"א, כ"ט ס"א)
זוהי שהיא אצל רשות הרבים, ואינה לא רשות
הרבים ולא רשות היחיד.

זה הא שמאל קאמר לה, זו זו זו הדיק דהנסה, וכי האי תנא סבידא ליה לרב.
זו זו הדיק בהנחה - ולא במסירה ולא במשיכה.
כמים קתג - שיה אפשר להגבידה. מבאי איבעה
בליס - דקי עלי כילו בו, שפע מינה בו -
ופלוגתא דיה אבבא בתריא (פ"א, כ"ט ס"א)
זוהי שהיא אצל רשות הרבים, ואינה לא רשות
הרבים ולא רשות היחיד.

זה הא שמאל קאמר לה, זו זו זו הדיק דהנסה, וכי האי תנא סבידא ליה לרב.
זו זו הדיק בהנחה - ולא במסירה ולא במשיכה.
כמים קתג - שיה אפשר להגבידה. מבאי איבעה
בליס - דקי עלי כילו בו, שפע מינה בו -
ופלוגתא דיה אבבא בתריא (פ"א, כ"ט ס"א)
זוהי שהיא אצל רשות הרבים, ואינה לא רשות
הרבים ולא רשות היחיד.

זה הא שמאל קאמר לה, זו זו זו הדיק דהנסה, וכי האי תנא סבידא ליה לרב.
זו זו הדיק בהנחה - ולא במסירה ולא במשיכה.
כמים קתג - שיה אפשר להגבידה. מבאי איבעה
בליס - דקי עלי כילו בו, שפע מינה בו -
ופלוגתא דיה אבבא בתריא (פ"א, כ"ט ס"א)
זוהי שהיא אצל רשות הרבים, ואינה לא רשות
הרבים ולא רשות היחיד.

זה הא שמאל קאמר לה, זו זו זו הדיק דהנסה, וכי האי תנא סבידא ליה לרב.
זו זו הדיק בהנחה - ולא במסירה ולא במשיכה.
כמים קתג - שיה אפשר להגבידה. מבאי איבעה
בליס - דקי עלי כילו בו, שפע מינה בו -
ופלוגתא דיה אבבא בתריא (פ"א, כ"ט ס"א)
זוהי שהיא אצל רשות הרבים, ואינה לא רשות
הרבים ולא רשות היחיד.

אי נמי - ומשבת לה הגבהה אלץ פיל. בחבילי וימרות - הגבוהה מן הארץ שלשה טמחים, ומולכין ומעלמין להם. הגבהה שלשה טפחים הגבהה היא. ונפקא לה מותרות לכוז. **משנה** שיש להם אחריות - היינו קרקעות. שאחריות כל אדם הלוה והרשעה בחבירו, עליהן, לפי שקימין ועומדין. לפיכך נטמכין עליהן. בחוקה - רפך בפה פורטא, או דיש אמרייה, או נעל, או פרץ כל

שדוא. נקנין עם נכסי בל - אם מכר משטלעין
7 עם קרקע. כיון שקנה לוקח את הקרקע באחד
8 משלשה ענינים - נקנים משטלעין עמה. וזווקין
9 להם בהסל הללו שאין להם אחריות. דקמיידי בזה
10 תנא, את הנקנים שיש לזך בן, אף על גב דאין
11 נשבעין על הקרקעות לברך, בדנפקא לן
12 בשטותיה (בבב), וביא דטענו כלים וקרקעות,
13 ותנחייב לישבע על המשטלעין - וזוקין
14 המשטלעין את הקרקעות לישבע עליהן. האי
15 וזוקין - אנכסיים קאי שאין להם אחריות, ולא
16 אבה דין. **גמרא** ואימא עד דאיבא שטר -
17 ברוך כהן. דבתיב קרא (וימיה לב) וכתוב בספר
18 החתום. לא שנו - דקני בכספא לחודיה אלא
19 במקום שאין גרילין לבנות שטר מביא לה. לא
20 - דכיון דגרילין בחיבי לא סמכא דעתיה דלוקח
21 עד דנקי שטרא, ועיקר דעתו לקנות - על
22 השטר הוא. ואם פשיי - אם רוצין - יקבל ל'
23 כספא, או יקנה שטרא. אי בעינא בל - לחיבי אמור
24 תריהו, שישת הוא יכול לחזור בן. אבל המוכר
25 לא יחזור, כדמפרש ואילי, שאם בא המוכר
26 לחזור - לא יאמר לו: אינו רוצה שקנה לי כספא,
27 ואם הוא בא לחזור - לא יאמר לו: אינו רוצה ששאל
28 כספא קונה עד שיבא השטר, וכל זמן שלא
29 קבלתי השטר - אחרוך בן. את ספר התקנה -
30 אלמא: אי קנין אף בספר לבדו. עד שיתן דמים
31 - ולא גמר מוכר ומקנה עד דקבל דמים. ואף
32 על גב דקבל דמים - בעי שטרא, אלא היבא
33 דפרישי, ובדאמרין לעיל. חיי וז' סבורה ותנועה
34 - אף סלקא דעתך. או או קתני. מפני יתעה -
35 דנחיא ליה דתנחייב ליה שטרא ללוקח. וז' היכי
36 דלא מצי למוהדר ביה. דב אשי אפר - דך
37 מתינתין בנותן מתנה מיירי וכולה חרד היא
38 ולא או או קתני. אלא כך וכן כתב כל שדי
39 מכורה ותנועה לך. לייפות את כחו. שאם יגבה
40 בעל חוב של שותף ממנה - ישוב עליו לתבע
41 ממנו דמים ומתפרשים. וישבו בעריכים - גרילה
42 כן ארומק קאמר ליה. כשיביב - דיתפשחם
43 אשבר קאי. מיד לזי - ודיחיו משכבה. ולרבי
44 יוחנן אימר - בפרק יחזיה. דבי תורה עמית
45 קנית - בארשאכחן גבי הקושש וינתן חכפא וקם
46 לו. אפר לך - ומתינתין לך תקשה לי. דתקנתא
47 דרבנן קתני תנא דמתינתין. שעקרי תבנים קנין
48 המעות, ואמרו לא תקנה אלא משכבה. גויה
49 משנא דאין מל' וישתופו חוקין בעליה. וינתן לו
50 אביהם - בבני יהושפט תבתי. וסיפיה דקרא יעם
51 ערי מנרות ביהודה. בצורין בן - שיהו אותו
52 משטלעין ומתחייב באותו קרקע. ויבדיו - לא
53 גרסינן. ויש שאין לו קרקע מיוחדת על
54 המשטרה, ויכול לומר ויברך את עמך את
55 ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו. לא דמי
56 דכתיב. דבעי ליה למיטר אשתי תתא ל'.
ולכתוב

אי נמי בחבילי ומורות - פירש בקונטרס: הגבהה לה להגבתה פיר בחבילי ומורות
הגבוהה מן הארץ שלשה טפחים. ומשבת שלשה הגבהה היא. ונפקא לה
מותרות לכוז. ולפרישו, בכלים לא מצי למימר דליקני מרין הגבהה. שינה כלים תחת רגליו
דסתמיהו אף בעוביין שלשה טפחים. ולפרושו ריבוינו דתם ומפרש דהגבהה בסופה קני -
צורך דוקח סתם כלים אין עוביין טפח. וקשה
אמאי נקט מביעלי ומורות? לוקט אביסין או עמיסין
ומפרש הרב משולם: דלהכי נקט חבילי ומורות -
לפי שזון מאכל פיל. כדאמרין פרק "מפנין" בשבת
כחא. אף משטלעין חבילי ומורות בשבת מפני שזון
מאכל לפיכך, ומבידיהן לפיל חבילי ומורות
למעלה. והוא קופץ ומגביה את עצמו מן הארץ
ואוכלו. ואין לתמוה אי חשיבא הגבהה בחיבי,
דכתיב גונא אשכחן בפרק "שילוח הק" (חולק)
קמבא. כי היכי דליגבינוהו ולקנינהו.
אמר קרא שדות בכסף יקנו - ואל תא איתיה
מקרא דכתיב גבי עפרון (בראשית כב) -
משום דרילמא יתני מייל מבכרי, שכל קנינו בכסף.
על גבי תני או על הדיס - פרישה לעיל (טא).
ולמה כתב בלשון מכר כן לייפות בוד
והא אמרנו: ולמה כתב לו בלשון מתנה
בשלמא מכר - משום אחריות, אלא מה יפוי כח
שי במתנה? אי משום דבמתנה ליה תיה משום
דינא דבר מצרא - לא אמר בפרק "ומבדל" -
(בבא מציעא קמא) דמתנה דריתא באת אית
בה משום דינא דבר מצרא ויש לומר: דשני
סורות כותב לו, אם שריך אחריות - מראה של
מכר, ואם שריך לדינא דבר מצרא - מראה של
מתנה מביעלי של מכר. ויחזי תראה. דמיירי שפיר
בשטר אחוה. ואל דכתב ליה בלשון מתנה - לפי
שהדמת הוא קרוב. וחסותה וישעם. ובדיושלמי
בפרקין פירש דרפיא כל של מתנה היינו לבני בוד
ודוה, דמוכר שדיה בסתם לא מכר בוד ודוה, אבל
מתנה - היכי תפוי נתון חביל.

אי נמי בחבילי ומורות - פירש בקונטרס: הגבהה לה להגבתה פיר בחבילי ומורות
הגבוהה מן הארץ שלשה טפחים. ומשבת שלשה הגבהה היא. ונפקא לה
מותרות לכוז. ולפרישו, בכלים לא מצי למימר דליקני מרין הגבהה. שינה כלים תחת רגליו
דסתמיהו אף בעוביין שלשה טפחים. ולפרושו ריבוינו דתם ומפרש דהגבהה בסופה קני -
צורך דוקח סתם כלים אין עוביין טפח. וקשה
אמאי נקט מביעלי ומורות? לוקט אביסין או עמיסין
ומפרש הרב משולם: דלהכי נקט חבילי ומורות -
לפי שזון מאכל פיל. כדאמרין פרק "מפנין" בשבת
כחא. אף משטלעין חבילי ומורות בשבת מפני שזון
מאכל לפיכך, ומבידיהן לפיל חבילי ומורות
למעלה. והוא קופץ ומגביה את עצמו מן הארץ
ואוכלו. ואין לתמוה אי חשיבא הגבהה בחיבי,
דכתיב גונא אשכחן בפרק "שילוח הק" (חולק)
קמבא. כי היכי דליגבינוהו ולקנינהו.
אמר קרא שדות בכסף יקנו - ואל תא איתיה
מקרא דכתיב גבי עפרון (בראשית כב) -
משום דרילמא יתני מייל מבכרי, שכל קנינו בכסף.
על גבי תני או על הדיס - פרישה לעיל (טא).
ולמה כתב בלשון מכר כן לייפות בוד
והא אמרנו: ולמה כתב לו בלשון מתנה
בשלמא מכר - משום אחריות, אלא מה יפוי כח
שי במתנה? אי משום דבמתנה ליה תיה משום
דינא דבר מצרא - לא אמר בפרק "ומבדל" -
(בבא מציעא קמא) דמתנה דריתא באת אית
בה משום דינא דבר מצרא ויש לומר: דשני
סורות כותב לו, אם שריך אחריות - מראה של
מכר, ואם שריך לדינא דבר מצרא - מראה של
מתנה מביעלי של מכר. ויחזי תראה. דמיירי שפיר
בשטר אחוה. ואל דכתב ליה בלשון מתנה - לפי
שהדמת הוא קרוב. וחסותה וישעם. ובדיושלמי
בפרקין פירש דרפיא כל של מתנה היינו לבני בוד
ודוה, דמוכר שדיה בסתם לא מכר בוד ודוה, אבל
מתנה - היכי תפוי נתון חביל.

פרך אתא מלמא גופא: אמאי לא תני "ובידוי"? אלמא משמע דלא גרסינן ליה. וגם משמע מן שאין לו קרקע מתורה, כגון פירות לקוחין. ולכתוב

1 **לכתוב** עליה פרסובל - דאמך במסכת גיטין (ל.א.א) אין כתובין פרסובל אלא על
2 הקרקע. אלא מוטלתין - לא. מפני שכול לחלות. אבל אם שי לו קרקע
3 כל שהוא לזה - כתובין עליו פרסובל אף מחוב גדול, ושבו לא תשמטנו שביעית.
4 ובי אין לו קרקע - אין כתובין עליו. משום מלאה דלא שכח שמלחן לארס שאין לו
5 קרקע ומלאה דלא שכח לא עבדו רבן תנאי.
6 ורבינו תנא פירש: חדיש מעטמ שכתוב פרסובל
7 על הקרקע - משום דהיא לגבה חובי. ואף על
8 גב דליכא אלא קרקע כל שהוא - אין לגבה
9 כל חובי. כי הדיא ארקטא דאביי דכתובין פרסובל
10 "מי שהיה נשוי" (צ.א.ב). דבי הדר גבי. **הבי**
11 גיטין: אלא מאי דמי? נקנתו גיהלה במשיכה.
12 דליהיה למקבל מתנה. ונקנתו גיהלה אבא אחר.
13 לא סמכה דעתיה סבר שמיט ואביל - וכן הנה
14 רשי' בפרוש כתיבתו דידו. ולפי גיטא זו בא לקיים
15 "דבי נמי מסתברא". דלעיל מדר' לוינא, ועמי
16 עצורים. דאי בחיובי - נקנתו בחליפין אבא
17 אחר. דליכא למימש שמיט ואביל - כיון שלא
18 יבוא ליה. אבל דמשתח. שצריך שיבוא ליה
19 למשוך - יכול לומר "אשרים", ושמיט ואביל.
20 אבל ברוב פסיכ' טובה גיטא אחת: אלא מאי
21 דמי? - לקנתו גיהלה במשיכה אלא מאי אית
22 לך לממש. דליהיה למקבל מתנה ולקנתיה. ויבא
23 נמי - דליהיה למקבל מתנה ולקנתיה בחליפין.
24 ונקנתו גיהלה אבא אחרו לא סמכה דעתיה
25 ולפי גיטא זו אינה עומדת דבי נמי מסתברא.
26 ומנא מדיקן הרב רבינו שמעיה איהו מועיל
27 קנין וידה אלא בפני הקונה. שלבך לא הקבל לו
28 בחליפין על ידי אחר - שלא היה מועיל כלום
29 כיון דליהיה למקבל מתנה בפניו. ופלא גדול
30 דאין בעיני רבינו ידורה כן נתן: שהרי משמיט
31 בכל יום שקנה סודר כל בפני הקונה ומקבל
32 מתנה ועדו תרו, שבכל הגמרא משמע שמועיל
33 קנין סודר שלא בפני הקונה על ידי אחר -
34 שהעיר קנין כן ומקנה עבדו. דכאמר ר'קאנא
35 מיניה מנא דבשר למוקיא ביד' (בבא מציעא
36 מ.א.) וכמה דוחקין אמרין? "שקנו מידו" ויהא
37 דקנו מידו - ומקנה בכל מקום שהעיר גיטין
38 למקבל עליו ומועיל לשוה פתיה. ואם אין
39 קנין העדים אלא בפניו - למה עשהו עקר,
40 והיה קנין הקונה מועיל לעולם, אבל של עדים
41 אין עומד עליו. כדמבעי ליה הקונה וגם למה
42 הדרגלו לעשות בסודר של עדים. כיון שאין מועיל
43 כלום אלא בפני הקונה, ואז הוא יכול לעשות
44 כנוי עדים ומיהו שי יחייב גיטא זו לפי מה
45 שפירש קמח"ס דפי'ש. דבי נמי דליהיה למקבל
46 מתנה. ולכך לא הקנה לו בחליפין על ידי אחר -
47 משום איהו שי שום את שהיה הפיץ בכתובהו של
48 קונה ליתן סודרו עבורו, משום דאי בני בהקנה של

1 **ולכתוב עליה פרסובל** - דאמרין במסכת גיטין (ל.א.א) אין כתובין פרסובל אלא על
2 הקרקע. ואם שי קרקע כל שהוא לזה - כתובין עליו פרסובל אף מחוב גדול, ושבו לא
3 תשמטנו שביעית. דכי תקון הלל פרסובל - אשיעבד קרקשת תקון, דמלאה המצוה
4 דהא לטמי תוי - כמה מטלטלין יצבור בה. **נשניין בת מתה** - ואותה מתה היה מחוב לו
5 עם הקרקע. **קבסתי** = ציערתי. **כפליתא תנא** -
6 הוצרך תנא לטרחה ולהשמע קבילי חמקי?!
7 פדוני - מאותו מקום. דכתיב (יהושע ט"ז) "מך
8 מיון אחרו", אין לו תקנה - לשיבן פרי:
9 ולקנתו גיהלה אבא בחליפין. **שקנן על נמי**
10 **קרקע** - ולא היה לו קרקע. ולכך לא בית סלע
11 אחד - גיטין: וקא טלסך דעתך קרקע מלא
12 רוחב וסלע שהוא מטבע. לשון אחר סלע ממש,
13 והוצרך תנא לטרחה ולהשמע קבילי חמקי?
14 וכתבי. קדשי כפי סלע - דאיתיה בת ידיעה (הא),
15 ולקחה בול. **שחלה ביחולום** - ומאן הנייה חלה
16 ס - כר לה כרבי אליעזר. דאמר בבבא בתרא
17 אחד בריא ואחד מסוכן - אין דבריו קיימין
18 בדריבוי אלא בקנין. דליל ליה "דריבוי שכוב מרע
19 ככותבין ובמסורין דמו. לפיכך אמרו אין לו
20 תקנה ולקנתו אלא על ידי קרקע. ולקניה
21 פריך. ונקנתו במשיכה א בחליפין? ואמרי לה
22 שהיה בריא - אבל חלה לא אשמיךר ליה,
23 דדריבוי שכוב מרע ככותבין ובמסורין. כרנג
24 דפליגי אדריבי אליעזר. **בית רוקע** - בית רועה
25 רובע הקב. לפי חשבון טאחוס בחוצר המשכן.
26 **למי** - מעשה היו בידו ליתן מתנה. וצבר דמי
27 נאה אלא ונאה תבויט עליה. **הבי נמי מסתברא**
28 - דמעתה היו, ולפיכך לא יכול לקנותו בחליפין.
29 דקיימא לן בפרק "זהובין" (בבא מציעא מ.א.) אין
30 מטבע נקנה בחליפין. במשיכה - יבא המקבל
31 וימסרו. **הכא נמי ליתיה למקבל** - שיתן כליו
32 למקנה - ודביל של קונה בעי, שהקנה פשט
33 כליו למקנה. ואחר לא היה של שפחן נבואה
34 של קנה ליתן כליו מבטלה. ותיכתיב ויתחיל -
35 במשיכה על ידי אחר: "זכה באלו לפלוני". לא
36 כספה דקתיה - דהאי נתון, ולא היה נאמין
37 באגשי המסקים למסור מהמטלטלין. מפני
38 שהמטלטלין בידו היה קיימין בטבלי. ואם אין
39 לו תקנה - הא יכול לזכות על ידי אחרים אם
40 ירצה. שתיי **נאין כספתי** - ושכח ולא נתן
41 רשות לחרסו.

1 **ולכתוב עליה פרסובל** - דאמר במסכת גיטין (ל.א.א) אין כתובין פרסובל אלא על
2 הקרקע. ואם שי קרקע כל שהוא לזה - כתובין עליו פרסובל אף מחוב גדול, ושבו לא
3 תשמטנו שביעית. דכי תקון הלל פרסובל - אשיעבד קרקשת תקון, דמלאה המצוה
4 דהא לטמי תוי - כמה מטלטלין יצבור בה. **נשניין בת מתה** - ואותה מתה היה מחוב לו
5 עם הקרקע. **קבסתי** = ציערתי. **כפליתא תנא** -
6 הוצרך תנא לטרחה ולהשמע קבילי חמקי?!
7 פדוני - מאותו מקום. דכתיב (יהושע ט"ז) "מך
8 מיון אחרו", אין לו תקנה - לשיבן פרי:
9 ולקנתו גיהלה אבא בחליפין. **שקנן על נמי**
10 **קרקע** - ולא היה לו קרקע. ולכך לא בית סלע
11 אחד - גיטין: וקא טלסך דעתך קרקע מלא
12 רוחב וסלע שהוא מטבע. לשון אחר סלע ממש,
13 והוצרך תנא לטרחה ולהשמע קבילי חמקי?
14 וכתבי. קדשי כפי סלע - דאיתיה בת ידיעה (הא),
15 ולקחה בול. **שחלה ביחולום** - ומאן הנייה חלה
16 ס - כר לה כרבי אליעזר. דאמר בבבא בתרא
17 אחד בריא ואחד מסוכן - אין דבריו קיימין
18 בדריבוי אלא בקנין. דליל ליה "דריבוי שכוב מרע
19 ככותבין ובמסורין דמו. לפיכך אמרו אין לו
20 תקנה ולקנתו אלא על ידי קרקע. ולקניה
21 פריך. ונקנתו במשיכה א בחליפין? ואמרי לה
22 שהיה בריא - אבל חלה לא אשמיךר ליה,
23 דדריבוי שכוב מרע ככותבין ובמסורין. כרנג
24 דפליגי אדריבי אליעזר. **בית רוקע** - בית רועה
25 רובע הקב. לפי חשבון טאחוס בחוצר המשכן.
26 **למי** - מעשה היו בידו ליתן מתנה. וצבר דמי
27 נאה אלא ונאה תבויט עליה. **הבי נמי מסתברא**
28 - דמעתה היו, ולפיכך לא יכול לקנותו בחליפין.
29 דקיימא לן בפרק "זהובין" (בבא מציעא מ.א.) אין
30 מטבע נקנה בחליפין. במשיכה - יבא המקבל
31 וימסרו. **הכא נמי ליתיה למקבל** - שיתן כליו
32 למקנה - ודביל של קונה בעי, שהקנה פשט
33 כליו למקנה. ואחר לא היה של שפחן נבואה
34 של קנה ליתן כליו מבטלה. ותיכתיב ויתחיל -
35 במשיכה על ידי אחר: "זכה באלו לפלוני". לא
36 כספה דקתיה - דהאי נתון, ולא היה נאמין
37 באגשי המסקים למסור מהמטלטלין. מפני
38 שהמטלטלין בידו היה קיימין בטבלי. ואם אין
39 לו תקנה - הא יכול לזכות על ידי אחרים אם
40 ירצה. שתיי **נאין כספתי** - ושכח ולא נתן
41 רשות לחרסו.

1 **ולכתוב עליה פרסובל** - דאמר במסכת גיטין (ל.א.א) אין כתובין פרסובל אלא על
2 הקרקע. ואם שי קרקע כל שהוא לזה - כתובין עליו פרסובל אף מחוב גדול, ושבו לא
3 תשמטנו שביעית. דכי תקון הלל פרסובל - אשיעבד קרקשת תקון, דמלאה המצוה
4 דהא לטמי תוי - כמה מטלטלין יצבור בה. **נשניין בת מתה** - ואותה מתה היה מחוב לו
5 עם הקרקע. **קבסתי** = ציערתי. **כפליתא תנא** -
6 הוצרך תנא לטרחה ולהשמע קבילי חמקי?!
7 פדוני - מאותו מקום. דכתיב (יהושע ט"ז) "מך
8 מיון אחרו", אין לו תקנה - לשיבן פרי:
9 ולקנתו גיהלה אבא בחליפין. **שקנן על נמי**
10 **קרקע** - ולא היה לו קרקע. ולכך לא בית סלע
11 אחד - גיטין: וקא טלסך דעתך קרקע מלא
12 רוחב וסלע שהוא מטבע. לשון אחר סלע ממש,
13 והוצרך תנא לטרחה ולהשמע קבילי חמקי?
14 וכתבי. קדשי כפי סלע - דאיתיה בת ידיעה (הא),
15 ולקחה בול. **שחלה ביחולום** - ומאן הנייה חלה
16 ס - כר לה כרבי אליעזר. דאמר בבבא בתרא
17 אחד בריא ואחד מסוכן - אין דבריו קיימין
18 בדריבוי אלא בקנין. דליל ליה "דריבוי שכוב מרע
19 ככותבין ובמסורין דמו. לפיכך אמרו אין לו
20 תקנה ולקנתו אלא על ידי קרקע. ולקניה
21 פריך. ונקנתו במשיכה א בחליפין? ואמרי לה
22 שהיה בריא - אבל חלה לא אשמיךר ליה,
23 דדריבוי שכוב מרע ככותבין ובמסורין. כרנג
24 דפליגי אדריבי אליעזר. **בית רוקע** - בית רועה
25 רובע הקב. לפי חשבון טאחוס בחוצר המשכן.
26 **למי** - מעשה היו בידו ליתן מתנה. וצבר דמי
27 נאה אלא ונאה תבויט עליה. **הבי נמי מסתברא**
28 - דמעתה היו, ולפיכך לא יכול לקנותו בחליפין.
29 דקיימא לן בפרק "זהובין" (בבא מציעא מ.א.) אין
30 מטבע נקנה בחליפין. במשיכה - יבא המקבל
31 וימסרו. **הכא נמי ליתיה למקבל** - שיתן כליו
32 למקנה - ודביל של קונה בעי, שהקנה פשט
33 כליו למקנה. ואחר לא היה של שפחן נבואה
34 של קנה ליתן כליו מבטלה. ותיכתיב ויתחיל -
35 במשיכה על ידי אחר: "זכה באלו לפלוני". לא
36 כספה דקתיה - דהאי נתון, ולא היה נאמין
37 באגשי המסקים למסור מהמטלטלין. מפני
38 שהמטלטלין בידו היה קיימין בטבלי. ואם אין
39 לו תקנה - הא יכול לזכות על ידי אחרים אם
40 ירצה. שתיי **נאין כספתי** - ושכח ולא נתן
41 רשות לחרסו.

1 **קונה ליתן סודרו עבורו**, משום דאי בני בהקנה של
2 ולא נתן רשות לחרסו. והיה מנדר לחרסו עבדו כספתי - שהיה ירא שמוט יאכלו בני אדם ממנו. ויכול עלי. וטבורים שחרים. וזוהר על חבר שאינו מציא מתחת ידו רבר שאינו
3 מתוקן. וקשה דאם כן מה היה מועיל תקנתו ארבעה. גרע טפ - שאנו יאכלו בני חבל ואף העושר יצטעמו מידו, שי לחרין כן שלא היה לו חששן בכך, שהיה הרבה במאה
4 כברי היה ירדע שלא יאכלו בני ביתו הכל קודם שיבאו. ומן המתור - פירש מעשר. ומיהו. קשה. אך ירא מבינו עד שלא חיקט ושלא הורעם שאינו מחושק. והוא אמרין: זוהר על
5 חבר שאין מציא מתחת ידו רבר שאינו מתוקן ועוד קשה: למה היה צריך ליתן לזם ולהשכיר להם מקום? קבירא? שם פניו נתן. והלא לא עשה כלום כן. בריהו שאינו אשדא
6 משערו ועוד: היה לו לפרש כמה מעשה, כי הדיא הרחוקין יין מבין החותים (ורמא פרק ו' משנה ד') דאמר: עשרה מעשר ראשון, תשעה מעשר שני ועוד קשה. ודביסא? תני: אמר רבי
7 יהושע: תרומת מעשר שאינו עתיד לתן מנחן לרבי אליעזר כן עושה שהיה נתן. למה הוצרך לזה? והלא לא היה לו לירא שמוט יאכלו בני ביתו ממנו. שהרי התבואה הייתה בבית רבן
8 מגליאל ולא היה לו יודעים שהתנו לו עוד תקנה. כיון שלא קבע מקום לצפונה או לדרומה - מה הועיל בהפרשתו? דהא תניא בתוספתא: מעשר שני שבחמין פה מחולל על אסור. והלא
9 קבע לו מקום. **חבמים אמריש**: לא קרא לו שם עד שקבע לו מקום לצפונה או לדרומה. ומייתי עלה הדיא עובדא דרבן שמעון בן מגליאל רבי יודיה רבי יוסי שנתארחו אצל בעל הבית,
10 אמרו: נראה היאך מעשר בעל הבית היה פירותיו. והיה אמרו: פירות שבכבלין היו יהו מחוללין על מעט שבדלוסקנא. אמרו לו: צא ואכול מעותך, והשכרת מעות ואיבדת נפשתי ואמר
11 רבינו יוח: ששעת יביעונו היה, שהיה צריך לבער מעשרותיו מתוך ביתו ולהנמי לבועליה. וכן משמע בתוספתא ומסכת מעשר שני. וקטני: כיצד מעות ביער - נתנין אותה ותרומת
12 מעטת לבקח, מעשר ראשון ללוי, מעשר שני ומעשר עני לענו, ומתבערין כל מקום. ורבי שמעון אומר: הכבורים נתונים לכוח בתרומה. וקחין בהר הכי: מי שהיה פירותיו דבורים ודריקסו
13 מנמו

קצו **קידושין. האשה נקנית – פרק ראשון דף כז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"**
תוספות

1 ממנו עריך לקרות להם. ומעשה ברבן גמליאל חקים שזו היא בסיסיה וכו'. וקריאת
 2 שם דהום – הינו שם בעלים, שיבררו הבעלים מי יתנום. הדינא בעיר. אבל לא היה
 3 חושש לא לקבוע מקום ולא לחזוקי סכום. שיהיה יודע בראי שלא יאכלו ממנו בני ביתו –
 4 שכבר הודרום שלא יאכלו, כי לא היה מתוק. ואם האמר: למה אינו מכיר תרומה גדולה
 5 בהדוא מעשה דרבן גמליאל? ויש מפרשים: משום
 6 דהוא איתרומה את חברי מן היתרה ושמן
 7 הפרישה קודם שיצא מביתו, כדי לצאת יוד
 8 איסורא אריתייא. ונתנה לבתו. ולא היראה וכו'
 9 לא היה לו לרבן גמליאל לחוש לאיסורא בדבוק
 10 ויש מפרשים: דלחבי לא חזיק תרומה גדולה –

11 לפי שאינה חייבת בביעה. כדנתן במסכת בכורים
 12 (פרק ב משנה ב) מיתיה לה בפרק הירשלי' (יבמות
 13 ע"א). יש במעשה יש ובכורים מה שאין כן
 14 בתרומה וכו', וחשיבי כיעור. משמע דתרומה לא
 15 מחייבת בביעה. אבל קשה דעל כרחיך תרומה
 16 גדולה חיבת איה בביעה. כדקתינן במתניתין
 17 דמעשר יש שבאניה לעיל: כיצד מצות ביעור?
 18 תרומה נותנה לבתו. אלא: חיבת היא בביעה,
 19 ולכל הפחות מדרבנן. וגם במשינתו (ומעשר שני
 20 פרק ה משנה ט) מפיך לה מקרא: 'וזה נתתי ללוי'
 21 – לרבות תרומה ותרומת מעשר. ואין להקשות
 22 בתרומה דיש במעשה יש ובכורים מה שאין כן
 23 בהדוא, משמע תרומה אינה חייבת בביעה.
 24 ויש לומר: ומיירי דתם לבערם מן העולם
 25 כשהגיע זמן הביעה. כגון מעשר שני ובכורים,
 26 שאי אפשר לאלוכלם ללוי לירושלים, לכך עריך
 27 לבערם מן העולם כשיגיע זמן הביעה אם לא
 28 יביאם בירושלים. אבל תרומה, שנאלכה בכל
 29 מקום – אין עריך לבערה מן העולם. אלא עריך
 30 ליתנה לבתו – והיינו ביעור שלה. מכל מקום
 31 הדא קריאת לדוכותה. אמאי לא ביער התרומה?
 32 ויש לומר: דהיא תרומה הפרישה בעודה בשדה,
 33 ודלית לה דהפריש שניה, ואתן לו למימר
 34 שהפריש בעוד הייתה התרומה בנזק. מיד אור
 35 המידות, כדאמר התם (ירושלמי דמעשרות פרק
 36 ג) וקשה לנזון שלא יתקב ער שהפרישו ממנה
 37 תרומה גדולה. והכי נתיי איתא בירושלמי דמסכת
 38 מעשרות: מנא פירות צבורים – אשתיין כותם
 39 גזל, והיינו משום תרומה. מפורשים – מותרים
 40 משום גזל, ופטורים מן התרומה גדולה, שאי
 41 אפשר לנזון שיתקער אלא אם כן תרומה גדולה
 42 גדולה.

1 **נתון** ליהושע – שהיה ליהו, כדפריש בקורטוס.
 2 וקשה: אין נתן לו ולא קניטו עורא
 3 (יבמות פ"ב) ויש לומר דסבא: לאם עניינים,
 4 ורבי יהושע עני היה. כדאמר בברכות (ב"הא):
 5 כמתילי בתוך גיבוי שפוצני אהת. ואם האמר: למה
 6 לא נתן לו גם מעשר עני? ויש לומר: לפי שהיה
 7 רוצה ליתן לרובתה עניים. כדאמרין בפיסוקין
 8 (ט"א). הנתון מתנתוהו לבתו אחד – כמאי עוב,
 9 העולם. אי נמי היה לו לרבי יהושע ומאיתו וכו'
 10 לפיכך לא לקח מעשר עני, ומכלל מקום היה יכול
 11 ליקח מעשר ראשון בתורת עניות, הואיל ולא היה
 12 עשיר והיה מתפרנס ברוהק. ולמנא דאמר
 13 (ביבמות פ"ב) קנסא למימר ליה רבי ברבי עקיבא. דאמר: מקמי קנסא
 14 היה ללוי ולא לבתו, ולבתו קנסא היה אף לבתו. **ומקומו**
 15 היה ללוי ולא לבתו, ולבתו קנסא היה אף לבתו. **ומקומו**
 16 היה ללוי ולא לבתו, ולבתו קנסא היה אף לבתו. **ומקומו**

17 ונתקבלו שכר זה מזה. וחסמה: למה לא הקנה לו תמקין בולפינן? ושמן שכירות אין נקנה בחליפין. דאמר ר' יהושע
 18 קרקע נקנה בכסף בשטר ובחליפין לא קני. **הווי** בשטר ואינו חוזר בשדה – ואם האמר: ומה ירויה חוב אם יחזור בשטר. כיון שלא חזרו בשדה? ויש לומר: לא נזא ליה לר' יליפין
 19 שטר עוליה. דאיכא קלא בשטר טפי מבעידי. דאמר ר' יהושע שואו עני שמכר הכל, אלא ימצא מלוה.

1 נתון ליהושע – שהיה מן הגזיא. כדאמר במסכת ערכין (א"ב) מעשה ברבי יהושע
 2 ברבי גמליאל שחל לסייע את רבי יוחנן בן גורגא בגתפת לליתא. אמר לה חזור כן,
 3 שאהיה מן המשררין ואני מן השוערים. אלאמא לו דזה. ספרי (פרשת קדו): וכבר בקש
 4 רבי יהושע בן גמליאל לסייע את רבי יוחנן בן גורגא. אמר ליה: חזור לאחורין. אתה מחייב
 5 בנפשיך, ואתה מן המשררין ואני מן השוערים.
 6 **ויקניטו מושבר** – נתון לו רבי יהושע פריטה
 7 בשכר המקום, ומצא מטלטלין נקנין עם
 8 מעשרו בכסף. ורבי שמעון קרא מילתא במסכת
 9 הקרקע שיש לה משהו א"ל ומתקבלו שכר זה
 10 מזה. ואף על פי שעדיין לא הורפס – קריית שם
 11 הוא, שאסור לשדות לתרבים דבר שאינו
 12 מתוק. ואפילו אכלו ממנו אין כאן חיוב מיתה
 13 משום טבל. ומן המותר פריש שריתו. ונתן
 14 לעקיבא בן יוסף – שנת מעשר עני היתה, ורבי
 15 עקיבא נבאי ענייה דיהו. ובספניה היו שדרים
 16 עמו. צבורים גמלי – מהאמרן "קומרו" ולא
 17 מקום אחר. כגון "שירידיהו" שם – ולדאיצי משה
 18 כל זמן שרצו לדתוהו שם. שני שפיותו הן – שני
 19 דיעין חלוקין בשטר. וכו' בשדה זו – החזיקו בו
 20 לעצמו. וכתבו לו את השטר לרהיא בעלמא.
 21 חזר בשטר – אם אומר: אין רוצני שהתה לו
 22 ראהי ביתו. על מנת וכו' – חזר אין שדה
 23 שהיה על עשאו שלושין לזכות אלא עם השטר,
 24 ודרי חזרו לו בשטר. אם קרם – קודם תנתן
 25 הכסף. או קודם שהחזיק. תובינן שטר למכוב –

1 **נתון לו ליהושע, ומקומו מושבר לו. ועישור אחר שאני**
 2 **עתידי למוד, נתון לו לעקיבא בן יוסף כדי שיקנה בו**
 3 **לעניים, ומקומו מושבר לו. שמעו מיה: פעינן צבורים**
 4 **בה? – שאני התם, פי הכי דלא ליטרוניהו. תא שמעי:**
 5 **דאמר רבא בר יצחק אמר רבי: שני שמורות הן: "ובו**
 6 **בשדה זו לפלוני וכתבו לו את השטר" – חזר בשטר,**
 7 **ואינו חזר בשדה. על מנת שהכתבו לו את השטר"**
 8 **– חזר, בין בשטר בין בשדה. ורב תיאי בר אבין אמר**
 9 **רב הונא: שלשה שמורות הן: תרי – הא דאמרן, אדרי:**
 10 **אם קרם מוכר וכתב לו את השטר. אחרתהו ששינתי:**
 11 **כותבים שטר למכור אף על פי שאין לוקח עמו. בין**
 12 **שהחזיק עמו בפרקע – נקנה שטר בכל מקום שהוא.**
 13 **שמעו מיה: לא פעינן צבורים בה? – שאני שטר,**
 14 **דאפסרא דארעא הוא. – והא עלה קתני: זו היא**
 15 **ששינתי וכסמי שאין להם אחריות נקנין עם וכסמי**
 16 **שליש להם אחריות ככסף בשטר ובחוקה! שמעו מיה:**
 17 **לא פעינן צבורים בה? – שמעו מיה. איבעיא להו: מי**
 18 **פעינן "אגב" או לא? תא שמעי: דקתני פל הגי, ולא**
 19 **קתני "אגב" – ולפעמינן "קני" מי קתני? אלא – עד**
 20 **דאמר "קני", הכא נמי – עד דאמר "אגב" – והלכתא:**
 21 **צבורים לא פעינן, "אגב" ו"קני" – פעינן, איבעיא**
 22 **להו: שדה בכפר ומפולטין במתנה מהו? תא שמעי:**
 23 **עישור שאני עתירי למוד, נתון ליהושע ומקומו מושבר**
 24 **לו, שמעו מיה. איבעיא להו: שדה לאחד ומפולטין**
 25 **לאחר מהו? תא שמעי: עישור שאני עתירי למוד נתון**
 26 **לעקיבא בן יוסף כדי שיקנה בו לעניים ומקומו מושבר**
 27 **לו. – מאי מושבר – מושבר למעשה. ואי בעית אימא:**
 28 **שאני רבי עקיבא דיד עניים הוה. אמר רבא: לא שני**
 29 **אלא שנתן דמי כולו, אבל לא נתן דמי כולו. לא**
 30 **קנה אלא כנגד מעותיו. מניא פנותיה דרבא: יפה פח**
 31 **הכסף מנח השטר, וכן השטר מנח הכסף; יפה פח**
 32 **הכסף – שהכסף פודין בו הקדשות ומעשר שני, מה**
 33 **שאין מן בשטר. ויפה פח הכסף – שהשטר מציא**
 34 **בת ישראל, מה שאין בו הכסף. ויפה פח שניהם**
 35 **מנח חוקה, וכן חוקה מנח שניהם; יפה פח שניהם**
 36 **ששניהם קונים בעבד עברי, מה שאין בן בחוקה.**
 37 **יפה פח חוקה – שחוקה, מכר לו עשר שדות בעשר**
 38 **מדינות, בין שהחזיק פאתה מהם – קנאם כולם.**

1 **במה** (ביבמות פ"ב) קנסא למימר ליה רבי ברבי עקיבא. דאמר: מקמי קנסא היה ללוי ולא לבתו, ולבתו קנסא היה אף לבתו. **ומקומו** היה ללוי ולא לבתו, ולבתו קנסא היה אף לבתו. **ומקומו**

17 ונתקבלו שכר זה מזה. וחסמה: למה לא הקנה לו תמקין בולפינן? ושמן שכירות אין נקנה בחליפין. דאמר ר' יהושע
 18 קרקע נקנה בכסף בשטר ובחליפין לא קני. **הווי** בשטר ואינו חוזר בשדה – ואם האמר: ומה ירויה חוב אם יחזור בשטר. כיון שלא חזרו בשדה? ויש לומר: לא נזא ליה לר' יליפין
 19 שטר עוליה. דאיכא קלא בשטר טפי מבעידי. דאמר ר' יהושע שואו עני שמכר הכל, אלא ימצא מלוה.

במה דברים אמורים שנתן לו דמי כולם – ואם תאמר: בלא חוקה נמי קנה מטעם כסף ורש לומר: וימירי בארתי דלא קנו בכסף. ואם תאמר: מאי קאמר "יפה כח חזקה מבח כסף?" והלא חזקה אינה מועלת בלא כסף ואומר דרב רבינו חיים בדעתה מיהא קנה – כגון שהחזיק בארץ מלא בלא כסף. והרב רבינו שמואל מאירא פירש: שנתן דמי כולם

כמה דברים אמורים – דקנה בחזקה ושרה וזאת שדה אחרת שאינה סמוכה לה – בזמן שנתן לו כו'. ומטלטלין ותבנין עמ' קרקע נמי כשדה שאינה סמוכה לה דמי. והניני דרבא. מפסיעי ליה לשמואל – דף דקדנה: כיון שהחזיק בארץ בחזקתו קאן בולן. אגודו בידו – בולן אגודות באגו זה שבידו. איבא דאמי' תיע' דלא קני – וליתא דשמואל. וזו לא תוקני – ולא גרסינן. ואמי' ליה וזו קני מי ביה – לשארא, דאם אמר "זו", הבא נמי – בלא חזקה קני ואין השאר נכרות עמה – "זו קני" הוא. נפין מוחלין – וכי אמר ליה "זו קני" – הוא שמעו, ולא קנה השאר. הבא – לא "זו קני" הוא. ודינא דריתא חז' הוא – דהא בולה מחוברת. כרמא = "טריקני", נמו סדן של נפחים. כלומר, עשת חזירי חרקה ידו הוא. דהא בולה מחוברת. אמן אמן – יתרא, למרדש ביה לגלול, כדקא מסיים אוילי: אמן שלא סיתי' ארוסה ושנאוה. ולא אפשר לאוקמא אלא בגלגול. על תאלה – "יירכך נפתלה" וגו'. השבעה כשהיה משביעה הבן, ואומר משביעי עלך שלא נטמאה. בדרביב (בבבב' ה) "השבעה אהרן". נוסחא – ויחפ' למתיני בני יבמה. שומרת יבם – מנמנתה מצדף ליבום. כמו "שמר את הדבר" (בראשית לו). והכי שייך לשון נכסה בדרביב (דרביס כח) "לא תהיה אשת זמות החתנה לאיש וז' אלא יבמה קנתה לאשה בביתו. כי יבמא ב' ומשקה לה כשהיא ארוסה – ומילי מילי קתני, ולא חתשבע על כולם באחד. וחיב קאמר. בין שהיא ארוסה בין שהיא נשואה יכול להשבעה ולקחתה. ולא שורות – אם נסתרו, דבעינן "תחת אשה". ולא נמשלות בתובת – שהיא רגמה לנעמה לאיסר עליה. וקא משקה לה כשהיא נשואה – על סתירת ארוסה. ונקח אשה" – שלא בא עליה אור שנסתרה. שנאסרה עליו בסתירה וזו. הכי גרסינן: לא יאז על ידי לגלול – ולא גרסינן "דקני לה כשהיא ארוסה ואסתרה ונכסה לחופה כו'". לגלול – שקינא לה כשהיא נשואה ונסתרה, ומגלגל עליה שבעה על ארוסה. אף על פי שלא ראוין לשבעה בפני עצמן, שדרי' לה כקנא. ואי קשיא: הויא' לה כשהיא ארוסה בבת אביה. ועולא לא ארוסה ואסתרה ומשקה לה משכנסה לחופה, וקרינא ביה "תחת אישך" – ובגון שלא בא עליה, דהוה לה נזקה מןקא – הוא – באי בעי לאוקמא הכי מבוסתא בממות (נחא). ואויתבנא עליה "מבלעדי אישך" – שקדמה שכבת בעל לבעול ולא שקדמה שכבת בעל לבעול. והלכך, אין כן להשביעה על זנות על ארוסה שבעה ענין אלא על ידי לגלול, דנות ארוסה קדמה שכבת בעל עליה. ויבמות איבא דמוקי לה כשהיא ארוסה בבת אביה. ועולא לא סבירא ליה כהובא שניטא.

במה דברים אמורים – שנתן לו דמי בולין, אכל לא נתן לו דמי בולין – לא קנה אלא כנגד מעותיו. מסייע ליה לשמואל, דאמר שמואל: קבר לו עשר שדות בעשר מדינות, פיון שהחזיק פארתה מןן – קנה את בולין. אמר רב אחא בריה דרב איקא: תדע, שאילו מסר לו עשר בהמות באפסר אחד, ואמר ליה "קני" מי לא קני? – אמר ליה: מי דמי? תהם – איגודו בידו, תהם – אין איגודו בידו. איבא דאמי, אמר רב אחא בריה דרב איקא: תדע דלא קני; אילו מסר לו עשר בהמות באפסר אחד, ואמר לו "זו קני" מי קני? – גופיה תהם – גופיה מוחלין קני – סדנא דאדעא חר הוא. "וואקקיס את הנקבים וכו'". אמר עולא: מנזן לגלגול שבעה מן התורה – שפאמר "ואמרה האשה אמן אמן". תנזן: על מה היא אומרת "אמן אמן" – "אמן על האלה", "אמן על השבעה". "אמן" אם מאיש זה, "אמן" אם מאיש אחר. "אמן" שלא סמיתו, ארוסה ונשואה ושומרת יבם ונכסה. היא ארוסה חיב דמי? אילימא דקני לה כשהיא ארוסה, וקא משקי לה כשהיא ארוסה – ותתנזן: ארוסה ושומרת יבם לא שורות ולא נמשלות כתובה. מאי משנא – "תחת אישך" אמר רחמנא, וליבא אילימא דקני לה כשהיא ארוסה, וקא משקי לה כשהיא נשואה – מי בדיקי לה מניא? ונקח האישה מעון" אמר רחמנא, מינן שהיא מנוקה מעון – מים בודקים את אשתו, אין איש מנוקה מעון – אין תמים בודקים את אשתו! אלא על ידי לגלול. אשכחן סוקה דאסורא, ממונא מנלן? – תנא דבי רבי ישמעאל: קל וחומר, ומה סוקה שאלא

היה חיוב לזקוק קנה כבר. והשתא נהיא. ובאנתם מנות מן אה געיה. והכי דלא מצי לקדשי בהן איתתא לפי שהיא מילה – וחי' נמי לא מצי למינקי בהן קרקע ובהיא נמי איכא פיה כח חזקה, שקונה בלא כסף. עשר שדות באפסר אחד – ראה דאריי' שכולן שקרוי באפסר אחד, והוא אחד בטלפיים או בשערה של אחת מןן. ועלה חזקה "מי קני השאר", והוא הדין בשדות – באוקמא ש' אחת מדה קונה, ולדא דמיא. דאי חזיק באפסר ממש – מאי מיתיה מאי? דלמא אבא בשני שהחזיק בכולן. ונראה דרוקא שנתן דמי כל הבהמות, כי חיב דבעינן שירות שנתן דמי כולן. ומשני: תהם איגודו בידו, כלומר: ראו היה לזיות בידו, אם ירעה לאחז באפסר, שכולן ששורים באפסר אחד וקנה בכולן. והשתא נמי הדי מבחורות יחד. אבל שדות – אינו יכול לאחז כולן באחד. אמן אמן – נאש' לה אמן מאיש אחד כי – ואם תאמר: מנא לך לא תני? הא לא כתבי אלא תרי אמן ושי לומר: מנא "אמן מפיק שבת אלה השבעה ואיש זה ואיש אחר. שהרי אבל מה בדרביב כשהיה שפיק אקא, ואלה ושבעה בדרביב כתוב בשפיק, ובתבי' נמי "תחת אישך" – דבעינן כן מאיש זה בן כי מאיש אחר. ואידך "אמן קאי ארוסה ושומרת יבם. דלא כתבי' בפרשה. אלא דקני לה כשהיא ארוסה וקא משקי לה כשהיא נשואה – "תחת אישך" דקאמר רחמנא הכי משמע: כלומר, שאת עבשיו תחת אישך. ואם תאמר: מנא לך לפדושי רחב הכי אלא כשהיא תחת אישך משעני שהסתירה היתה בנישואין ריש לומר. דחיב קאמר. דבי רבי דמרירי מאיש קונו דארוסין בריש פרק "ארוסה" (סוטה כ"א). דבי נמי נרבה סתירה. ונקח האישה מעון אמר רחמנא – ואם אבא דקני לה מעון, ונכסה לוקמה מעון עליה בשוגג, שלא ידע ער לאחר מנאן דנסתרה, דהכא: גונא "מנוקה מעון חטיב ליה, דהא כי מוקי לה על ידי לגלול – לאו מנוקה מעון הוא אם דינא בארוסין, אלא כיון דשוגג הוא – מנוקה מעון קרינא ביה וזו לומר: דשנינו הבא, כיון שבעשת השקאה ידע ער שלא באיסור. כן שבעת בלתי שבע ער שבה עליו במחוי – לאו מנוקה מעון הוא. אבל על ידי לגלול, שאינו יודע שבעת השקאה – מנוקה מעון קרינא ביה. ה"ב" אלא לאו על ידי לגלול – ולא גרסינן: דקני לה כשהיא ארוסה ואסתרה ונכסה לחופה וכו', אלא הכי גרסינן: אלא לאו על ידי לגלול: שקנא לה כשהיא נשואה ונסתרה, וגלגל עליה שבעה על ידי ארוסין, אף על פי שלא ראוין לשבעה בפני עצמן, שדרי' לה קנא. לה. ובזמן כן מגלגלין שבעה דקרקע, אף על פי שלא שייך בזה שבעה. והיא ליה אשכחן בריקי' לה כשהיא ארוסה ואסתרה. ומשקי לה כשנכנסה לחופה, וקרינא ביה "תחת אישך" ובגון שלא בא עליה, דהוה לה נזקה מןקא על ידי לגלול, ולא שקדמה שכבת בעל לבעול. והלכך, אין כן שבעה על זנות על ארוסה שבעה ענין אלא על ידי לגלול, דנות ארוסה קדמה שכבת בעל עליה. ויבמות איבא דמוקי לה כשהיא ארוסה בבת אביה. ועולא לא סבירא ליה כהובא שניטא.

שלא

שלא

מה נזן קיימין? אם בש"ש שני מעטינין – דברי הכל מותר. אם בש"שין לו אלא מעטן אחד – דברי הכל אסור; אלא פי נזן קיימין: בש"ש לו מעטן טהור, ולחבירו מעטן טמא. אמר רבי ליעזר: אדם מהזויר על מעטן של חבירו. ורבנן אמרי: אין אדם מהזויר למעטן של חבירו.

אמר רבי יוחנן: על החמין – חייב, שהוא קבע. על הצונין – פטור, שהוא עראי. יכול הוא מהזוירתיה. דאמר רבי יוסי בשם רבי יעירא, רבי יונה ורבי יעירא בשם רבי ליעזר: אף במה שבקנין – לא נמבל, מפני שהוא עתיד להזוירו, בדבר שלא נגמרה מלאכתו.

[דף כ' ע"א]

הַלְבָּחָה ג'

מתני' המקלף בשעורים – מקלף אחת אחת ואוכל. ואם קילף ונתן לתוף ידו – חייב. המוולל מלילות של חיטים – מנפית על יד על יד ואוכל. ואם נפה ונתן לתוף חיקו – חייב. **גמרא** אמר רבי יעירא: יכול אגא מקלף תרתי תרתי.

ותני בן: בשעורים, שנים – פטור, שלש – חייב. בהיטים, שלש – פטור, ארבע – חייב. הונא בר היננא, ורב תחליפא בר אימי, הווין יתבין קומי רבי ליעזר.

אמר רבי יונה: אין פולחון בר אימי – הנהן, בר רב אימי. אין פולחון בר רב אימי – הנהן, רב אימי. והיווין ליה עד קישרי אצבעתיה. והווין סבין מיניה, והפך אפוי לכותלא, וחוי לון מלא שיעלון.

ותני בן: ובלבד שלא ינפה לא בקנון ולא בתמחוי. ויענין שבת – עד כגרוגרות. רבי חייא בר אדא בעי קומי רבי מנא: הכא את אמר: בשעורין, שתים – פטור, שלש – חייב. וכא, את אמר חקיין!

אמר ליה: שגייא היא הכא – שהוא מהזויר את המותר.

ותני בן: במה דברים אמורים? בזמן שאינו סמוך לגורן. אבל הנה סמוך לגורן, אפילו יתר מכן – מותר, מפני שהוא מהזויר את המותר.

הַלְבָּחָה ד'

מתני' פוסקר שזרעה לזרע, ירקה – פטור. ואם זרעה לירק – מתעשר זרע וירק. רבי אליעזר אומר: השבת – מתעשר זרע וירק וזירין. וחכמים אמרים: אינו מתעשר זרע וירק, אלא השחליים והגרגר בלבד.

רבן שמעון בן גמליאל אומר: תמרות של תלתן, ושל חרדל, ושל פול הלכן – חייבות במעשר.

רבי ליעזר אומר: הצלף – מתעשר תמרות ואכיונות וקפרם. רבי עקיבא אומר: אין מתעשר אלא אכיונות, מפני שהן פרי.

גמרא חזקה אומר: בין שלקט ממנה שמים ושלש מוריות – באה במחשבת ירק.

אף לענין הזרע בו, בין שפנע ממנה שמים ושלש מוריות – באה במחשבת זרע.

זרעה לזרע – מתעשרת לשעבר. זרעה לירק – מתעשרת לבא. זרעה לזרע ולירק, או שזרעה לזרע ואחר כך הישב עליה לירק – מעשר מזרעה על ירקה ומירקה על זרעה.

ושלקט ממנה לפני ראש השנה. אבל אם לקט ממנה לאחר ראש השנה – זרעה מתעשר לשעבר. וירקה – מתעשר בשעת לקיטתו עישורו.

וכשהביא שליש לפני ראש השנה. אבל אם הביא שליש לאחר ראש השנה, בין ירקה בין זרעה – מתעשר לבא.

תני: שבת שזרעה לזרע – מתעשרת זרע, ואינה מתעשרת ירק. זרעה לירק – מתעשרת זרע וירק, ואינה מתעשרת זירין. זרעה לזירין – מתעשרת זרע וירק וזירין.

ותנינו: אין לה מתעשר זרע וירק אלא השחליים והגרגר בלבד!

פיני מתניתא: אין לה דבר שזרעו לזרע – מתעשר זרע וירק, אלא השחליים והגרגר בלבד.

[דף כ' ע"ב]

מה פליגינן? בשזרעו לזרע, אבל אם זרעו לירק – אף רבנן מודיי. ותני בן: נהגין בבת ניין בירקו בהיתר; דברי רבי ליעזר. לא אומר אלא דברי רבי ליעזר, הא דברי חבל – הויב לעשר.

תני: הפול והשעורין והתלתן שזרעו לירק – בטלה דעתו. זרעו – הויב, וירקו – פטור. אומר רבי ירמיה: עוד היא דרבי ליעזר.

שמואל אומר: קפרם – אסור משום קליפין. ותני בן: (ויקרא יט, כג) וערלתם ערלתו את פרו – דבר שהוא עזרל את פרו.

רב מפסד לאילין דבי רב, אתי רב הונא, המנונא מפסד לחבריאי, תיהוון מפסדין לנשיכוון: כד הינון ככשיון הדא קפרם, דיהוון מרימין אילין ביטיתא.

אמר רבי בא: אסברי רבי זעירא: כל הקליפין – גדילות עם הפרי. וזה – פרי מלמעלה, וקליפין מלמטה.

הַקֶּפֶרֶם וְהַתְּמָרוֹת – מִיֵּן אֶחָד הֵן. מַעֲשֵׂר מִקֶּפֶרֶם עַל הַתְּמָרוֹת, וּמִן הַתְּמָרוֹת עַל הַקֶּפֶרֶם. אֲבָל לֹא מִהֵן עַל הָאֲבוֹנוֹת, וּמִן הָאֲבוֹנוֹת עֲלֵיהֶן.

אֲבוֹנוֹת, נוֹתְנִין עֲלֵיהֶן הוֹמְרֵי אֵילָן וְחוֹמְרֵי זְרַעִין. וְלִיְדָה מִיְלָה? שָׂאֵם הִיתָה שְׁנֵייה נִכְנְסָת לְשְׁלִישֵׁי – שֶׁהוּא מִפְּרִישׁ וּפּוֹדְהוּ וְנוֹתְנָו לְעָנִי.

הַזֶּלֶף, בֵּית שְׂמָאִי אוֹמְרִים: כִּלְאִים בְּזָרְעִים וְאִינוּ כִּלְאִים בְּכָרֶם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים: אִינוּ כִּלְאִים אֶף בְּזָרְעִים.

תְּנִי רַבִּי חִינְנָא בַר פִּפְסָא: אֵת שֶׁהוּא עוֹלָה מִגֻּזְעוֹ – מִיֵּן אֵילָן. מִשְׁרָשִׁיו – מִיֵּן יָרֵק.

הַתִּיבוּן: הֲרֵי הַכְּרוֹב עוֹלָה מִגֻּזְעוֹ! כָּאֵן – בְּיֹדְאִי, כָּאֵן – בְּסִפְסַף.

הַדְּרוֹן עֲלֵה הַכּוֹבֵשׁ הַשּׁוֹלֵף

בְּרֵק הַמִּישֵׁי

מִתְנִי' הַעוֹקֵר שְׁתֵּלִים מִתּוֹךְ שְׁלוֹ, וְנֹטֵעַ לְתוֹךְ שְׁלוֹ – פְּטוּר.

לְקַח בְּמַחֲוֶבֶר לְקַרְקַע – פְּטוּר.

לְקַט לְשִׁלַּח לְחֵבְרוֹ – פְּטוּר.

רַבִּי לְעִזָּר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר:

[דָּף כ"א ע"א]

אִם יֵשׁ פִּיזָא בְּהוּ נִמְכָּרִים בְּשׁוּק – הֲרֵי אֵלֹו הֵיִיבִין.

הַעוֹקֵר לְפֶת וּצְנוֹנוֹת מִתּוֹךְ שְׁלוֹ, וְנֹטֵעַ לְתוֹךְ שְׁלוֹ, לְזָרַע – הֵיִיב, מִפְּנֵי שֶׁהוּא גוֹרָנָן.

בְּצִלִּים שֶׁהִשְׂרִישׁוּ בְּעֵלְיָה – טָהֲרוּ מִלְּטָמָא. נִפְלָה עֲלֵיהֶן מִפּוֹלֶת וְהֵן מְגוּלִין – הֲרֵי אֵלֹו כְּנִטְוִיעִין בְּשִׁדָּה.

גְּמָרָא הַעוֹקֵר שְׁתֵּלִים מִתּוֹךְ שְׁלוֹ כּוֹי. רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: רַבִּי עֲקִיבָה הִיא!

דְּתַנְיִן תַּמּוּן: וְנֹטֵל מִן הַגֹּרֶן וְזוֹרַע, וּפְטוּר מִן הַמַּעֲשֵׂרוֹת עַד שְׁיֹמְרָה; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָה.

רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: דְּבָרֵי הַבֵּל הִיא. מוֹדִין הַכְּמִים לְרַבִּי עֲקִיבָה בְּשְׁתֵּלִים.

מַה בֵּין הִיטִים מַה בֵּין שְׁתֵּלִים? הִיטִים – גְּמַר מְלֹאכָה. שְׁתֵּלִים – אֵינָן גְּמַר מְלֹאכָה. מוֹדָה רַבִּי

עֲקִיבָה לְהַכְּמִים בְּלֶפֶת וּצְנוֹנוֹת שֶׁהֵן פְּסִידִין. וְהִיטִין אֵינָן פְּסִידִין? הִיטִין – יֵשׁ לָהֶן גֹּרֶן אַחֲרֵת. אֵילִין

– אִין לָהֶן גֹּרֶן אַחֲרֵת.

לְקַט לְשַׁלַּח לַחֲבִירוֹ – פְּטוּר. רַב אָמַר: הוּא אָסוּר לֹזְכֵל. רַבִּי שִׁימִי אָמַר קוֹמִי רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם רַבִּי אַחָא: מַה דְּאָמַר רַב – בְּשֶׁהֲכַנְיִסוּ לְחֻצֵר בֵּית שְׁמִירָה. כְּרַבִּי מֵאִיר.

אָמַר רַבִּי מְנָא: מִתְּנִיתָא אַמְרָה בְּזוּ! לְקַח בְּמַחוּבָּר לְקַרְקַע – פְּטוּר. הָא בַּתְּלוּשׁ – חַיִּיב. מַאֲן אֵית לִיה מְקַח מוֹכֵל בְּפִירוֹת שְׁלֵא נְגַמְרָה מְלֹאכְתָּן? לֹא רַבִּי מֵאִיר?!

[דף כ"א ע"ב]

רַבִּי חֵייה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: דְּרַבִּי יוֹדָה הִיא! וְתַנִּי בְּזוּ: רַבִּי יוֹדָה אָמַר בְּשֵׁם רַבִּי לְעִזּוֹר בְּזוּ עֲזָרְיָה: אַף הַשּׁוֹלַח לַחֲבִירוֹ עֲטִינִין וְשִׁתְּלִינִין וְחִבְלִי תִלְתָּן – לֹא יֵאכֵל עַד שְׁוַעֲשֵׁר, שְׁכַן דְּרַף בְּגִי אָדָם מִשְׁלַחִין לַחֲבִירֵיהֶן מְבָלִים בְּדָבָרִים הַלְלוּ.

רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּזוּ לְקִישׁ אָמַר: אֲפִילוּ חֵבֵר שְׁשִׁילַח לְחֵבֵר – צְרִיף לְעֵשֶׂר.

חֲבֵרָיִיא בְּעֵיִי: נִיחָא עִם הָאֲרִין – חֲשׂוּד. חֵבֵר – חֲשׂוּד? אָמַר רַבִּי יוֹסִי: וְכִי עִם הָאֲרִין גְּבִי תְרוּמָה לֹא פְחָבֵר הוּא? אֵלָא בִּינִי, נְהַגוּ בְּגִי אָדָם לְהֵיחֵן מִשְׁלַחִין לַחֲבֵרֵיהֶן מְבָלִים בְּדָבָרִים הַלְלוּ.

וְלֹא שְׁנַיִיא בִּין לְזָרַע, בִּין לְחֵבֵר, בִּין לְחֻצָּה לְאֲרִין? תַּמָּן תַּנִּינִין: לְעוֹלָם הוּא נוֹתֵן מִשּׁוּם פֶּאֶה וּפְטוּר מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת – עַד שְׁיִמְרָתָהּ, וְכֹא, אֵת אָמַר חֵינִין! תַּמָּן – הוּא מְבָקִיר עַל הַכֹּל, בְּרַם חֵקֵא – הוּא מְבָקִיר עַל הַגִּידוּלִין.

וְהֵא תַנִּינִין: חוּץ לְאֲרִין, שְׁנַיִיא הִיא חוּץ לְאֲרִין בִּין לְעִיקָר בִּין לְגִידוּלִין? כֹּא לֹא שְׁנַיִיא בִּין לְעִיקָר בִּין לְגִידוּלִים.

עַל דְּעֵתִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּזוּ לְקִישׁ דּוּ אָמַר: מְבָל – בְּטַל בְּרוּב, נִיחָא. עַל דְּעֵתִיָּה דְרַבִּי יוֹחָנָן דּוּ אָמַר: אִין הַטְּבָל בְּטַל בְּרוּב – וְיִמְתִּין עַד שְׁיִגְדִיל וַיַּעֲשֵׂר לְפִי בּוּלִין!

[דף כ"ב ע"א]

אוּ נִימַר: מַה פְּלִיגִי רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּזוּ לְקִישׁ? בְּטַבְּל שְׁנַטְבָּל דְּבַר תּוֹרָה. אֲבָל בְּטַבְּל שְׁנַטְבָּל מַדְבְּרִיָּהּ – כֹּל עֲמֹא מוֹדֵי שְׁהַטְבָּל בְּטַל בְּרוּב.

הַתִּיב רַבִּי כֹּא בַר בַּהֲן קוֹמִי רַבִּי יוֹסִי: וְהֵא תַנִּינִין: בִּיּוּצָא בּוּ, זִיתִי מְסִיק שְׁנַתְעָרְכוּ עִם זִיתִי נִיקוּף, עֲנָבִי בְּצִיר עִם עֲנָבִי עוֹלָלוֹת. וְלֹא מְבָל שְׁנַטְבָּל מַדְבְּרִיָּהּ הוּא? אָמַר רַבִּי מְנָא: קוּימְתִיָּה בְּשִׁמְן זִיתִי מְסִיק שְׁנַתְעָרְכּוּ עִם שְׁמֵן זִיתִי נִיקוּף.

אָמַר רַבִּי מְנָא: לֹא שְׁנֵן אֵלָא לְזָרַע, הָא לֹזְכֵל – פְּטוּר.

רַבִּי חֵייה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא שְׁנַיִיא בִּין לְזָרַע בִּין לֹזְכֵל – חַיִּיב מִפְּנֵי שֶׁהוּא גּוֹרְנֵן. אָמַר רַבִּי חֲנִינָה: מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַנְסֵן מִן הַשְּׁנֵי לְעֵנִי, וּמִן הַעֲנֵי לְשֵׁנִי.

רבי יוחנן בשם רבי ינאי: ערימה של בצלים שהשרישה, התולש מהן בשבת – פטור, שאינו רוצה בהשרשתן. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש: מאי איכפלה שבת גבי מעשרות [טהרות]? לא תנינן אלא אינו הויש לא משום בלאום, ולא משום שביעית, ולא משום מעשרות, וניטלין בשבת!

[דף כ"ב ע"ב]

אמר רבי זעירא לרבי אבהו: המי מה אמר! לא אמר אלא מאי איכפלה שבת גבי מעשרות, הא שביעית – איכפלה! שאם היה רוצה בהשרשתן – שהן אסורים משום ספיהין, ואם לאו – מותרין משום ספיהין.

אמר רבי מיישא לרבי זעירא: ודא היא דרובא, אלו תני בצל יחידי – יאות.

השרישו בקופה – הרי הן בהזקתן למעשרות ולשביעית. ואם היו טמאים – לא עלו מידי טומאתן.

השרישו בעלייה – הרי הן בהזקתן למעשרות ולשביעית. ואם היו טמאין – עלו מידי טומאתן.

"בהזקתן", ואת אמר: "עלו!" רבי יוסי בשם רבי לא: התורה ריבתה בטהרת זרעים. מאי טעמא? (ויקרא י"א, לו) וכי יפל מנבלתם על כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא.

תני: לא יתלוש. עבר ותלוש, אית תני תני: חייב. אית תני תני: מותר. מאן דאמר אסור – מתיר.

מאן דאמר חייב? פטור, ניהא. דלא צורכה דלא מותר. רבי שמעון בן לקיש אמר חייב.

הַלְבָּה ב'

מתני' לא ימכר אדם את פירותיו משבאו לעונת המעשרות – למי שאינו נאמן על המעשרות.

ולא בשביעית – למי שהוא חשוד על השביעית.

ואם ביכירו – נוטל את הפירות ומזכר את השאר.

לא ימכר אדם את תבנו ואת גפתו ואת זגיו – למי שאינו נאמן על המעשרות להוציא מהן משקין.

ואם הוציא – חייב במעשרות.

[דף כ"ג ע"א]

ופטור מן התרומה. שהתורם – בלבו על הקומעים, ועל הצדדין, ועל מה שבתוך התבן.

הלוקח שדה ירק בסוריא, אם עד שלא בא לעונת המעשרות – חייב. ומשבאו לעונת המעשרות –

פטור, ולקט בדרבו והולך. רבי יהודה אומר: אף ישכור פועלין וילקט.

אמר רבן שמעון בן גמליאל: במה דברים אמורים? בזמן שקנה קרקע. אבל בזמן שלא קנה קרקע,

אף על פי שלא באו לעונת המעשרות – פטור. רבי אומר: אף לפי חשבון.

גמרא ביני מתניתאי, לא ימכור אדם את שדהו. רבי שמעון מתיר, מפני שהוא אומר לו: הרי מכרתי את שלי, צא ותבע את שלך. עבר ומכר – מעשר ואוכל, ואינו מעשר מה שהוא מוכר, ואין אנו אחראין לרמאין.

תני: לא יתרום. עבר ותרם, רבי ברכיה אומר: יפה כחו. רבי מנא אומר: לא יפה כחו. אותה התרומה שהוא מפריש – טובלה למעשר.

רבי חנניה חכרון דרבנין בעי: תרם על פירות הפרי אחד בששים, שהיא אחד מששים ואחד, על הקומעין ועל הצדדין ועל מה שבתוך התבן?

אמר רבי יוסי: ולא מתניתא היא? שהתורם, בלבו על הקומעין ועל הצדדין ועל מה שבתוך התבן? כלום צריכה אלא ביתר.

תני: שדה שהביאה שלישי לפני גוי, ולקחה

[דף כ"ג ע"ב]

ממונו ישראל, רבי עקיבה אומר: התוספת – פטור. וחכמים אומרים: התוספת – חייב.

רבי אבינא, עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר: אף חכמים לא חייבו בתוספת אלא לשעבר. שאם היה שני – שני. עני – עני.

תני, רבי יונתן בי רבי יוסי אומר: מניין לתבואה שהביאה שלישי לפני ראש השנה – בונסה אותה בשביעית? תלמוד לומר (שמות כג, י): ואספת את תבואתה בשביעית.

רבי אבינא, עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר: אתיא דרבי יונתן בי רבי יוסי – בשימת רבי עקיבה רבו. כמה דרבי עקיבה אומר: אחר שלישי הראשון את מהלך, כן רבי יונתן בי רבי יוסי אומר: אחר שלישי הראשון את מהלך.

אמר רבי זעירא לרבי אבינא: תרתין מילין אתון אמרין, ואינון פליגין הדא על הדא. הכא אתון מרין: אף חכמים לא חייבו בתוספת אלא לשעבר, שאם היה שני – שני. עני – עני. והכא אתון מרין: אתיא דרבי יונתן בי רבי יוסי – בשימת רבי עקיבה רבו! אי דאתיא דרבי יונתן בי רבי יוסי בשימת רבי עקיבה רבו, כמה דרבי עקיבה אומר ספיהון תורה, כן רבי יונתן בי רבי יוסי אומר ספיהון תורה.

הביאה פחות משלישי לפני שביעית, ונכנסה שביעית – אסורה משום ספיהון, ולא חלה עליה קדושת שביעית, שפבר היו עשבים ולא חלה עליהן קדושת שביעית.

הכִּיָּאָה פְּחוֹת מִשְׁלִישׁ לִפְנֵי שְׁמִינִית, וְנִכְנְסָה שְׁמִינִית – מוֹתֶרֶת מִשּׁוּם סְפִיחִים, וְחָלָה עֲלֵיהֶן קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית. רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ תְּרִיהוֹן מְרִין: מוֹדִים חֲכָמִים לְרַבִּי עֲקִיבָה בְּסִדְרֵן שֶׁל שָׁנִים, שְׁאֵם הָיָה שְׁנֵי – שְׁנֵי, עָנִי – עָנִי.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: הִבְקֵר וְהִקְדֵּשׁ בְּסוּרְיָא – מִחֲלֻקַּת רַבִּי עֲקִיבָה וְחֲכָמִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: מוֹדִי רַבִּי עֲקִיבָה לְחֲכָמִים בְּחֻנְמָה וְהַשְׂרָשָׁה.

[דף כ"ד ע"א]

זָרַע בְּחוֹרֵבָה וְהִכִּיָּאָה שְׁלִישׁ וְסִיפָד עַל גְּבֵה, עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי עֲקִיבָה – הַתּוֹסֶפֶת חַיִּיב. וְעַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבְּבַנָּן – הַתּוֹסֶפֶת פְּטוּר.

זָרַע בְּפִית וְהַעֲבִיר הַסֶּכֶד, עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבִּי עֲקִיבָה – הַתּוֹסֶפֶת פְּטוּר. וְעַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַבְּבַנָּן – הַתּוֹסֶפֶת חַיִּיב.

וְאִם בְּחָלָה בֶּן מִחֲלֻקַּת רַבִּי עֲקִיבָה וְחֲכָמִים? מַה אַתָּה בְּעֵי מַרְבִּי עֲקִיבָה? דְּרַבִּי עֲקִיבָה אָמַר: פִּירוֹת הוֹצָה לְאֶרֶץ שְׁנִכְנָסוּ לְאֶרֶץ – חַיִּיבִין בְּחָלָה. אִין יִסְבּוֹר רַבִּי עֲקִיבָה כְּרַבִּי לִיעֶזֶר, יֵאוֹת אֶת מִקְשֵׁי.

רַבִּי בּוֹן בַּר חֲזִיא בְּעֵי קוּמֵי רַבִּי זְעִירָא: זָרַע בְּעֶצִיץ שְׁאִינוּ נְקוּב וְנִקְב, אָמַר לִיה: עֲכָשְׁוּ נִקְב.

אָמַר רַבִּי אֲבִין: אֲתִיָּא דְרַבְּנָן שְׁמַעוֹן בֶּן גְּמִלְיָאֵל בְּשִׁיטַת רַבִּין גְּמִלְיָאֵל זְקִינוּ. דְּתַנִּינוּ תַּפְּסִין: יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ אֲרִיסִין לְגוֹיִם בְּסוּרְיָא – רַבִּי לִיעֶזֶר מְחַיִּיב פִּירוֹתֵיהֶן לְמַעֲשְׂרוֹת וְלְשְׁבִיעִית, וְרַבִּין גְּמִלְיָאֵל פּוֹטֵר. רַבִּי אֹמֵר: לְפִי חֲשׁוּבֵן. עַל רֵאשֶׁתָּה.

[דף כ"ד ע"ב]

הַלֵּכָה ג' מִתַּנִּי' הַמֵּתַמּוּד וְנָתַן מוּם בַּמִּדָּה, וּמָצָא כְּדֵי מִדְתּוֹ – פְּטוּר מִהַמַּעֲשֵׂר. רַבִּי יְהוּדָה מְחַיִּיב. מָצָא יוֹתֵר עַל מִדְתּוֹ – מוֹצִיאָא עָלָיו מִמָּקוֹם אַחֵר לְפִי חֲשׁוּבֵן.

חוֹרֵי הַנְּמָלִים שֶׁלָּנוּ בְּצַד הָעֵרִימָה הַחַיִּיבָת – הָרִי אֵלֹו חַיִּיבִין, לְפִי שִׁידוּעַ שְׁמֹדֵבֶר הַנְּמוּר גּוֹרְרִין כָּל הַלֵּלָה.

שׁוּם בְּעַל כְּכִי, וּבְצַל שֶׁל רֶכְפָּא, וְגִרְסִים חֲקִילְקִין, וְעַדְשִׁין הַמּוֹצְרִיּוֹת – רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר: אִם חֲקִירְקִים. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: אִם חֲקִרְטָנִים, פְּטוּרִים מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת, וְנִלְקָחִין מִכָּל אָדָם בְּשְׁבִיעִית.

זָרַע לֹחַף הַעֲלִיזֵן, זָרַע כְּרִישִׁין, זָרַע בְּצָלִים, זָרַע לֶפֶת וְצִנְנוֹת וְשֶׂאֵר זִירְעוֹנֵי גִינָה שְׁאִינוּ נֶאֱכָלִין – פְּטוּרִים מִן הַמַּעֲשְׂרוֹת, וְנִלְקָחִים מִכָּל אָדָם בְּשְׁבִיעִית. שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאֲבִיתָן תְּרוּמָה – הָרִי אֵלֹו יֵאָכְלוּ.

גמרא אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: זִמְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רַבִּי לְעֹזַר, זִמְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי הַנִּינָה. וְהוּא – שְׁהַחְמִיץ.

תַּמּוֹן תְּנִינִין: הַתְּמִיד עַד שְׁלֵא הַחְמִיץ – אֵינִי נִיָּקָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וּפּוֹסֵל אֶת הַמִּקְוָה. מִשְׁהַחְמִיץ – נִיָּקָה בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר, וְאֵינִי פּוֹסֵל אֶת הַמִּקְוָה.

מִתְנִיתִין – דְּרַבִּי יוֹדָה הִיא. דְּתַנִּינִין תַּמּוֹן: הַמִּתְמִיד וְנִתֵּן מִיּוֹם בְּמִידָה, וּמֵצֵא כְּדֵי מִידָתוֹ – פְּטוּר, רַבִּי יוֹדָה מְחַיֵּב. אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: זִמְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רַבִּי לְעֹזַר, וְזִמְנִין אָמַר לָהּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי הַנִּינָה. וְהוּא – שְׁהַחְמִיץ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי: דְּבָרֵי הַכֵּל הִיא! שָׁכַן אֶפִּילוּ מִי מִלַּח – נִיָּקָהִין בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר.

מַהוּ מוֹצִיא? מַעֲשֵׂרוֹת. הֵיא תְרוּמָה – לֹא! שֶׁהַתּוֹרָם – בְּלִבּוֹ עַל הַקּוֹמְעִין, וְעַל הַצְּדִדִין, וְעַל מַה שֶּׁבְּתוֹךְ הַתַּבָּן.

[דף כ"ה ע"א]

הַמְּמַרְחַר כְּרִיוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ שְׁלֵא מוֹדַעְתּוֹ – רַבִּי יוֹחֲנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ. רַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר: נִמְכֵּל. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר: לֹא נִמְכֵּל.

מְתִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְרַבִּי יוֹחֲנָן: וְהֵיא תְנִינִין; וְכֵן נָשִׂים שֶׁנִּתְּנִין לְנִתְּנוֹם לַעֲשׂוֹת לְהֵן שְׂאוּר, אִם אֵין בְּשָׁל אַחַת מִהֵן בְּשִׁיעוּר – פְּטוּרָה מִן הַחֲלָה. וְאִם בְּשָׁל כּוֹלְהוֹן בְּשִׁיעוּר!

אָמַר לִיה: שָׁכַן הַעוֹשֶׂה עֵיפָה עַל מְנַת לְחַלְקָה – עֵיפָה פְּטוּרָה מִן הַחֲלָה.

וְהַתְּנִינִין: נִתְּנוֹם שְׁעֵשֶׂה עֵיפָה לְחַלְקָה – חַיִּיב בְּחֲלָה! אָמַר לִיה: לֹא תִתִּיבִינִי נִתְּנוֹם! נִתְּנוֹם – לֹא בְּדַעְתּוֹ הַדְּבָר תְּלוּי, בְּדַעְתּוֹ הַקְּלוּחוֹת הַדְּבָר תְּלוּי, שְׂמוּאֵל וּמֵצֵא לְקוּחוֹת וְיִמְכּוֹל מִיד.

אָמַר לִיה: וְהֵיא תְנִי: הוֹרְרֵי הַנְּמִלִין שְׁלֵנוּ בְּצַד הַעֲרִימָה הַחַיִּיבָת – הָרִי אֵלֶּי חַיִּיבִין. הֵיא בְּצַד עֲרִימָה פְּטוּרָה – פְּטוּרִין! אָמַר רַבִּי יוֹנָה, אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ: בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחֲנָן:

[דף כ"ה ע"ב]

מִשׁוּם יְאוּשׁ.

שְׂמוּאֵל בֶּר אֲבָא אָמַר: וְהֵן שְׁגִירָרוּ רֵאשֵׁי שִׁיבְלִין.

מְתִיב רַבִּי יוֹחֲנָן לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ: וְהַתְּנִינִין: הַקְּדִישִׁין עַד שְׁלֵא נִגְמְרוּ, וְנִגְמְרִין הַגִּזְבָּר, וְאַחַר כֵּן פְּדִיין – פְּטוּרִים. הָרִי הַגִּזְבָּר – כְּאַחַר הוּא! אָמַר לִיה: תַּפְּתֵר כְּמֵאן דְּאָמַר: גִּזְבָּר – כְּבַעְלִין. וְדָלָא כְּרַבִּי יוֹסִי, דְּרַבִּי יוֹסִי אָמַר: גִּזְבָּר – הוּא כְּאַחַר.

רבי תנניה חברון דרבנן בעי: ואפילו יש בכלהון כשיעור, ועשה כדכר שלא נגמרה מלאכתו ויהא פטור! דאמר רבי יוסי בשם רבי זעירא בשם רבי לעזר: אף מה שבלגין לא נטבל, מפני שהוא עתיד לתחזירו כדכר שלא נגמרה מלאכתו!

איזו שום בעל בכי? כל שאין לו אלא חור אחד מקיף את העמוד. אמר רבן שמעון בן גמליאל: כל שאין לו אלא קליפה אחת.

איזו בצל של ריכפא? כל שעוקצו נמעה לתוכו. רבן גמליאל אומר, כל שאין לו אירם.

איזו הן גריסין הקולקין? אלו המרובעין. תני, רבן שמעון בן גמליאל אומר: אין מרובע מששת ימי בראשית!

התיב רבי ברכיה: והתנינן: גופה של בהרת – בגרים הקילקי מרובע! אמר רבי ביסנא: כל גרמא היא אמרה לית ליה מרובע. ולמה תנינן? דירבענה היא.

והא נגעה! מלא קיטרין. והא אביבא דפילא! עגול הוא מלמטן.

[דף כ"ז ע"א]

אית דבעי מימר: לא אמר רבן שמעון בן גמליאל אלא בבירות. ותני בן: מרובע באוכלין, ואין מרובע בבירות.

איזו הן עדשין המצריות? כל שנגלגלהן חדין. רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל שאין להן צורות. איזו הן הקריקס? כל שעוקציהן מעומין, והלקטיהן מרובין. מה דמי לה? אמר רבי יוסי: כגון אילין קונייתא.

רבי ירמיה בעי: כרפמין, מהו שיהו מותרין משום ספיהין? התיב רבי תנחום בר ירמיה: והתנינן: והחשוד על השביעית – אין לזקחין מהן פשתן אפילו סוק. ופשתן לאו קיסמין הוא? אמר רבי היננא: מפני זרעה.

רבי מנא אמר: אם מפני זרעה, והתנינן: החשוד להיות מוכר תרומה לחולין – אין לזקחין מפניו מים ומלח. אית לך מימר מים ומלח מפני זרעה? לא משום קנס? אף הכא משום קנס.

מנחם בר מבסימא אחוי דיונתן, קיפא בשם רבי אמיי: פשתן נלקחת מכל אדם בשביעית. הדיא דתימר: כשאינו יודע אם חשוד הוא אם אינו חשוד. הא דכר בריא שהוא חשוד – אסור.

זוגא קריביה דרבי בא בר זבדי בשם רבי אבהו: בימניא – נלקחת מכל אדם בשביעית. הדיא דתימר, כשאינו יודע אם חשוד הוא אם אינו חשוד. הא דכר בריא שהוא חשוד – אסור.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מִתְּנִיתָא אָמְרָה בְּנֵי? זָרַע לֹחַף הַעֲלִיזוּ, זָרַע כְּרִישֵׁי, זָרַע בְּצִלִים, זָרַע לֶפֶת וְצַנּוֹנוֹת, וְשָׂאֵר זָרַעוֹנֵי גִינְהָ שְׂאִינֵי נֶאֱבָלִין. וְתַנִּי עֲלֵיהֶ: זָרַע אֶסְמִים, וְזָרַע קוֹצֵה, וְזָרַע

[דף כ"ז ע"ב]

בִּיקְיָא. הָא בִּיקְיָא עֲצֻמָּה – לֹא! דִּילְמָא דְלֹא אֵיתְאֲמַרְתּ אֵלָא כְּשִׂינֵי יוֹדַע אִם חָשׂוּד הוּא אִם אֵינוֹ חָשׂוּד הוּא. הָא דְבַר בְּרַיָא שְׁהוּא חָשׂוּד – אָסוּר.

בִּינֵי מִתְּנִיתָא: זָרַע הַסִּילִיּוֹן שֶׁל לֹחַף.

חֲדָא אֵיתָא הֵנּוּחַ לֵה יְרַבּוּזִין דְּתְרוּמָה, גוּ בְּפִתְהָ. נְפִלוּן לְגִינְתָא וְצַמְחוּן. אֵתָא עוֹבְדָא קוּמֵי רַבִּי יוֹחָנָן, וְשָׂרָא.

אָמַר לֵיהּ רַבִּי הֵיִיא בְרַיָא בְרַיָא: וְלֹא מִתְּנִיתָא הִיא? שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאֵבִיהֶן תְּרוּמָה – הֲרֵי אֵלוֹ יֶאֱבָלוּ! אָמַר לֵיהּ: בְּבִלְיָא מִן דְּנִלְיִית לָךְ חֲסָפָא, אֲשַׁבְּהֵת מְרַנְיָתָא! אֵתָא אָמַר: וְלֹא מִתְּנִיתָא הִיא!

הֲדָרִן עֲלָךְ הַעוֹמֵר שְׂתָלִים וְסִלְקָא לָהּ מַסְכַּת מַעֲשָׂרוֹת

הֲדָרִן עֲלָךְ מַסְכַּת מַעֲשָׂרוֹת, וְהֲדָרִן עֲלֵן. דַּעֲתוּן עֲלָךְ מַסְכַּת מַעֲשָׂרוֹת, וְדַעֲתוּן עֲלֵן. לֹא תַחֲנִשִּׁי מִנְךָ מַסְכַּת מַעֲשָׂרוֹת, וְלֹא תַחֲנִשִּׁי מִנּוּן, לֹא בַעֲלָמָא הֲדָרִין וְלֹא בַעֲלָמָא דְאֵתִי: (ג' ע"ב)

וְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁתֵּהא תוֹרְתֵךְ אֲמַנְתָּנוּ בְּעוֹלָם הַיָּהּ, וְתֵהא עֲמָנוּ לְעוֹלָם הַבָּא.

חֲנִינָא בְרַיָא, רַמִּי בְרַיָא, נַחֲמֵן בְרַיָא, אַחֵאי בְרַיָא, אַבָּא מְרִי בְרַיָא, רַבָּרָם בְרַיָא, רַכִּישׁ בְרַיָא, סוּרְקַב בְרַיָא, אַדָּא בְרַיָא, פְּסָא, דְרוּ בְרַיָא:

הַעֲרַב נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵת דְּבְרֵי תוֹרְתֵךְ בְּפִינוּ וּבְפִסְיוֹת עַמְךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְנִהְיֶה בְלָנוּ אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ וְצִאֲצֵאי עַמְךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּלָנוּ יוֹדְעֵי שְׂמֵךְ וְלוֹמְדֵי תוֹרְתֵךְ:

מֵאִבֵּי תַחֲקִמְנֵי מִצּוֹתֵךְ, כִּי לְעוֹלָם הִיא לִי: וְהִי לְבֵי תַמִּים בְּחֻקֶיךָ, לְמַעַן לֹא אֲבוּשׁ: לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁבַּח פְּקוּדֶיךָ, כִּי כִּם חֵייתִי: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, לְמוֹדֵי חֻקֶיךָ: אָמֵן אָמֵן אָמֵן סֵלָה וְעַד:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שְׁשִׁמְתָּ חֻלְקֵנוּ מִיוֹשְׁבֵי בֵּית הַמִּדְבָּר, וְלֹא שִׁמְתָּ חֻלְקֵנוּ מִיוֹשְׁבֵי קְרָנוֹת. שְׂאֵנוּ מְשִׁימִים וְהֵם מְשִׁימִים, אָנוּ מְשִׁימִים לְדְבְרֵי תוֹרְתֵךְ וְהֵם מְשִׁימִים לְדְבְרֵי בְטָלִים. אָנוּ עֲמִלִים וְהֵם עֲמִלִים, אָנוּ עֲמִלִים וּמְקַבְּלִים שִׁכְרָא וְהֵם עֲמִלִים וְאֵינָם מְקַבְּלִים שִׁכְרָא. אָנוּ רַצִּים וְהֵם רַצִּים, אָנוּ רַצִּים לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, וְהֵם רַצִּים לְבָאָר שַׁחַת, שְׂנֵאֲמַר נִאֲתָה אֱלֹהִים תוֹרִידֵם לְבָאָר שַׁחַת, אֲנִשִּׁי דַּיִם וּמְרַמָּה לֹא יִחַצּוּ יְמֵיהֶם, וְאֵנִי אֶבְטַח בְּךָ.

וְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי, כִּשְׁם שְׁעוֹרְתֵי לְסִיִּים מַסְכַּת מַעֲשָׂרוֹת, כֵּן מַעֲזָרֵי הַהַחֲחִיל מַסְכַּתוֹת וּסְפָרִים אַחֲרֵים וּלְסִימָם, לְלִמּוֹד וּלְלַמֵּד לְשׁוֹר וּלְעֹשֶׂת וּלְקָיִם אֵת כָּל דְּבְרֵי תַלְמוּד תוֹרְתֵךְ בְּאַהֲבָה. וְזוֹת כָּל הַתְּנָאִים וְאֲמוּרָאִים וְתַלְמוּדֵי חֲכָמִים, יַעֲמוּד לִי וּלְזַרְעִי, שְׁלֹא תַמוּשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זַרְעִי וְזַרְעֵי עַד עוֹלָם. וְתַחֲמַקֵּם בִּי, בְּהַתְּהַלְכֵךְ תַּנְחֵה אֲתוֹן, בְּשִׁכְבֵךְ תַּשְׁמֹר עֲלֵיךָ, וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחֵךְ: כִּי בִי יְרַבּוּ יְמֶיךָ, וְיוֹסִיפוּ לָךְ שָׁנוֹת חַיִּים: אוֹרְךָ יָמִים בִּימִינָה, בְּשִׂמְאַלְהָ עֶשֶׂר וְכַבּוּד: יְיָ עַד לְעָמוּ יִתֵּן, יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

מִסְכַּת מְקוֹאוֹת פָּרָק רְבִיעִי

א. טבֵּלָא שְׁנִתְנָה תַּחַת הַצְּנוּר לְהַדִּיחַ, וְכֵן כְּלִים שְׁנִתְּנָן תַּחַת הַצְּנוּר לְהַדִּיחַ - רֵאשׁוּנִים רֵאשׁוּנִים הַכְּשָׁרוֹ לְקַבֵּל טְמֵאָה. שְׁלָמוֹ אַרְבָּעִים סָאָה - הָרִי אֵלּוֹ טְהוּרִין. צְנוּר שְׁחַקְקוּ וְאַחַר כֵּךְ קָבְעוּ - פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. קָבְעוּ וּלְבִסּוּף חֲקִקוּ - אֵין פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ:

ב. מִים הַנוֹזְלִין מֵאֲלִיָּהּ, וּמִן הַיָּם וּמִן הַנְּהָר, וְהָעוֹלִין בְּאַנְטִילִיא - פּוֹסְלִין אֶת הַמְּקוּהָ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: הָעוֹלִין מֵאֲלִיָּהּ - אֵינָן פּוֹסְלִין אֶת הַמְּקוּהָ לְפִי שְׁאִינָן נִתְּלָשִׁין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: גַּג שִׁישׁ בְּרֵאשׁוֹ אֶחָד וְעֶשְׂרִים סָאָה שֶׁל מִימֵי גְשָׁמִים - מְמַלָּא בְּכַתְּף וְנוֹתֵן לְתוֹכָהּ תִּשְׁעַ עֶשְׂרֵה סָאָה וּפּוֹחֲתָן, וּמְעַרְבִין בְּחֻצָּה:

ג. הֵיוּ אַרְבָּעִים סָאָה וּנְפַתְחָה, וּבָאוּ לְתוֹךְ הַבַּיִת - כְּשֵׁרִין וְאֵין מְטַבִּילִין בְּהֵם, שְׁאִין מְטַבִּילִין בְּאוֹר. הֵיָהּ רֵאשׁוֹ אֶחָד מְגִיעַ לְאַרְץ - מְטַבִּילִין בוּ, שְׁאִין מְטַבִּילִין בְּאוֹר. גַּל הַנִּתְּלָשׁ מִן הַיָּם וּמִן הַנְּהָר - אֵין מְטַבִּילִין בוּ, שְׁאִין מְטַבִּילִין בְּאוֹר. וְאֵם הֵיוּ שְׁנֵי רֵאשׁוֹן נוֹגְעִים בְּאַרְץ - מְטַבִּילִין בְּהֵן, וְאֵין מְטַבִּילִין בְּכִיפִין:

ד. קִסְטָלִין הַמְּקַלַּח מִים לְכַרְפִּין, אִם הָיָה נְקוֹב כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד - אֵין פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. וְאֵם לֹא - פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. וְאֵם הָיָה מְקַבֵּל כֹּל שֶׁהוּא מִן הַנְּקֵב וּלְמִטָּה - פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? מִן הַצַּד, אֲבָל מִלְּמִטָּה, אֲפֹלוּ נְקוֹב כְּמַחַט - אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. הֵלֶכֶה זֶה עָלוּ עָלֶיהָ בְּנֵי אֲסִיא שֶׁלֶשׁ רִגְלִים בִּיבְנָה, וּלְרַגְלֵי הַשְּׁלִישִׁי, הַכְּשִׁירוּהוּ לָהֶם. אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי יוֹסִי: הֵלֶכֶה זֶה הוֹרִיתִי בְּרוּמֵי לְטַהֲרָהּ, וּכְשִׁבַּאתִי אֶצֶל חֲבָרִי, אָמְרוּ לִי: יָפָה הוֹרִיתִי. פָּקַק בְּטִיט וּבְכַנְיָן - אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. בְּסִיד וּבְגַפְסִים - פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ. עַל גְּבִי הָאָרֶץ וְעַל גְּבִי סִיד וּגַפְסִים, אוֹ שֶׁמֶרַח בְּטִיט מִן הַצְּדִדִין - אֵינוֹ פּוֹסֵל אֶת הַמְּקוּהָ:

ה. מַעֲיֵן הַיּוֹצֵא לְתַלְמִי, וּמִן הַתַּלְמִי לְכַרְכָּה, רֵאשׁוּנִים רֵאשׁוּנִים - הָרִי אֵלּוֹ פְּסוּלִין, מִפְּנֵי שֶׁהֵן נִשְׁאָבִין. כִּיצַד עוֹשֶׂה? נוֹקְבִין לְמַעֲיֵן שְׁתוּלִיךְ עַל שְׁפָתוֹ כֹּל שֶׁהוּא, וְנִמְצָא מִים מוֹעֲטִין מִטְּהָרִין אֶת הַמְּרַבִּין, מְזַחֲלִין עַל גְּבִי מַת; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. מִים צְפוּי עַל גְּבִי כֹל שֶׁהוּא - מְטַבִּילִין בְּהֵן עַל רוּם קַקְלַפֵּת הַשּׁוּם, וְעַל רַחֵב כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד:

ו. מַעֲיֵן שְׁמֶשׁוּף כְּנָדֵל, וְרַבָּה עָלָיו מִים שְׁאוּבִין וְהִרְחִיבֵן - מְטָהָר בְּאֶשְׁבֵּרִין וְאֵין מְטָהָר בְּזוּחֲלִין, אֲלֵא עַד מְקוֹם שִׁיְהָא יִכּוֹל לְהֵלֵךְ מִתְּחִלָּתוֹ. וְאֵיזְהוּ חֲרָדְלִית? מִי גְשָׁמִים הַבָּאִין בְּמַדְרוֹן, רוֹאִין אוֹתָן, אִם יֵשׁ מִתְּחִלָּתָן וְעַד סוּפֵן צְרוּף אַרְבָּעִים סָאָה - מְטַבִּילִין בְּהֵן, וְאִם לֹא - אֵין מְטַבִּילִים בְּהֵן; דְּבָרֵי בֵּית שְׁמַאי. בֵּית הַלֵּל אוֹמְרִים: אֵין מְטַבִּילִין בְּהֵן עַד שִׁיְהִיָּה לְפָנָיו עֵגֶל אַרְבָּעִים סָאָה. וּמַעֲשֶׂה בְּכוֹבָסִים שֶׁהֵיוּ בִירוּשָׁלַיִם, שֶׁהֵיוּ גוֹדְרִים אוֹתָם כְּכִלִּים וְטוֹבְלִין בְּהֵן. וְהַכֵּל מוֹדִים, שְׁכֵלִים שְׁגָדָר בְּהֵן לֹא הִטְבְּלוּ:

מִסְכַּת מְקוֹאוֹת פָּרָק חֲמִישִׁי

א. גְּמִמִּיּוֹת עַל פִּי הַמְּקוּהָ, וְכֵן מְקוֹם פְּרִסוֹת רְגְלֵי בְּהֵמָה עַל פִּי הַמְּקוּהָ, אִם הֵיוּ מְעַרְבִין כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד - מְטַבִּילִין בְּהֵם. וְאִם לֹא - אֵין מְטַבִּילִין בְּהֵם. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הָרִי הֵן כְּעוֹקֵת הַמְּעַרְהָ. הַחוֹרִין שְׁבַמְקוּהָ - מְטַבִּילִין בְּהֵן, וּבְלִבְדֵי שִׁיְהִיו מְעַרְבִין כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד. עֲרֻכָה שֶׁהִיא מְלֵאָה כְּלִים וְהַשִּׁיקָה לְמַקְנֵה - צְרִיכָה כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד וּמַעֲיֵן כֹּל שֶׁהוּא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מִשּׁוּם בֵּית הַלֵּל: בְּכִלֵי גְדוֹל - אַרְבָּעָה טַפְחִים, וּבְקִטָּן - בְּרַבָּן. קוּמְקוּם שֶׁהוּא מְלֵא כְּלִים וְהַטְבִּילֵן בְּמַקְנֵה, אִף עַל פִּי שְׁפִיו צָר כֹּל שֶׁהוּא - כְּלִים שְׁבָתוּכוֹ טְהוּרִין. הִטְהוּ עַל צֵדוֹ - עַד שִׁיְהָא בְּפִיו כְּשִׁפּוּפֶרֶת הַנּוֹד:

ב. מַעֲיֵן הַיּוֹצֵא מִן הַתַּנּוּר, וְהַטְבִּיל בוּ צְנוּן וְדַלְעַת, אִם הֵיוּ הַמַּיִם צְפִין עַל גְּבֵן בְּמִלּוֹאֵן - הָרִי אֵלּוֹ טְהוּרִין. שְׁתֵּי אֲצָבָעוֹת שְׁאֲמָרוּ - בְּכִינּוּנֵיּוֹת שֶׁל כָּל אָדָם, וְלֹא מֵאַרְבַּע בְּטַפַּח:

ג. כּוּזַת מִן הַנְּבִלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן הַשָּׂרֵץ, סָפֵק לֵשׁ בְּהֵן כְּשַׁעוֹר, סָפֵק אֵינן בְּהֵן כְּשַׁעוֹר - סָפֵקן טָמֵא, שָׁפֵל דְּבַר שַׁעֲקָרוּ מִן הַתּוֹרָה וְשַׁעוֹרוֹ מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים - סָפֵקוּ טָמֵא :

ד. מִטְהַרִּין אֶת הַמִּקְוֹאוֹת, הַתַּחֲתוֹן מִן הָעֵלְיוֹן, וְהַרְחוֹק מִן הַקְּרוֹב. כִּיצַד ? מִבֵּיא סִילוֹן שֶׁל עֵץ אוֹ שֶׁל עֵצִים אוֹ שֶׁל כְּלֵי זְכוּכִית, וּמִנִּיחַ יָדָיו בַּתַּחֲתוֹן עַד שֶׁתַּתְּמֵלֵא מִים, וּמוֹשֵׁכֵן וּמִשִּׁיקֵן אֶפְלוּ בְּשַׁעֲרָה - וְדִיו. וְאִם נִכְפַּף הַסִּילוֹן כָּל שְׁהוּא - פְּסוּל. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים ? בְּזִמְנֵן שֶׁהָיוּ זֶה עַל גְּבֵי זֶה, אֲבָל אִם הָיוּ זֶה כְּנֶגֶד זֶה - מִבֵּיא סִילוֹן שֶׁל רְכוּבָה מִכָּאן, וְסִילוֹן שֶׁל רְכוּבָה מִכָּאן, וְסִילוֹן אֶחָד בְּאֲמֻצָּע, וּמִשִּׁיק וְיוֹרֵד וְטוֹבֵל. כֹּתֵל שְׁבִין שָׁנֵי מִקְוֹאוֹת שְׁנֹסֶדֶק לְעֵרֵב - מִצְטַרְפִּין. וְלִשְׁתֵּי - אֵינן מִצְטַרְפִּין. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: חֲלוּף הַדְּבָרִים. נִפְרָצוּ זֶה לְתוֹךְ זֶה, רַבֵּן שַׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: טַפַּח בְּרַחֵב הַפְּרָצָה :

ה. הַמֵּת בְּמִרְחָץ, הַקָּמִין - טָמֵא. הַמֵּת בְּקָמִין, הַמִּרְחָץ - טָמֵא. הַנוֹגֵעַ בְּאַבָּק - טָמֵא, וְטַהוֹר בְּעֵלְיוֹתוֹ. רַבִּי שַׁמְעוֹן אוֹמֵר: הַנוֹגֵעַ בְּאַבָּק - טַהוֹר, שְׁלֵא נִעְשָׂה אֶלָּא לְשִׁמֵּשׁ עִם הַקְּרָקֵעַ :

ו. הַמְּטַהֵרֵת שְׁבַמִּרְחָץ הַתַּחֲתוֹנָה מְלֵאָה שְׁאוּבִין, וְעֵלְיוֹנָה מְלֵאָה - כְּשָׂרִין. אִם יֵשׁ כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב שְׁלֹשֶׁת לֹגִין - פְּסוּל. וְכַמָּה יֵהָא בְּנֶקֶב וְיֵהָא בּוֹ שְׁלֹשֶׁת לֹגִין ? אֶחָד מִשְׁלֵשׁ מֵאוֹת וְעֹשְׂרִים שֶׁל בְּרָכָה; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֶפְלוּ תַחֲתוֹנָה מְלֵאָה כְּשָׂרִין וְעֵלְיוֹנָה מְלֵאָה שְׁאוּבִין, וְיֵשׁ בְּצַד הַנֶּקֶב שְׁלֹשֶׁת לֹגִין - כְּשָׂרִין, וּבִלְבַד שְׁלֵא יִפִּיל לְתוֹךְ הַבְּרָכָה, אֶלָּא כְּנֶגֶד הַנֶּקֶב, וְעוֹלִין לְמַדַּת אַרְבָּעִים סָאָה. עֵגוּלֵי שְׁלֵג הַמְּשַׁקְעִין בַּמִּקְוָה - הָרִי אֵלוֹ מַעְלִין. וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֵינן מַעְלִין. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה שְׁהוּא מִבֵּיא טִיט הַנְּרוֹק בְּעֵרְבָה, וּמִשִּׁיק, וְיוֹרֵד וְטוֹבֵל :

ז. מִי כְּבָשִׁים וּמִי שְׁלֻקוֹת וּמִי זִיתִים שֶׁנִּפְלוּ לְתוֹךְ אַרְבָּעִים סָאָה - מִטְבִּילִין בְּהֵן, וּבִלְבַד

שְׂאִין בְּהֵן שְׁמֵן. הַתָּמֵד מִשְׁהַחֲמִיץ - אֵינן מִטְבִּילִין בּוֹ :

ח. מִקְוָה שְׂאִין בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה, וְנִפְּל לְתוֹכוֹ יֵין וְנִשְׁתַּנוּ מִרְאֵיו - אֵינן נִפְּסֵל בְּשִׁלְשֶׁת לֹגִין. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֶפְלוּ חֲזָרוּ מִרְאֵיו לְכַמּוֹת שְׁהָיוּ - כְּשָׂרִין. הָיוּ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה וְנִפְּל לְתוֹכוֹ יֵין וְנִשְׁתַּנוּ מִרְאֵה חֲצִיו, הַטּוֹבֵל בֵּין בְּמִקּוּם הַמַּיִם בֵּין בְּמִקּוּם הַיֵּין - כְּאֵלוֹ לֹא טָבֵל. נִפְּלוּ לוֹ שְׁלֹשָׁה לֹגִין מִים, בֵּין בְּמִקּוּם הַיֵּין, בֵּין בְּמִקּוּם הַמַּיִם - כְּאֵלוֹ לֹא נִפְּל. הִזְיָה שְׂאוּבֵי וְהַשִּׁיקוּ, הַשִּׁיק בְּמִקּוּם הַיֵּין, זֶה וְזֶה - לֹא טַהוֹר. הַשִּׁיק בְּמִקּוּם הַמַּיִם, מִקּוּם הַמַּיִם - טַהוֹר, מִקּוּם הַיֵּין - לֹא טַהוֹר :

ט. חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה בַּיָּם הַגְּדוֹל, וּמִרְאָה אוֹתוֹ מִקּוּם כְּמִרְאָה אוֹתוֹ הַיֵּין, הַטּוֹבֵל בְּאוֹתוֹ מִקּוּם - כְּאֵלוֹ לֹא טָבֵל. וְלֹא עוֹד, אֶלָּא אֶפְלוּ נִפְּל לְשֵׁם כִּפּוּר תְּרוּמָה - טָמֵא. מִקְוָה שִׁישׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה מְכוּנּוֹת, וְיָרְדוּ שָׁנִים וְטָבְלוּ, זֶה אַחַר זֶה, הָרֵאשׁוֹן - טַהוֹר, וְהַשֵּׁנִי - טָמֵא. כִּיצַד הוּא עוֹשָׂה ? עוֹדְהוּ הָרֵאשׁוֹן בַּמַּיִם, אֶחָד מִמֵּלֵא בְּכַתְף וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ, וְטַהוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עוֹדְהוּ רִגְלוֹ שֶׁל רֵאשׁוֹן בַּמַּיִם, אַחַר יוֹרֵד וְטוֹבֵל - וְטַהוֹר :

י. הַטְּבִיל בּוֹ יוֹרָה גְּדוֹלָה - הָרִי זוֹ טָמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּיִם מְקַלְחִין. כִּיצַד הוּא עוֹשָׂה ? מוֹרִידָה דֶּרֶךְ פִּיָּה וּמִטְבִּילָהּ, וּמַעְלָה אוֹתָהּ דֶּרֶךְ שׁוּלְיָהּ. הַקּוֹפֵץ לְתוֹךְ הַמִּקְוָה - הָרִי זֶה מְגֻנָּה. הַטּוֹבֵל פְּעָמִים בַּמִּקְוָה - הָרִי זֶה מְגֻנָּה. הָאוֹמֵר לְחִבְרוֹ: כְּבוֹשׁ יָדְךָ עָלַי בַּמִּקְוָה - הָרִי זֶה מְגֻנָּה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: כְּבוֹשׁ יָדְךָ עָלָיו עַד שֶׁתִּצָּא נִפְשׁוֹ :

מִסְכַּת מִקְוֹאוֹת פְּרָק שִׁישִׁי

א. אֶרֶץ הַכּוֹתִים - טַהוֹרָה. מִקְוֹתֶיהָ, וּמְדוּרְיָהּ, וְשִׁבְלֶיהָ - טַהוֹרוֹת. אֶרֶץ הָעַמִּים, מִקְוֹתֶיהָ, וּמְדוּרְיָהּ, וְשִׁבְלֶיהָ - טָמֵאִין. מִקְוֹאוֹת הָעַמִּים שְׁבַחְצוּצָה לְאֶרֶץ - כְּשָׂרִים לְבַעֲלֵי קְרִיִין, וּפְסוּלִין לְכָל הַטָּמֵאִין. וְשִׁבְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, שְׁחוּץ מִן הַפֶּתַח - טַהוֹרִין לְכָל הַטָּמֵאִין, וְאֵינן צָרִיף לֹאמַר לְבַעֲלֵי קְרִיִין.

של ישראל - בכל מקום טמאה אפלו במעי נכרית. ושל נכרים - בכל מקום טהור, אפלו במעי ישראלית, חוץ ממיימי רגלים שבה. כל אלו שאמרו טמאים - טהורין לחלין וטמאין לתרומה, חוץ מהפולטת שכבת זרע שהיא טמאה אף לחלין. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: הפולטת שכבת זרע - טהורה לחלין. ושאמרו חוצצין, ושאמרו אין חוצצין - לא מטמאה ולא מטמאין, חוץ מקרום שעל גבי המכה, ואגוד שעל גבי המכה והקשקשים שעל גבי השכר. והשירים, והנזמים, וקטבלאות, והטבעות, אוצין - חוצצין, רפין - אין חוצצין. רבי שמעון שזורי אומר: בית הסתרים, שבנשואות - חוצץ, ובפנייה - אינו חוצצת:

ה. סם יבש שעל גבי מכה, והכחול שעל גבי עין - הרי אלו אינן חוצצין. והדבש, והדיו, והחלב, ושרף התאנה, ושרף השקמה, ושרף החרוב, יבשין - חוצצין, לחין - אינן חוצצין. ושאר כל השרפין, בין לחין בין יבשין - אין חוצצין, מפני שהן שטף לחלוחי פרות. סם יבש חוץ למכה, והכחול שחוץ לעין - הרי אלו חוצצין. צאזה שתחת הצפרן שלא כנגד הבשר, והטיט, והבצק שתחת הצפרן אפלו כנגד הבשר - הרי אלו חוצצין. כשות של גדול שאינו מקפיד עליהן, והאבר והבשר המדלדלין באדם - הרי אלו אינן חוצצין. רבי יונתן בן יוסף אומר: צפרן שפרשה רכה - הרי זה אינה חוצצת. כל החוצצין בכהנים - חוצצין בנגדה, ובגור בטבילה. ובחלין - אין חוצצין:

מסכת מקואות פרק שביעי

א. טבעת שנתונה בלבנה של טיט טופח, והטבילה - טהורה. ואם היה טיט יון וחבריו - כאלו לא טבלה. לגין שהוא מלא מים טמאים שאובין ונתון על פיו טיט טופח, אם היה הטיט שוקעת במים, והטבילין - טהור. ואם היה הטיט יון וחבריו - כאלו לא טבל. ורבי יוסי מטמא בשל

ושלפנים מן הפתח - פסולין לבעלי קריין, ואין צריך לומר לכל הטמאין; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כשרין לבעלי קריין, מפני שבעל קרי טובל בארבעים סאה בכל מקום. ושחוץ לפתח - כשרין אף לנדות. אמר רבן שמעון בן גמליאל: הלכה אין לי, אלא מעשה במערה שהיתה בגנתו של מוסק אחד ברמון, שהיו כהנים כובשין את הגדר ויורדין וטובלין לתוכה. אמר רבי יהודה: מעשה במקוה שבין אושא לשפרעם, והיה רבי דוסא מושב בו שני תלמידי חכמים כדי שיקוו בו המים ארבעים סאה. שוב מעשה בבית ענת שקוו יותר מאלפים כור, וכו' ושאלו את רבי חנניא בן תרדיון, ופסל, שאני אומר: נכנסו עובדי כוכבים וזלפוהו בלילה, וחרזו ומלאו אותו בקילון. ומעשה ברבן גמליאל ואונקלוס הגר שהיו באשקלון, וטבל רבן גמליאל במרחץ, ואונקלוס בים. אמר רבי יהושע בן קופסאי: עמזן הייתי, ולא טבל רבן גמליאל אלא בים:

ב. מרחץ שבלינה עובדי כוכבים, בזמן שמטהרת שלה פתוחה לרשות היחיד - טמאה. לרשות הרבים - טהורה. מרחץ שבלינה עובדי כוכבים וישראל נכנס שחרית ומשיקה, אף על פי שזה נכנס וזה יוצא, זה יוצא וזה נכנס - טהורה. נעלה או שנתחדה ברשותו - טמאה. נמצאת אומר: בימים - טהורה, ובלילות - טמאה:

ג. המהרהר בלילה, ועמד ומצא בשרו חם - טמא. חם ולא הרהר, הרהר ולא חם - טהור. רבי יוסי אומר: בזקן ובחולה - טהור. בילד ובכריא - טמא:

ד. הפולטת שכבת זרע ביום השלישי - טהורה; דברי רבי אלעזר בן עזריה. רבי ישמעאל אומר: פעמים שהן ארבע עונות, פעמים שהן חמש, פעמים שהן שש. רבי עקיבא אומר: לעולם חמש. ואם יצאת מקצת עונה ראשונה - משלימין לה מקצת עונה ששית. נמצאת אתה אומר: שכבת זרע

כָּל יְדוֹת הַפְּלִים שְׁנֹשְׁבֵרֹו, כְּגוֹן יַד הַמַּגָּל וְיַד הַסַּפִּין, אִם מִשְׁמָשִׁין מְעִין מְלֹאכְתָן רֵאשׁוּנָה - אֵין חוֹצְצִין, וְאִם לֹאוּ - חוֹצְצִין.

ד. מַגָּל שְׁנֹשְׁבֵרָה יְדָה, מִן הַשְּׁפָה וּלְפָנִים - אֵינָה חוֹצְצָת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבִית הַסְּתָרִים. מִן הַשְּׁפָה וּלְחוּץ, אִם מִשְׁמָשֶׁת מְעִין מְלֹאכְתָה רֵאשׁוּנָה - אֵינָה חוֹצְצָת. וְאִם לֹאוּ - חוֹצְצָת. סָרְגָה בְּגָמִי אוּ בְּמִשְׁיָהּ - הָרִי זֹו חוֹצְצָת. שְׂרָפָה בְּשָׂרָף - הָרִי זֹו אֵינָה חוֹצְצָת:

ה. כָּלִי שְׂצָרָה מְכָאן וּמְכָאן וּרְחֹב מִן הָאֲמָצַע, כְּגוֹן עֲרֻבָה וְחָצִי עֲרֻבָה - אֵין לָהֶן טְהָרָה עוֹלָמִית עַד שֵׁיטָה עַל צִדָן. צְלוּחִית שְׂאוּגָנָה מְעוּדָה לְתוֹכָהּ וְכַתְּפוּתִיהָ גְבוּהִים, וְכֵן לְגִין שְׂאוּגָנָה מְעוּדָה לְתוֹכָהּ וְכַתְּפוּתִיהָ גְבוּהִין - אֵין לָהֶן טְהָרָה עוֹלָמִית עַד שֵׁיטָנָה. צְלוּחִית שְׁשֻׁפְתָהּ שׁוֹקַעַת לְאַחֲרֵיהָ - מוֹרִידָה דֶרֶךְ פִּיהָ וְהוֹפְכָהּ וּמְטְבִילָהּ וּמְעַלָהּ אוֹתָהּ דֶרֶךְ שׁוּלְיָהּ; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אוֹמֵר: מְטְבִיל כְּדָרְכּוֹ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּבִית הַסְּתָרִים. צְלוּחִית שְׂאוּגָנָה חוֹזֶרֶת לְתוֹכָהּ, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: מְטְבִיל כְּדָרְכּוֹ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבִית הַסְּתָרִים:

מִסְכַּת מְקַוָּאוֹת פְּרָק שְׁמִינִי

א. כֶּפֶה יְדִיו וּרְגָלָיו וְיֹשֵׁב לוֹ בְּאֵמַת הַמַּיִם, אִם נִכְנְסוּ הַמַּיִם דֶּרֶךְ כָּלוּ - טְהוֹר, וְאִם לֹאוּ - טָמֵא. הֵיוּ רְגָלָיו מְלֹאִים אָבָק, וְיָרַד וְטָבַל בְּמִקְוֵה שֵׁישׁ בּוֹ אַרְבָּעִים סָאָה - טָמֵא. שִׁפְשָׁף אוֹ שִׁטְבַל בְּחִמְצִין - טְהוֹר. קוּמְקוּם שֶׁהוּא מְלֹא פְחָמִין וְהַטְבִּילוֹ - טָמֵא. שִׁפְשָׁפוּ אוֹ שִׁטְבִּילוּ בְּחִמְצִין - טְהוֹר. הַסְּלִין שֶׁל גֵּת אוֹ שֶׁל בַּד, אוֹצִין - צָרִיף לַחֲטָט, וְרַפִּים - צָרִיף לְנֹעַר. קִשְׁרֵי פּוּנְדָא וּפְסִיקִיא, וְקִשְׁרֵי מְנַעַל וְסַנְדָּל, וְקִשְׁרֵי מִפְתַּח חֲלוֹק שֶׁל אִשָּׁה - הָרִי אֵלּוֹ חוֹצְצִין. קִשְׁרֵי פּוּנְדָא וּפְסִיקִיא וְקִשְׁרֵי רְצוּעוֹת מְנַעַל וְסַנְדָּל, וְהַקֶּשֶׁר שֶׁבְּאַפְרָקִיסִין שֶׁבְּכַתֵּף, וְסָדִין שֶׁקִּשְׁרוּ אֶת נִימְיוֹ - הָרִי אֵלּוֹ חוֹצְצִין. נִתְקַשְׂרוּ מְאֻלְיָהֶן - אֵינָן חוֹצְצִין. קִשְׁרֵי עֵינֵי שֶׁמְקַפִּיד עֲלֵיהֶן וְשֶׁל בַּעַל הַבֵּית - הָרִי אֵלּוֹ חוֹצְצִין. שֶׁל בַּעַל הַבֵּית -

מְרָקָא, מִפְּנֵי שֶׁשְׁפִין בּוֹ סְדָקֵי כְּלִים. אֵלּוֹ הֵן יְתוּדוֹת הַדְּרָכִים? אֵלּוֹ שֶׁמְהַלְכִין עֲלֵיהֶם בַּיְמוֹת הַגְּשָׁמִים וְהֵן מִתְמַעְכְּבִין. עַל הַבְּגָדִים, מְצַד אֶחָד - אֵינוֹ חוֹצֵץ, מְשַׁנֵּי צְדָדִין - חוֹצֵץ; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: אֵף מְצַד אֶחָד - חוֹצֵץ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל: שֶׁל בְּנֵאִין מְצַד אֶחָד שֶׁל בּוֹר, גְּדוּלָה - מְצַד אֶחָד, וְקַטְנָה - עַד שֶׁהִיא מְשַׁנֵּי צְדָדִין:

ב. הַזֹּפֶת שְׁבִכּוּס וְשִׁבְצָלוּחִית, מִתּוֹכָן - חוֹצְצוֹת, וּמְאַחֲרֵיהֶן - אֵינָה חוֹצְצוֹת. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? מִבֵּית הָאֶמֶן, אֲבָל מִבֵּית בַּעַל הַבֵּית, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מְאַחֲרֵיהֶן - הָרִי זֶה חוֹצְצָת. בְּתַמְחִיו וּבִקְעָרָה, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מְאַחֲרֵיהֶן, בֵּין מִבֵּית הָאֶמֶן בֵּין מִבֵּית בַּעַל הַבֵּית - הָרִי אֵלּוֹ חוֹצְצִין. הַמּוֹר וְהַקּוּמוּס, בֵּין כְּבוֹס בֵּין בְּצָלוּחִית בֵּין בִּקְעָרָה וּבֵין בְּתַמְחִיו, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מְאַחֲרֵיהֶן, בֵּין מִבֵּית הָאֶמֶן בֵּין מִבֵּית בַּעַל חוֹצְצִין. עַל הַסַּנְדָּל מִתּוֹכוֹ, לְמַעַלָה - חוֹצֵץ, וּלְמַטָּה - אֵינוֹ חוֹצֵץ. וְעַל הַסַּפְסָל, מְלַמְעָלָה וּמִן הַצְּדָדִין - חוֹצֵץ, וּמְלַמְטָה - אֵינוֹ חוֹצֵץ. לְכָלוּף הַצּוּאָה שֶׁבְּכֹר וְשִׁבְכַסָּא וְשִׁבְכַתְּרָאוֹת הַמְּכַבְּסִים, בֵּין מִתּוֹכָן בֵּין מְאַחֲרֵיהֶן, בֵּין מְלַמְטָן וּבֵין מִן הַצְּדָדִין - הָרִי אֵלּוֹ חוֹצְצִין. עַל מִטַּת שֶׁל בַּעַל הַבֵּית, רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: עַל הַגְּשֵׁישׁ הַחִיצוֹן - חוֹצֵץ, עַל הַפְּנִימִי - אֵינוֹ חוֹצֵץ. עַל הַמְּטַפַּחַת שֶׁל מְפַסְלֵי אֵילָנוֹת - אֵין חוֹצְצִין. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: אֵף עַל חֲלוֹקָן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵף עַל שְׁמָנִים כִּיוֹצָא בְּהֵן. לְחֲלוּחִית שֶׁל שְׁמָרִים שְׁבִכּוּס שִׁבְצָלוּחִית, וְהַמּוֹף שֶׁבְּשִׁיר וְשִׁבּוּג, וְהַטִּיט וְהַבִּצָק שֶׁעַל יַד הַקֶּרֶם וְשֶׁעַל יַד הַמַּגְרָפָה - הָרִי אֵלּוֹ אֵינָן חוֹצְצִין. הַגְּלִידוֹ - הָרִי אֵלּוֹ חוֹצְצִין:

ג. כָּל יְדוֹת הַפְּלִים שֶׁהִכְנִיסָן כְּדָרְכָן - הָרִי אֵלּוֹ אֵין חוֹצְצִין. נִתָּן זֹפֶת וְשַׁעוּהָ, בֵּין בְּמִקּוּם הַנֶּקֶב, בֵּין בְּמִקּוּם הַנְּצוּק - הָרִי אֵלּוֹ אֵינָן חוֹצְצִין. הַכְּנִיסָן שְׁלֹא כְּדָרְכָן - הָרִי אֵלּוֹ חוֹצְצִין. נִתָּן הַזֹּפֶת וְהַשַּׁעוּהָ, בֵּין בְּמִקּוּם הַנֶּקֶב, בֵּין בְּמִקּוּם הַנְּצוּק - הָרִי אֵלּוֹ חוֹצְצִין.

שאין מקפיד עליהן או של עני - הרי אלו אינן חופצין. רבי יהודה אומר: צריך להטביל את כלן מפני חתך. וכן היה רבי יהודה אומר משום רבי טרפון: בשלשלת צריך להטביל את כל הטבעת. כלי שהוא מלא יין והטבילו, אם בטל מראיו - טהור, ואם לאו - טמא. מלא יין וחלב, אם רבה עליו מים - טהור, ואם לאו - טמא. רבי יהודה אומר: רואין אותו כאלו הוא יין אדם במים, אם בטל מראיו - טהור. ואם לאו - טמא. מלא מי חטאת עד שרבה עליו המים, אמר רבי יוסי: שמעתי שאפלו כלי מחזיק כור ואין בו אלא רביעית - כאלו לא טבל:

ב. כל האוכלים מצטרפין לפסל את הגויה בכחצי פרס בתוך כדי אכילת פרס. אכל, וחזר ואכל, וחזר ואכל, אם יש מתחלת אכילה ראשונה ועד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין, ואם לאו - אין מצטרפין, לא התרו לאכל פחות משעור להיות יורד וטובל, אלא אוכל כשעור ויורד וטובל. אכל פחות משעור ויורד וטבל באמצע - טמא. התירו למעברת לאכל פחות משעור מפני סכנת נפשות. וכמה היא פרס? שתי ביצים חסר קמצא; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: שתי ביצים שוחקות. שער רבי שתי ביצים ועוד:

ג. כל המשקין מצטרפין לפסל את הגויה בשותה רביעית מתוך כדי אכילת פרס. שטה, וחזר ושטה, וחזר ושטה, אם יש מתחלת שתייה ראשונה עד סוף שתייה אחרונה כדי אכילת פרס - מצטרפין, יותר מכאן - אין מצטרפין. לא התרו לשנות פחות משעור להיות יורד וטובל, אלא שותה כשעור ויורד וטובל. שטה פחות משעור ויורד וטבל באמצע - טמא. התירו למגע טמא מת שטהא מניקה את בנה, ובנה טהור:

ד. בלע פזית מן המת ונכנס לבית - הבית טהור. שכל הבלועין בין באדם בין בבמה בין בחיה בין בעופות - טהורין. הקיאן -

הבית טמא. נסרח או שיצא מלמטה - טהורין. שטה מים טמאים והקיאן - טמאין, מפני שנטמאו בו ביציאתן. טבל או שנסרחו או שיצא מלמטה - טהורין. שטה שאר המשקין, אף על פי שטבל והקיאן - טמאין, לפי שאינן טהורין בגוף. נסרחו או שיצאו מלמטה - טהורין. פרה ששתי מים טמאין והקיאן - טמאין, מפני שאין טהורין בגוף. נסרחו או שיצאו מלמטה - טהורין. נכנס לו חץ ברכו, רבי אומר: אינו חופצ. וחכמים אומרים: הרי זה חופצ. במה דברים אמורים? בשל מתכת, אבל בשל עץ - אינו חופצ. ואם קרם עליו העור למעלה, הכל מודים שאינו חופצ, שכל הבלועין בין באדם ובין בבמה ובין בחיה ובין בעופות - טהורין. נכנסו צורות וקסמים בסדקי רגליו מלמטה, רבי עקיבא אומר: אינו חופצ, מפני שהיא כבית הסתרים:

ה. אספגנית מלוגמא ורטיה שעל בית הסתרים, רבי אומר: חופצ. ורבי יוסי ברבי יהודה אומר: אינו חופצ. העושה קילקי בראשו, רבי אומר: חופצ. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אינו חופצ. היתה בו שערה אחת חוץ למכה, וראשו מדבק למכה, או שהיו שתי שערות וראשו מדבק בטיט או בצואה - הרי אלו חופצות. היו לו שתי שערות בריסי עיניו ומלמטה, ונקבו, והוציאן בריסי עיניו מלמעלה, זה היה מעשה, ונמנו עליו חמשה זקנים בלוד וטמאוהו:

ו. פרה ששתי מים חטאת ושחטה בתוך מעת לעת, זה היה מעשה, והיה רבי יוסי הגלילי מטהר ורבי עקיבא מטמא, סיע רבי טרפון את רבי יוסי הגלילי. סיע רבי שמעון בן גנס את רבי עקיבא, סלק רבי שמעון בן גנס את רבי טרפון, סלק רבי עקיבא את רבי יוסי הגלילי, אחר זמן מצא לו תשובה אמר לו: מה אני לחזור? אמר לו: לא לכל אדם אלא לך, שאתה הוא יוסי הגלילי. אמר לו: הרי הוא אומר (במדבר יט, ט): "והיתה לעדת בני ישראל למשמרת למי נדה חטאת היא",

הוא אנס. וכיצד דיה שעתה? ישבה על גבי מטה, על כסא, ועל ספסל, ונתעסקה בטְהוֹרוֹת, ושמשה את ביתה, ופרשה וראתה - היא טמאה והן טהורות:

ג. רבי אליעזר אומר: ארבע נשים דין שעתן, בתולה, מעברת, מניקה, וזקנה. אמר רבי יהושע: אני לא שמעתי אלא בתולה. אמר לו רבי אליעזר: אין אומרים למי שלא ראה את החדש - יבא ויעיד, אלא למי שראה. אתה לא שמעת, ואני שמעתי. אתה שמעת אחת, ואני שמעתי ארבע. כל ימיו של רבי אליעזר, היו העם נוהגין כדברי רבי יהושע. אחר שמת רבי אליעזר, החזיר רבי יהושע את הדבר ליושנה כרבי אליעזר. והלכה כרבי אליעזר:

ד. ואיזו היא בתולה? כל שלא ראתה דם מימיה. ואף על פי שנשאת והיו לה בנים, אני קורא אותה 'בתולה' עד שתראה ראיה ראשונה. הוי, לא אמרו בתולה לבתולה אלא לדמים:

איזו היא מעברת? משיודע עברה. וכמה היא הכרת העבר? סומכוס משום רבי מאיר אומר: שלשה חדשים, שנאמר (בראשית לח, כד): "ויהי כמשלש חדשים". היתה בחזקת מעברת וראתה, ואחר כך הפילה דבר שאינו ולד - דיה שעתה. ואף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר (ישעיה כו, יח): "הרינו חלנו כמו ילדנו רוח":

ה. תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה, ראיה ראשונה - דיה שעתה. שניה - דיה שעתה. שלישית - הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. הפסיקה שלש עונות וראתה - דיה שעתה. ועוד הפסיקה שלש עונות וראתה - דיה שעתה. ועוד הפסיקה שלש עונות וראתה - הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. וכשהגיע זמנה לראות וראתה, פעם ראשונה - דיה שעתה. שניה - מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. הפסיקה שלש עונות וראתה - דיה שעתה.

כשהם שמורים למי נדה ולא כששתתן פרה זו, היה מעשה ונמנו עליה שנים ושלשים זקנים בלד וטהרוהו, באותה שעה קרא רבי טרפון המקרא הזה (דניאל ח, ד-ז): "ראיתי את האיל מנגח ימה וצפונה ונגבה וכל חיות לא יעמדו לפניו ואין מציל מידו ופשה כרצנו והגדיל" - זה רבי עקיבא. "ואני הייתי מבין והנה צפיר העזים בא מן המערב על פני כל הארץ ואין נוגע בארץ והצפיר קרן חזות בין עיניו" - זה רבי יוסי הגלילי ותשובתו. "ויבא עד האיל בעל הקרנים אשר ראיתי עמד לפני האבל וירץ אליו בחמת כחו". וראיתו מגיע אצל האיל ויתמרמר אליו ויד את האיל וישבר את שתי קרניו" - זה תשובת רבי עקיבא ורבי שמעון בן ננס. ולא היה כח באיל לעמד לפניו וישליכהו ארצה וירמסהו - זה רבי עקיבא. ולא היה מציל לאיל מידו - אלו שנים ושלשים זקנים שטהרוהו:

מסכת נדה פרק ראשון

א. כיצד מעת לעת ממעטת על יד מפקידה לפקידה? בדיקה עצמה באחד בשבת ומצאת טהורה, וישבה לה יום שני ויום שלישי ולא בדיקה, וברביעי בדיקה ומצאת טמאה - הרי זו אינה מטמאה מפקידה לפקידה אלא מעת לעת. וכיצד מפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת? בדיקה עצמה בשעה ראשונה ומצאה טהורה, וישבה לה שניה ושלישית ולא בדיקה, וברביעית בדיקה ומצאה טמאה, אין אומרים: 'תטמא מעת לעת', אלא מפקידה לפקידה. וזו היא שאמרו: 'מפקידה לפקידה ממעטת על יד מעת לעת':

ב. טומטום ואנדרוגינוס שראו - דין שעתן. גיורת שראתה - דיה שעתה; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. הוואה מאנס - דיה שעתה. ואיזהו מאנס? פהקה וראתה, קפצה וראתה, הכתה בעלה וראתה, נשאה משא כבד וראתה - זה

ואימתי הגיע זמנה לראות? משתביא שתי שעורות. אמר רבי אליעזר: מעשה בריכה אחת בהיתלו, שהפסיקה שלש עונות, ובא המעשה לפני חכמים, ואמרו: דיה שעתה. אמרו לו: הוראת שעה היתה:

ו. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: מעברת ומניקה - אין דיה שעתה, עד שעברו עליה שלש עונות, וימי עברה מצטרפין לתוך ימי מנקתה. זקנה שהפסיקה שלש עונות וראתה - דיה שעתה. הפסיקה שלש עונות וראתה - הרי היא ככל הנשים, ומטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה. לא שכוננה (שעת וסותה), אלא שפחתה או שהותירה:

ז. ארבע נשים שאמרו 'דין שעתן' (כיצד?) - ראתה פתם ואחר כך ראתה דם - דיה שעתה. הפסיקה שלש עונות בין ראיה לראיה ולא ראתה, ואחר כך ראתה - דיה שעתה. הפסיקה דם טהר ולא ראתה, ואחר כך ראתה - דיה שעתה:

מסכת נדה פרק שני

א. מניקה שמת לה בנה בתוך עשרים וארבעה חדש - מטמאה מעת לעת, לפיכך אם מנקתו והולכת, אפלו ארבע וחמש שנים - דיה שעתה; דברי רבי מאיר. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: דיה שעתה כל עשרים וארבעה חדש, לפיכך אם מנקתה והולכת אפלו ארבע וחמש שנים - אין לה אלא עשרים וארבעה חדש: מניקה שמת בעלה - הרי זו לא תארס ולא תנשא עד שיהיו לה עשרים וארבעה חדש; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: שמונה עשר חדש. רבי יונתן בן יוסף אומר, בית שמאי אומרים: עשרים וארבעה חדש. ובית הלל אומרים: שמונה עשר חדש. אמר רבן שמעון בן גמליאל: לדברי האומר עשרים וארבעה חדש - מתרת לנשא [בעשרים ואחד חדש]. לדברי האומר שמונה עשר חדש - מתרת להנשא לחמשה עשר חדש, שאין החלב נעצר אלא לאחר שלשה חדשים:

ב. תינוק יונק והולך עשרים וארבע חדש. מכאן ואילך כיונק שקץ; דברי רבי אליעזר. ורבי יהושע אומר: תינוק יונק והולך אפלו בן חמש שנים. פרש וחזר אחר עשרים וארבעה חדש שלשה ימים, ומתוך בוריו - הרי הוא כיונק שקץ:

ג. חיקת אשה בטפול בנה כל עשרים וארבעה חדש. אחד בנה ואחד שנתן לה בן להניק. האשה שנתן לה בן להניק, לא תעשה עמו מלאכה ולא תניק עמו תינוק אחר. תינוק המכיר את אמו - אין נותנין אותו למינקת אחרת, מפני סכנת נפשות. יונק תינוק מעובדת כוכבים ומבהמה טמאה, ואין חוששין כיונק שקץ. ולא יאכלנה גבלות וטרפות שקצים ורמשים. ומכלן הוא יונק ואפלו בשבת. ואם היה גדול - אסור. אבא שאול אומר: יונקין היינו מבהמה טהורה ביום טוב:

ד. שלש נשים משמשות במוך: קטנה, מעברת, ומניקה. קטנה - שמא תתעבר ושמא תמות. מעברת - שמא תעשה עברה סנדל. ומינקת - שמא תגמל את בנה. ואי זו היא קטנה? מבת אחת עשרה שנה ויום אחד ועד בת שתיים עשרה שנה ויום אחד. פחות מכך ויתר על כן, משמשת כדרכה ואינו חוששת; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אחת זו ואחת זו משמשת כדרכה והולכת וה' משמר על ידה, שנאמר (תהלים קטז, ו): "שמר פתאים ה'":

ה. רבי אליעזר אומר: כל עשרים וארבעה חדש - דש מבפנים וזורה מבחוץ. אמרו לו: הללו אינו אלא מעשה ער ואונן: לא ישא אדם מעברת חברו ומינקת חברו משום שנאמר (משלי כג, י): "אל תסג גבול עולם ובשדי יתומים אל תבא":

ו. כל היד המרובה בנשים לבדוק - הרי זו משבחת. ובאנשים - תקצץ. רבי מאיר אומר: יד לאמה - תקצץ ידו על טבורו. אמרו לו: הרי כרסו נבקעת! אמר להם: אף אני לא נתכוונתי אלא לכך. משלו משל, למה

הַדְּבָר דּוּמָה? לְנוֹתָן אָצְבַע בְּעֵינַי, כָּל זְמַן
שֶׁהוּא דוֹחֵק הַרְבֵּה - מוֹצִיא דְמַעָּה. בְּמָה
דְּבָרִים אָמוּרִים? בְּשִׁכְבַת זָרַע, אֲבָל לְזִיבָה,
כָּל הַיָּד הַמְרַבָּה לְבָדוּק - הָרִי זֶה מְשַׁבַּחַת:

ז. שוֹטָה, מְטַבֵּילִין אוֹתוֹ וּמְאַכִּילִין אוֹתוֹ
לְתַרוּמָה לְעָרְב, וּמְשַׁמְרִין אוֹתוֹ שְׁלֵא יִישָׁן.
וְאִם יִישָׁן וְעָמַד - טָמֵא מִיָּד. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר
בְּרַבִּי צְדוּק אָמַר: עוֹשֵׂין לוֹ כִּיִּס שֶׁל עוֹר,
וּמְלַבִּישִׁים אוֹתוֹ וּבוֹדְקִין אוֹתוֹ לְתוֹכוֹ, וְאִם
נִמְצָא בְּתוֹכוֹ שִׁכְבַת זָרַע - טָמֵא. וְאִם לֹא -
טָהוֹר. אָמְרוּ לוֹ: נִמְצָאתָ מְבָרִיחַ מִן הַסֶּפֶק
וּמִבֵּיא אוֹתוֹ לְיַדֵּי וְדָאִי, מִפְּנֵי שֶׁבֵּא לְיַדֵּי
חַמוּם. אָמַר לָהֶם: וְאִם לְדְבָרֵיכֶם, שׁוֹטָה אֵין
לוֹ תִקְנָה! אָמְרוּ לוֹ: לְדְבָרֵינוּ, יִישָׁן - טָמֵא,
לֹא יִישָׁן - טָהוֹר. לְדְבָרֵיךָ, שְׁמָא יֵרָאֵה טָפָה
כְּחֻרְדָּל וְתַבְלַע בְּפִיס:

3 ראשון Sunday	יז 17	6:25 נץ החמה 9:39 סו"ז קר"ש - גר"א 10:44 סו"ז תפלה - גר"א 8:37 צה"כ לשיטת ר"ת בבלי: קידושין כא • ירושלמי: מעשרות כ • תוספתא: מקואות ד	עלות השחר 5:12 סו"ז קר"ש - מג"א 9:03 סו"ז תפלה - מג"א 10:20 שקיעה 7:24 בבלי: קידושין כא • ירושלמי: מעשרות כ • תוספתא: מקואות ד
4 שני Monday	יח 18	6:26 נץ החמה 9:40 סו"ז קר"ש - גר"א 10:44 סו"ז תפלה - גר"א 8:36 צה"כ לשיטת ר"ת	עלות השחר 5:13 סו"ז קר"ש - מג"א 9:04 סו"ז תפלה - מג"א 10:20 שקיעה 7:23 בבלי: קידושין כב • ירושלמי: מעשרות כא • תוספתא: מקואות ה
5 שלישי Tuesday	יט 19	6:27 נץ החמה 9:40 סו"ז קר"ש - גר"א 10:44 סו"ז תפלה - גר"א 8:34 צה"כ לשיטת ר"ת	עלות השחר 5:14 סו"ז קר"ש - מג"א 9:04 סו"ז תפלה - מג"א 10:20 שקיעה 7:21 בבלי: קידושין כג • ירושלמי: מעשרות כב • תוספתא: מקואות ו
6 רביעי Wednesday	כ 20	6:28 נץ החמה 9:40 סו"ז קר"ש - גר"א 10:45 סו"ז תפלה - גר"א 8:33 צה"כ לשיטת ר"ת	עלות השחר 5:15 סו"ז קר"ש - מג"א 9:04 סו"ז תפלה - מג"א 10:21 שקיעה 7:20 בבלי: קידושין כד • ירושלמי: מעשרות כג • תוספתא: מקואות ז
7 חמישי Thursday	כא 21	6:29 נץ החמה 9:41 סו"ז קר"ש - גר"א 10:45 סו"ז תפלה - גר"א 8:31 צה"כ לשיטת ר"ת	עלות השחר 5:16 סו"ז קר"ש - מג"א 9:05 סו"ז תפלה - מג"א 10:21 שקיעה 7:18 בבלי: קידושין כה • ירושלמי: מעשרות כד • תוספתא: מקואות ח
8 ששי Friday Candle Lighting 6:58 הדלקת הנרות	כב 22	6:30 נץ החמה 9:41 סו"ז קר"ש - גר"א 10:45 סו"ז תפלה - גר"א 8:29 צה"כ לשיטת ר"ת	עלות השחר 5:17 סו"ז קר"ש - מג"א 9:05 סו"ז תפלה - מג"א 10:21 שקיעה 7:16 בבלי: קידושין כו • ירושלמי: מעשרות כה • תוספתא: נדה א
9 שב"ק Shabbos Shabbos Ends 8:28 זמן מוצש"ק	כג 23	Selichos Shabbos Night 6:31 נץ החמה 9:41 סו"ז קר"ש - גר"א 10:45 סו"ז תפלה - גר"א 8:28 צה"כ לשיטת ר"ת	נצבים - וילך, פרק ה-ו עלות השחר 5:18 סו"ז קר"ש - מג"א 9:05 סו"ז תפלה - מג"א 10:21 שקיעה 7:15 בבלי: קידושין כז • ירושלמי: מעשרות כז • תוספתא: נדה ב

ווער עס איז זוכה צו זיין ביי אן אמת'ן צדיק אויף ראש השנה, דעמאלט וואו
דער מענטש קוקט ווערט די לופט דארט אזוי ווי די לופט פון ארץ ישראל.
(ספר המדות אות ארץ ישראל חלק ב' סימן ז')